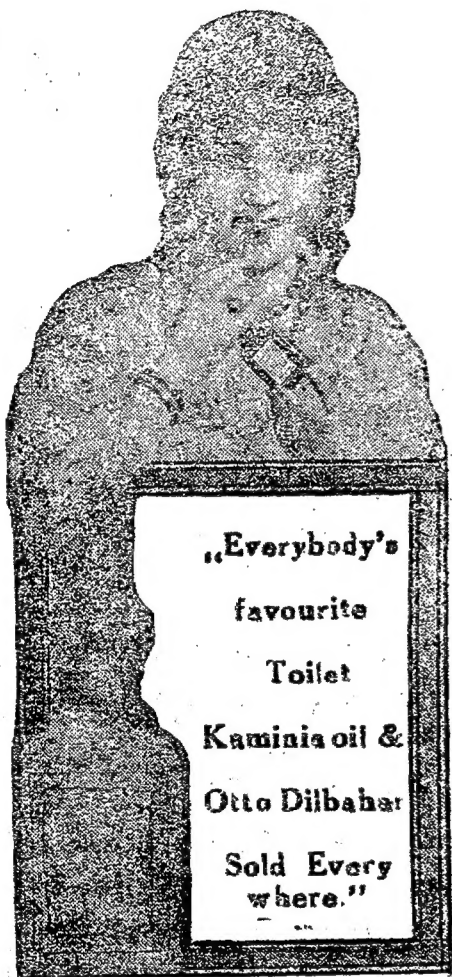

36403

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8. } చెన్నపట్టణము 1922 వ సం॥ ఫిబ్రవరినెల 18 తేది శనివారము } No. 257.
సంపుటము. ౮ } ను ర్జితినామ సంవత్సరము, మాఘమాస బహుళ శుక్ల పౌర్ణమి. } సంచిక. ౨౫౭

"Everybody's
favourite
Toilet
Kaminia oil &
Otto Dillbahr
Sold Every
where."

వెంటుకలే అందము.

కాలిఫోర్నియా, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దుష్కారితో పాడి కాకమునుపే త్వరపడును.
ఉడికచుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పొడవవును.
అంతవరకు కావలయును.

కామినియా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది విజృంభణ లేదాబడికది.

వెంటుకల కెట్టి రోగ నాన్నను, శిరో మాంధ్య మున్నను,
యిది వివేకవధము.

వెంటుకలు చిట్టట గాని, గురుకు గాని యుండదు.

మీ వెంటుకలు వరల యెప్పుటి మెత్తదనమున గల్గి పట్టు
కలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధియగునో కనిపెట్టుడు.

కామినియా తిలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమనిగ జేయును.

తల బుడ్డి 1-కి 2-కి రూపాయి. వి. కి. చార్జిజీ ప్రత్యేకము.

అన్ని పోటలలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
కేంద్రయించబడుచున్నది.

ఇది నుండి అమృత రందరివద్దనున్న, గరకు అమృత
వారిదగ్గను నూడ దొరకును, తేకున్న,

సోలు యేకెంటులు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికలు కంపెనీ,

(126) 116 జమ్నామకీదు, బొంబాయి

కావలెను.] మహత్తా గాంధీగారి [కావలెను.

భాయాపటము వేసిన తెలుగుజేపరు, కార్డు, కవరు, పటములు మొదలగునవి అమృతానికి
యోగ్యతగల వ్యాపారులు కావలెను. నెలకు 50 మొదలు 75 రూపాయల వరకు కష్టము లేకయే
సంపాదించవచ్చును. డిపాజిట్ రు 60 లు పంపించాలును. వివరములకు క్షీలకా స్టాంపు పంపండి.

334 Pictorial Company, 11, Broadway, Madras.

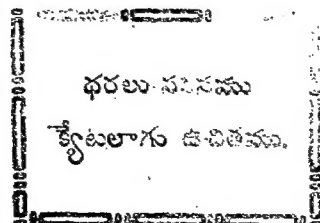
సెంటిమెంట్ల మీ గురించి వివరములు తెలుసుకొనుటకు క్షీలకా స్టాంపును పంపించండి. (3068) క్షీలకా స్టాంపు. (స్టాంపుము ౧౦౬౩ ౪౦)

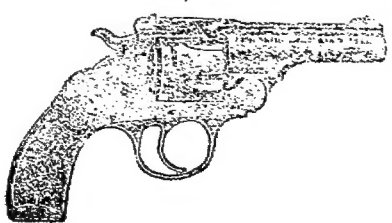
౧౨ సెంటరు.

కాగము ౩౨, ౩౪, ౩౬ అంగుళములలో దొరకును.

యూ. వి. రామానుజం కెట్టి అంబు కంపెనీ, నెం. ౧౨ బ్రాహ్మ్య, చి. చా

ధరలు పరిచయము
కేటలాగు ఉచితము.

చిన్నది. కేటలాగు వెంటుకొగలిగినవి కూడ దొరకును.

Colled Gold Bracelet Watch

రోల్డ్ గోల్డ్ బంగారు

బ్రేస్ లెట్ వాచ్

(ఇంగ్లీష్ మోస్తరు చేతిగడియారము)

ఈ గడియారము మంచి దృఢమైన సామానులలోను,
బహు అందమైన చిత్ర
పనులచేత తయారుచేయ
బడినది. చూచుటకు
మెచ్చుధర ౫౦ గడియారమువలె కనబడును. సరి
యగు గంటను చూపు మంచి గడియారము. శ్రీ పురుషులు
దీనిని చేతిలో ధరించినయెడల చేతికి బంగారుపు చిత్రరణము
వలె అందముగా వుండును. గడియారము మొదలు చేతిగొలును
వరకు అన్నియు రోల్డ్ గోల్డ్ క్యాపిట్టు బంగారుతో చేయబడి
నందులన అగలు బంగారుపు గడియారమువలె వుండును.
బంగారు వన్నెకు ౩ సంవత్సరముల పూచీ యివ్వగలము.
ప్రేగ్ చేతిగొలును అయినందునల్ల పెద్దచేతులకును, చిన్న
చేతులకును, ఈ గడియారమును ధరించుకోవచ్చును. అందమైన
పట్టుకాళ్ళతో ప్రతిగడియారము వుంచుచుండును.

రోల్డ్ గోల్డ్ గడియారము చేతిలో కట్టుకొను
బ్రేస్ లెట్ గొలునుతో ధర రూ 10.
[2262] 4 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

లండన్ స్విస్ వాచ్ కంపెనీ,
పాను బాక్సు నెం. 328, మాంట్యూరోడ్ మద్రాస్.

కది ఇంపీరీ మిల్ షట్టన్ వరుగును

హిందూజేతమునందు శ్రేష్ఠమైనట్టియు, మిక్కిలి పెద్ద
వైనట్టియు బొత్తానుల కర్మాగారము. రు. 2-8-0 లు ధర గల
సమానా పుస్తకమునకును, నిబంధనలకును ఈ దిగువ చిరు
వామాను ప్రాసుకోవలెను. [3386]

Ashude & Co Ld
8, Old Court House Cornre, Calcutta

నిత్యముగ రాయచోటియందలి శాస్త్రీయ పోషకములు.
అంత్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును.
తెలుగు భాషయందు గాని, ఇంగ్లీషు భాషయందు గాని
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
మీ నెలకు, అంత్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ,
12, హాల్స్ రోడ్, మాంట్యూరోడ్ మద్రాసు

త్వరపడు! బొత్తానికి రత్నము ప్రతులు కట్టుచో!

వస్తువేదము, పుట్టినతేదీ వేళ మున్నగునవి తేకకు
సంబంధించి ఫలితములను క్యాటలాగు కిందనుతో నున్న
నిబంధనములపై ననుకూలముగా నడచుచున్న అక్కరలేకయే
తమంగుట కామప్రాసీనములను, ధనము, సంపాదనము మున్నగు
వ్యాపకభావములతో మీమీ బాతకములకు మీరే ప్రాసీనము
గలరు. ఇది యింటిలోనిప్పుడు. దీనికల రు 2 మాత్రమే.

గ్రేట్ యిండియన్ బోర్డర్ మోలాయెను,
(3291) ఖరీదోరు, విశాఖపట్నంజిల్లా

పదివిచారము!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాంతము నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహార కన్యారామత్రయ గణిత గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు కోగులకు అతిశయిస్తే కనుక నున్నది. క. క. విశ్వానాథ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్గజూరువీధి రంగూను, బర్మా.
2. మీరు వార్తాపత్రికలలో ప్రచురించినట్టి గుణము లన్నియు మీ లోకామయహార కన్యారామత్రయము గల దని తెలుపుటకు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నాను. 25 బుద్ధులు పంపవలెను.

ఎస్. జి. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యర్ సన్నిధివీధి, సిలిమాలిమ్ తంజావూరుజిల్లా

3. మీలోకామయహార కన్యారామత్రయ పసిబిడ్డలకు గలుగు సకలవిధ కోరికలను పూర్తిగా పాగుచేయును. ఇది పసిబిడ్డలపాలిటికి గొప్పచరప్రసాదము. అయ్యగారి వెంకటరామమూర్తి క్లౌన్, తాలూకాఅగ్ని అనకాపల్లిపొట్ల, 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1 కి ధర రూ 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

సారస్వతానవము శ్రీ, భువనలక్ష్మి క్రేషమైన టూన్, 20 దినముల బొంబాయిగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0. ముఖ్యమనింపు:—మాకాతాతాతల సౌకర్యార్థమై వానకోరుటచే మద్రాసు, నెం 831 తంబుకెట్టివీధిలో మా ప్రాంచీని తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొసగు కోరెదము. వి. పి. ఆర్లలు మద్రాసు ప్రాంచీనుండి పంపవలెను.

(594) పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు శ్రీశీతారావున వైద్యశాల మొసూరు.

మంచితరుణము! ఆంధ్రపత్రిక త్వరపడుడు!!

ఉగాది సంచికలు

1910-1920, (1913 మినహా)

పది సంచికలు నెట్లుగా కూర్చబడినవి.

అసలుధర 20 రూ.

అమ్ముడుధర 5 రూ.

ప్యాకింగు చార్జీ - సహా రూ. 5-4-0 మణియార్ద్ర ద్వారా పంపియెడల, రైల్వేపార్శులుగా పంపబడును లేకున్న తపాలుచార్జీ సుమారు 4-రూపాయలగును.

కొలది నెట్లు మాత్రమున్నవి. తిరిగి అమ్మవడనేరవు.

"MESSAGE OF THE MARTYRS."

With a foreword by S. SRINIVASA IYENGAR,
(ex. Advocate-General Madras.)

Containing the thrilling messages and inspiring pronouncements on the present political situation by over 30 leaders, who have suffered imprisonment for the country's cause or are awaiting the same.

Words that rouse the Divinity in Man Thoughts that Stir the highest and noblest in Human Heart.

To be within the easy reach of all the book has been priced As. 8. only. Postage extra.

K. KYLAS & Co., Publishers, Triplicane, MADRAS.

హిందూదేశము మూలధనముతోను
హిందూదేశము పరిశ్రమము వలనను
తయారైన హిందూదేశపు సరకులు

ఆయాకాలములకు తగినట్టి జవిలిదినములు మా వద్ద సిద్ధముగా నున్నది. అన్నిరకముల హిందూదేశపు జవిలిదినములు ఎప్పుడును నిలువచేసి యుండు మా పెద్ద అంగడికి అందరును దయచేసి వచ్చి చూడవలెనని కోరెదను.

చల్లారాం గైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దములతో అందముగ నుండు పావు

9, 10, 11, రత్నన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

వ్యవసాయము

ఎరువును పదిలముచేయుట

పశువులను పొలములలో తోలి మెడల ఎరువు నేలకు లభించును. ఆ వియవము నటించునట్లుము. కొట్టములలో కట్టి వేసేయెడల, ఎరువును రెండు విధములుగా పదిలము చేయుట వాడుక.

రెండువిధముల పదిలముచేయుట

1. ప్రతిదినము పశువుల కొట్టములలో జనుమైన ఎరువును ఎత్తి మరొకచోట వేయుట. ఇది పాతపద్ధతి.

2. కొట్టములలోనే ఎరువును కొన్ని నెలలవరకు జను కానిచ్చుట. దీనికి 'తెట్టె'కొట్టపు పద్ధతయని పిలుచుట వాడుక. మొదటి పద్ధతి ప్రకారము చేసేయెడల, మూత్రము ఒకచోట జనుచుగలటకు అనుకూలపడునట్లు నేలను ఏటవారిగాచేయుట ముఖ్యవశ్యకము. అంతే కాదు. మూత్రము ఇనికి పోకుండుటకుగాను నీమెంటుగాని కంకరకాని వేయవలయును. అలాగు చేయనియెడల మైసేలను పలుమారు దోకి ఎత్తి, ఎండబెట్టి తిరిగి చల్లుచుండినయెడల మూత్రము ఆ మైసెట్టిలో జనుచుగను. కొంతకాలమున తరువాత ఆపట్టిని పొలములలో చల్లవచ్చును. లేదా ఎరువుబిల్లులో వేయవచ్చును. అలాగున ఎండబెట్టుచుండినయెడల నత్రితములు నశింపవు. అప్పుడప్పుడు కొత్త మట్టిని తెచ్చి చల్లుచుండవలెను. నేలను నీమెంటుచేసినను మట్టి చల్లినందున నష్టములేదు. ప్రతికొట్టములో, పశువులు పడుకొనుటకు పాతగడ్డిగాని ఎండు ఆకులుగాని అంపపు పొట్టుగాని వేయుచుండవలెను. అందువలన అనేకలాభము లుండును. ఏల ననగా, పశువులకు పండుకొనుటకు అనుకూలముగా నుండును. ఎరువులోనుండే ముఖ్యమైన యాహారపదార్థములు చెత్తతో కలిసి తడిసియుండుటవలన, ఎరువుబిల్లులో వేయునంతవరకు పదిలముగా నుండును. ఎరువుబిల్లులో ఆ చెత్త రయిండుటవలన నేడిమి తగ్గి పృథ్వీహారపదార్థములు పోకుండా అడ్డపడును అంతేగాక ఎరువులో కలిసి క్రేష్టతమైనదిగా మారును. అంతే గాదు; ఎరువులో, రసాయనిక మార్పులవలన కలిగిడి పదార్థములు ఆవిరియైపముగా మాపినప్పుడు చెత్తవలన ఆటంకపడవలది దానిలోనే కలిసిపోవును.

యూరపు ఆమెరికాఖండములలో గోమూలము, ఎండగడ్డిని, ఎండాకులను పశువులకొట్టములలో పంపివేయుదురు. మన దేశమందు చొప్ప, పరిగడ్డి, మామిడియాకులు మొదలయిన వాటిని ఉపయోగింపవచ్చును.

చెన్నరాజధానియంతటిలో దక్షిణ కన్నడలో మాత్రమే ఆకులు గడ్డి మొదలయినవి పశువుల కొట్టములలో పంపి ఎరువును ఎంతో పదిలముగా పోగుచేయుదురు. ఒక్కొక్క పశువుకు దినముకు 5 రతుల గడ్డిని పరచిన చాలును.

పిల్చుకొండకొట్టి గలది.

వేడ ఉచ్చ విస్తరింపబడిన వెంటనే నత్రితములు ఆహారముగా మారి ఆవిరియై గాలిలో కలిసిపోవును. ఎరువును బిల్లులో వేసేటప్పుటికి నుమారు అరభాగము నత్రితము నష్టపడి యుండును. ఎరువంతటిలో నత్రితమే ముఖ్యమైన పృథ్వీహార పదార్థము. అందువలన ఎరువులో నుండే నత్రితములను పిల్చుకొండకొట్టి గల పదార్థము తో, తెలిసికొనుటకు ఎన్నో ప్రయోగములను చేసిరి. నెల స్వల్పముగాను, ప్రయోజనకారిగా నుండునది, చెత్త గడ్డియు పొడిమట్టియే గాక, జిప్సము అన్ని కన్నులకు అని నిర్ధారణచేసిరి. అది చాక అగునా కాదా యను విషయము విచారించవలసియున్నది. వాటిని బాగ్రత్తగా వాడుచు, ప్రతిదినము పోగు చేసి ఎరువుబిల్లులో వేయుచుండినయెడల చాకయేను. జిప్సమును ఒక్కొక్క పశువునకు దినమునకు 1 రతి చల్లిన చాలును.

తెల్లియము

తెల్లియమువేళనుండు, పొడిమట్టిని చెత్తగడ్డిని కలిపి పశువుల కొట్టములలో చల్లుట వాడుక. ఈ పద్ధతి చాల మంచిదని నిరూపింపబడినది.

చెట్టె - కొట్టముపద్ధతి

ఇది కొత్త పద్ధతి. కొట్టము 7 అడుగుల వెడల్పుండవలెను. ఒక్కొక్క రెండు పదిలముగుల పొడవుండవలెను. వేలవేయుటకు పశువులయెటుట పొడుగాటితోట్టిగాని, తొట్టి మాదిరిగా కట్టెలతోగాని కట్టవలెను. కొట్టము నేలను 3 లేక 5 అడుగులలోను త్రవ్వి నీరు ఇసుకకుండానందునట్లు గట్టి పడవలెను. అట్లయినచో ఎండు ఆకులయినను లేక పాతగడ్డి యయినను పడవలెను. పశువులు అట్లయినచో నిలిచియుండును. కాన, వేడ ఉచ్చపల్లమును పడియుండును. ప్రతి ఉదయమున

పశువులను తోలుకపోయిన వెంటనే తడిగా ఉంచు ప్రజాశాసన
శాసన ఎంపికలను పేజీ కమిషన్, మరల ఒక్కొక్క ఒక పశు
పులకు 5 శేక 6 రతుల సాక్షి పట్టముతో పరచివేయవలెను.

అయితే నెలలు గడచునప్పటికీ పట్టము నిండియుండు
ను. అంతట పైపెనుండేది ఎరువుల క్రెన్స్ ఎత్తిపెట్టి, మిగత
ఎరువులను క్రెన్స్ పొలములకు తీసుకపోవలెను. పైపెను
యందును క్రొత్తది క్రొత్తది పక్కయియుండుటవలన పొల
ములకు వినియోగించవచ్చును. ఎరువులను క్రెన్స్ తీసుకపో
యిన తరువాత, ఎత్తిపెట్టెయందు క్రొత్త ఎరువును, ఆ పట్ట
మందు పరచివేయవలెను.

పక్కయియుండు యెరువు తేమగాను నీరుకావింపు కలిగి
యుండును.

పట్టముల మూలలలో పశువులు ఎక్కువగా త్రొక్కు
చుండవలెను, అక్కడ విగర్హించబడిన ఎరువు బూజు పట్టి చేసి
పోవుచుండును. గుంటు ప్రతిదినము మూలలను బాగుగ అలచి,
కొంచెమునీటి చల్లచుండుట మంచిది.

యూరపు అమెరికాఖండులలో యీవర్షాది వాడుక
యందు గలదు. మనశేకమందు సహితము కొన్ని ప్రయోగములు
చేసి, చాల అనుకూలమని తీర్మానించిరి. అందువలన పశువులకు
ఏలాటికష్టములు లేవు. ఆరోగ్యకరముగా నుండును. ఒక జత
పశువులకు సంవత్సరమునకు 12000 రతులు లేదా 25 బండ్ల
క్రేన్స్ మేన యెరువు లభించును.

పెట్రొ-కోట్టుపదార్థ ఎరువులను మిగత పదార్థాల ఎరు
వులకును గలభేదము.

	తేమ	సరళి	సుస్థిరము	పొటాష్
కష్టపదార్థ	83.79 0/0	.47 0/0	.26 0/0	.48 0/0
పెట్రొ-కోట్టు	76.54 0/0	.67 0/0	.31 0/0	.56 0/0

మనశేకమందు కొన్నింటి ఆను కష్టపదార్థము
నందు అనేకసంవత్సరములు ప్రయోగములు చేసి తీర్మానింప
బడినవి.

మరొక ప్రయోగమునందు ఫలితముల నిందు వ్రాసెదను.
పెట్రొ-కోట్టుపదార్థ, కష్టపదార్థ, గోతిపదార్థ, ప్రతిపదార్థమున పశు
వులసంఖ్య సమానము. ఫలితమందలి శేషములు పదార్థవిశ్లేషణ
మూలనల లభించినవి.

పదార్థ	సరళి	సుస్థిరము	పొటాష్
కష్ట	623 0/0	404 0/0	1228 0/0
పెట్రొ-కోట్టు	97 0/0	478 0/0	179 0/0
గోతి	827 0/0	335 0/0	996 0/0

ప్రయోగమునందు మొత్తముమీద ప్రతిపదార్థముక్క
విని యొక్కతర తెలుపబడినది.

ఎరువు మొత్తము	సరళి	సుస్థిరము	పొటాష్
కష్ట	12982 రతులు	82.0 రతులు	52.4 ర 178.5 రతు
పెట్రొ-కోట్టు	10418 ,,	99.1 ,,	70.9 ,, 180.5 ,,
గోతి	18197 ,,	70.0 ,,	44.0 ,, 117.6 ,,

(సరళిమగారి గ్రంథమునుండి గ్రహించబడినది)

ప్రయోగమునందు కష్టపదార్థ గోతి చెడ్డదని తీర్మాన
మగును. ప్రయోగమునందు శేష పోరపాటువలన అలాగు ఏర్పడి
యుండవలెను. బహుశా గోతిలో నీరు నిలిచివున్నది.

మద్రాసురాజధానిలో అక్కడక్కడ ఎరువులను హరి
జనదొరగారు పరీక్షచేసి వాటిలో ఎంతెంతవృక్షహరపదార్థము
లున్నది ఒకపట్టి వ్రాసివారు. దాని నిక్కడ వ్రాయుచున్నాను.
మొదటి నాలుగుపదార్థాలకు సంబంధించినవి; కడపటి నాలుగు
గోతులలోని ఎరువు

బెజివాడ మెలవరం హాలులో
శ్రీ కృష్ణ హిందూ థియేటరు
ఫస్టు కంపెనీ, తెనాలి.
బుధవారము 22-2-22 తేదిన
రుక్మాంగద
(ఏకాక్షరి మహాత్మ్యము)
నాటకములను ప్రదర్శింతురు.
తేల్పు: 2-0-0, 1-8-0, 1-0-0, 0-8-0, 0-4-0
స్త్రీలకు ప్రత్యేక స్థలం 1-0-0, 0-8-0, 0-4-0
ఎ. నారాయణరావు, ఎ. వి. శాస్త్రి,
[8455] డి. జే. శేషమంతురెడ్డి.

సంఖ్య	పేరు	మొత్తము	సరళి	సుస్థిరము	పొటాష్
1	అలహాబాద్	61.82	19.7	19.14	597
2	బాంకాపూర్	5.08	21.25	67.66	590
3	బీహార్	74.51	5.57	19.62	350
4	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764
5	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764
6	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764
7	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764
8	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764
9	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764
10	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764

సాధారణముగా మనరాజధానియందలి ఎరువులపై
వైద్యులను విశదపరిచుచున్నాను. బల్గేరియాలోని ఎరువులలో నీరు
చాలస్వల్పము. కారణ మేమనగా, గోతిని చూచుకపోవుట, కష్టము
స్వల్పముగా నుండును.

వివిధపదార్థాల ప్రయోగము పదిలపరచబడిన
ఎరువుల పుష్కలము
అమెరికాఖండునందు అలాగైతేగా పదిలపరచబడిన
ఎరువులలో ఎంతవరకును తెలిసికొనుటకు అనేక ప్రయోగ
ములను చేసిరి. కొన్ని ఇక్కడ తెలుపబడును. 14000 రతుల
గుట్టపుఎరువును (3818 రతులు లభిస్తూ) 691 రతుల
కష్టపదార్థ, ఏప్రిల్ మొదలు సెప్టెంబరువెలనకు అనగా శేష
కాలము అయిదునెలలు బహిరంగస్థలములో ఉంచబడినవి.

సంఖ్య	పేరు	మొత్తము	సరళి	సుస్థిరము	పొటాష్
1	అలహాబాద్	61.82	19.7	19.14	597
2	బాంకాపూర్	5.08	21.25	67.66	590
3	బీహార్	74.51	5.57	19.62	350
4	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764
5	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764

(రాజధాని గ్రంథమునుండి గ్రహించబడినది)

సంఖ్య	పేరు	మొత్తము	సరళి	సుస్థిరము	పొటాష్
1	అలహాబాద్	61.82	19.7	19.14	597
2	బాంకాపూర్	5.08	21.25	67.66	590
3	బీహార్	74.51	5.57	19.62	350
4	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764
5	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764

(రాజధాని గ్రంథమునుండి గ్రహించబడినది)
వైద్యులవైద్య యాజ్ఞాశాస్త్రమునందు, సరళియు, పొటా
షును అధికముగా నుపయోగించు. పొడిమట్టి చల్లచుండిన యెడల
అంతవరకు యంతయుండదు. ఈ కేంద్ర యాజ్ఞాశాస్త్రమువలన
స్వల్పము కాగలదు.

జీవమువలన ఫలితము సరళిని ఎంతవరకు మేనల
గొట్టె పెంట్ కల ఎండలో ఎండినందున 88.9 0/0
గొట్టె పెంట్ కలను జీవముతో కలిపి ఎండవేయించున 26.8 0/0
అలాగైతే ప్రయోగమును అవుపేడలో 800 రతుల జీవ
మును కలిపి చేసిరి ఫలితములు:—

సంఖ్య	పేరు	మొత్తము	సరళి	సుస్థిరము	పొటాష్
1	అలహాబాద్	61.82	19.7	19.14	597
2	బాంకాపూర్	5.08	21.25	67.66	590
3	బీహార్	74.51	5.57	19.62	350
4	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764
5	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764

(రాజధాని గ్రంథమునుండి గ్రహించబడినది)
టన్ను వెలకడపటి అధికమయినను మొత్తముమీద తూని
కచాలవరకు అయినందున, మొత్తం 5 టన్నులనుండి కడపటి
2 1/2 టన్ను మూతమేయించినది. మొత్తం వెల రూ 34, కడపటి
రూ 24 మాత్రమే.

ఈ ఉదాహరణముతో యీ కేంద్ర దానిని పోల్చిచూచిన
చంచిరి. గుట్టయు అవు ఎరువును ఒక కొట్టుములో పోగుచేయు
చుండిరి. ఒక సంవత్సరము గడచిన తరువాత పరీక్షించగా

సంఖ్య	పేరు	మొత్తము	సరళి	సుస్థిరము	పొటాష్
1	అలహాబాద్	61.82	19.7	19.14	597
2	బాంకాపూర్	5.08	21.25	67.66	590
3	బీహార్	74.51	5.57	19.62	350
4	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764
5	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764

బాగైతేగా యంచినందువలన వెల ఇబ్బది యయినది.
పచ్చియెరువును కల్పిపోయిన యెరువును భేదమును రాబట్టు
గారు యాదిధముగా తెలిసిరి.

సంఖ్య	పేరు	మొత్తము	సరళి	సుస్థిరము	పొటాష్
1	అలహాబాద్	61.82	19.7	19.14	597
2	బాంకాపూర్	5.08	21.25	67.66	590
3	బీహార్	74.51	5.57	19.62	350
4	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764
5	బీహార్	45.23	22.92	31.80	764

కల్పిపోయినయెరువులో వృక్షహరపదార్థములు అధిక
మగుటయేగాక, సిద్ధావార స్థితియందుండును.

అప్పు క ము న కే
పాతకాల ఎక్స్ పోజు పుష్కలములు, గ్రాఫ్ పుష్క
ములు, బ్రాంకుపు స్కములు, బాండునోటు పుష్కములు,
కాగితములు, కలములు, సిరాలు, రబ్బరులు మున్నగునవి సరస
మైనధరలకు దొరుకును.
ఫౌంటెన్ కలములు, వాటర్ పెన్ 1 కి యు 6-12-0
స్వాన్ 1 కి యు 4-12-0 బ్లాక్ లెట్ 1 కి యు 2-14-0 అత
క్వాడ్రా 1 కి యు 2-0-0, కండ్లెట్స్ 1 కి యు 0-11-0
(3253) లె. జగదీశ్వర్ అన్ డు కంపెనీ
తిరువళ్ళూరి, మద్రాసు.

యినాం! యినాం!!
60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు
వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి
నుఖదీవిత రహస్యపుస్తకము
ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము
నకు వ్రాయవలెను. (8395)
ఉత్తరములు అంగభాషలో వ్రాయవలెను.
The swasthya Sahaya Pharmacy,
20-2 Harrison Road, Calcutta.

నీ కంటియందు ఏలాటిబాద
యెనను కలదా?
అట్లుండిన అన్నివిధముల సేత్రవ్యాధులకు నిర్భయ మై
నట్టియొక నమ్మకమైనట్టియొక మిక్కిలి పొగడబడునట్టియొక
బేషభముయొక్క గుణములను తెలుపుచుట్టి పుస్తకమునకు ఏల
వ్రాయవలెను? (8397)
L. H. Seiler Dept., 4 Samta Benga

పంచములు

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

పల్లిక మానేజ్మెంటు క్రిందనున్న పాఠశాలలలో పంచమవిద్యార్థులను తీర్చుకొనుటకు యాటంతులు పోలించుటపై ప్రభుత్వమువారు 1919 మార్చి 17-న తేదీ నెం 329 విద్యావిషయక ప్రకటనముగా, స్థానిక సంఘములకు విద్యా కాభివృద్ధి కార్యములకు ఉపయోగకరముగ మార్గదర్శకముగ నుండుటపై యాజ్ఞాంకి యుత్తరువుల గావించిరి.

(1) పల్లిక మానేజ్మెంటు క్రిందనున్న పాఠశాల యొక్కటి అగ్రహారములో గాని చాపడిలోని, గుడిలో గాని లేకుండ పంచములు వచ్చుటకు వీలులేని స్థలములలో నున్నయెడల వాని నావోటునుండి మార్చి అన్నితరగతులవారను వచ్చుట వీలైన స్థలములకు మార్చవలయును.

(2) పాఠశాలాభవనము అద్దెదే, యింటిస్వామి పంచములు వచ్చుటకు అభ్యంతరలేట్టునైన పాఠశాలను మరియొక భవనములోనికి మార్చవలయును.

(3) స్కూలు భవనము కట్టుటకు పంచములు మాన్యు వారుగూడ వచ్చుటకు వీలైన స్థలములలో నున్నగాని పల్లిక ఫండులోనుండి దానిని కట్టుట కంగీకరింపరాదు.

ఈయుత్తరువుల గతకర్తవ్య మొరేపాకు ఆవరణలో బెట్టికో తెలుపుటపై స్థానిక సంఘములు పల్లిక యిన్స్పెక్టర్ ను దైర్ఘ్యము ప్రతిసంవత్సరమున 15 జూనునాటికి నితీక పంపవలసి ననిగ కోరబడిరి.

1919 డిసెంబరు 31 వరకు స్థానిక సంఘములవారు గావించిన పనులపై నితీక వచ్చెను. నేలంట్లాబోర్డు, తిరువర్వాక ముగిసికలుకొన్నితరములకు తప్ప మిగిలిన స్థానిక సంఘముల వారు 1920-21 సంవత్సరమునకు నితీకల నంపిరి. ఈవిధిని ఆ చాలవరకు, పాఠశాలలలో పంచముల చేయకొనుట కభ్యంతరము లేదనియు, అట్టి విద్యార్థుల సంఖ్య యెక్కువగు వచ్చుదనియు క్రొత్త స్కూలు భవనములు అన్ని వారులకాదును కట్టుటకు వీలైన పాఠశాలలో నున్నవనియు మాత్రము తెలుపుచున్నది.

ఈనితీకలను పంచములు ఇతర వారులవారిలో గూడ చదువుటకు అభ్యంతరము లేనివిధమున గావించుచున్నది. మార్కాపురం, కనిగిరి, కందుకూరు తాలూకాలోని పాఠశాల విద్యార్థులు పంచముల పాఠశాలలలో జరుపుచున్నారు. మార్కాపురములో పంచమోపాధ్యాయులు ఉన్న రవాణావిద్యార్థుల పాఠశాల కొన్నింటి బహుధ్యాయులుగ నియమింపబడిరి. భక్తకాం - చంద్రగిరి, వకరూరు, గోవి కట్టిపాళయం, పొల్ల విద్యార్థులకాబోర్డులలో యింకొకరు అభ్యంతరము లేకుం గలెనియు, కొన్ని పాఠశాల పంచములు కచ్చికండువలన ఉన్నతతాతి విద్యార్థులు చదువు జాలింపగని రనియు గూడ నితీకలో దెలుపబడినది.

విద్యునగరం, పాల్వూరు, లల్లిచేరి, మధుర, దిండిగలా, మునిసిపాలిటీలలోనూ, బండరు, కర్నూలు, దోమ మున్నగు తాలూకాలలోనూ, పాఠశాలలు యింకను, గుట్టు, చావల్లో పంచములు కచ్చుటకు వీలులేనివిట నున్నవని గూడ తెలియుచున్నది కొన్ని పాఠశాల అద్దెయిచ్చుదము లేనివిటను మార్చుచున్నది. త్వరగా పంచము విద్యార్థులు వచ్చుటకుగూడ వీలగు పాఠశాల పాఠశాలలను మార్చి యెత్తియుల చేయవలయును.

కొన్ని స్థానిక సంఘములు పంచమవిద్యార్థులకు ఉచితముగ గుడ్డల నిచ్చుదమనియు (వాస్తవముగనిపాటి), పాఠశాల ప్రకరము, పలకలనిచ్చేదమనియు (ఇదలూరుతాలూకా బోర్డు) ఉచితవేతనముల నిచ్చుదమనియు (హుంనూరు తాలూకా బోర్డు) తెప్పి పంచములు విద్య నభ్యసించుటకుల చేయుచున్నవి.

పంచమవిద్యార్థులకు కొన్ని బోర్డు యెలిమెంటరీ స్కూల్ లో కృత్రిక దగ్గర కట్టెలను నిచ్చుటకుల విద్యార్థులకు ఆ కర్తవ్యముగ నుండునని యెలూరు తాలూకా బోర్డు దెలుపుచున్నది. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు యోచించుచున్నారు.

దక్షిణ కన్నడ జిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటు, పంచములకు ప్రత్యేకపాఠశాల లుండు యవసరమనియు, వాని కయ్యేదబ్బును పంచములకు యెలిమెంటరీ స్కూల్ లకు ఉచితవేతనముల నీయవచ్చుననియు విశ్వావిషయక సంఘములవారికి పలకా నిచ్చెదనని చెప్పుచున్నారు. ప్రభుత్వ సహాయమును బొందు పాఠశాలలలో పంచముల శుశ్రీషముగ తీర్చుకొనవలెనని గూడ పలకా నిచ్చుచున్నారు. ఈ విషయమై జిల్లా విద్యావిషయక సంఘములవారు పంచమవిద్యార్థులను తీర్చుకొని పాఠశాలలకు గ్రాంటు యిచ్చుటకడనువారు యెమి చెప్పెదనో ప్రభుత్వముకా రెమిడుచుచున్నది.

శ్రీమతి సరోజినీదేవి.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము.

హిందూ 16 న తేదీ పత్రికలో, ఆమెకోమ సాయంత్రం, వీచియొద్దకు శ్రీమతి సరోజినీ నాయుడుగారు గావించిన యుపన్యాసము రిపోర్టు ప్రభుత్వమువారు వివర్యునిరి.

ఆమె చెప్పేటట్లు 488 రిపోర్టు చేయబడినో ఆమె నువ్వారులో మార్చలూ సేవకులని పిలిచి కొన్ని వోమకోమ లు గావించెను. అంతయుగాక తాను, ఒక స్త్రీని కరీరముపైని సన్నిలకలన తీయబడి 9 గాయములు ఆ గల యామె ను జూచి తనని యు, ని పా యి చే యెడ మ చె య్యి కొట్టివేయబడినట్టియు, మెదవిగాద గాయములు గల్గినట్టియు ఒక చిన్నపిల్ల భోటోను జూచితికయితి జెప్పెను. ఆ స్త్రీకి సన్ని పొట్టుగాయములు ప్రభుత్వవైద్యములోనివా చే గావించిరిని ప్రేక్షకులు నమ్ముచుటల జేయుటయే ఆమెయొద్దకమై యుండవచ్చును. ఇవి అబద్ధములును, సత్యవిరుద్ధములును గాకపోయినవో యావిషయము సరోజినీదేవి ప్రభుత్వమువారికి దెలిసి ఆ నే స్థలను విచారణ క్రిందనండు నట్లు జేయవలసింది. అప్పుడామె యాకోమ తేవో కనుగొనుటకు వీలైన వివరముల దెల్పునడల విచారణ చేయబడును. అట్లుల నామె చేయలేకున్నవో ఆమె ప్రజలలో నుండేకమగలుగజేయుట కిట్టి అపభ్రాంతి మాటలను ప్రభుత్వము నాడెని నేరము ఆమెపై మోపవలసియందును. ఆమెపై న్యాయసమర్థులగు చర్య దీసికొనుటను గూర్చి విచారించుట.

ఆర్. పి. గ్రహం
అట్టింగుట్టె నెట్టెటి.

కాకినాడ.

[స్వగత్యుచిత్రము]

ఫిబ్రవరి 16:—సాయంత్రము 5-30 గంటలకు పుర మందిరమైనవానమున పౌరుల బహిరంగభాగమున. శ్రీయంత్ర వేదాంత కృష్ణయ్యగారు అధ్యక్షుడుగా నుండిరి. శ్రీకృష్ణజన్మ స్థానమున కేగిన శ్రీయంత్రులగు జ్యోతుల రామచంద్రరావు గారు, గజవిల్లి రామచంద్రరావుగారు మొదలగు జేకాభిమానులగు నాయకులకు అభినందనములు చేయుచు తీర్మానము చేయబడినది. శ్రీగుంటూరు జామాకారావుగారు [మండలకార్యదర్శి] శ్రీ పులకర్తి భీమలింగమూర్తిగారు (తాలూకా కార్యదర్శి) రువ్రాసెనుబుచ్చగారును జేకాభిమానులగు గురించియు, అభివృద్ధి నిర్వహణాధికారమును గురించియు నుపన్యాసించిరి. శ్రీలుగూడ సభకు విచ్చేసిరి.

కావలెను కావలెను

మహాత్మా గాంధీ ఛాయాపటములు వేసిన తెలుగు పేపరు, కాత్తి, కవరు పటములు అమ్ముడానికి యోగ్యత గల వర్తకులు డివాజిటుగారు 60 ఇచ్చిన చాలును. నెలకు 50 రూపాయలు సంపాదించవచ్చును. సాంపిలుకుగాను 1 అణా స్టాంపు పంపండి.

Pictorial & Co. Printers
41, Broadway, Madras.

చెన్నపురి కార్పొరేషను నోటిసు

చెన్నపురి కార్పొరేషనువారు 7,59,000 రూపాయలు పత్రములమీద అప్పు పుచ్చుకొందురు. 100 కి సుంకమునకు 7 పోషన వడ్డీ ఆరు మాసముల కొకతరవ నుత్తురు. పత్రముల చెల్లుబడి 30 సువత్సరముల కుండును. కార్పొరేషన్ డివిజ్యూ ఆఫీసు యి హెచ్. యు. బవరుగారికి వ్రాసినయెడల వివరములు బడయగలరు.

13-3-22 మధ్యాహ్నములోగా 100 కి 5 నుండు డివాజిటుకో సహా కుండన్లు కార్పొరేషన్ కమిషనరుగారికి పంపుకొనవచ్చును.

నిర్ణీతమైన మొత్తమును పూర్తిగా 24-3-22 లోగా చెల్లించవలసి వుండును.

మద్రాసు కార్పొరేషన్
డివిజ్యూ డిపార్ట్మెంటు } ఇ. హెచ్. ఎమ్. బవర్
17-2-22 } డివిజ్యూ ఆఫీసు.

పెన్నిళ్లు! మన దేశములో చేసిన పెన్నిళ్లు!!

పెట్టుబడి, సామానులు, పనిచేతలు సమస్తము మనదేశములోనిచే.

“దేశములోని ప్రజలు బ్రతికి సుఖించవలెనంటే దేశములోచేసిన వస్తువులు కొనండి”

తృప్తికరమైన అన్నిరకముల పెన్నిళ్లు తయారగుచున్నవి.

మా కాపీ పెన్నలు చేసికొని తీసిపోదు.

ఒకరూపాయి పంపిన అన్నిరకములు గల నమూనాకట్ట పంపబడును.

నాగపాఠశాలకు వ్రాసుండి. మదరాసు పెన్నిలు ప్యాక్టరీ, వావర్యుపేట పోస్టు, మదరాసు.

అది వ్రేమయా లేక కృతజ్ఞతయా? పాఠకా! నిర్ధారణచేయుము

భర్త: “ప్రేయసీ నీవు కోరినది, యిదిగా”

భార్య: “ప్రియా, నిజముగానా! నేను నమ్మజాలను! మీరు నిన్ననే, గాజులు చేయించెద నని చెప్పియుంటిరి. అప్పుడే నేడేవచ్చెనా? ఎంత అందముగా నున్నది! ప్రియా, వందనములు.

భర్త: “వద్దు, వద్దు. నాకేల వందనములు? అందరకును మిక్కిలి నమ్మకముగ మాట ప్రకారము నగలరు తయారు చేసి యిప్పుడట్టి ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి అందు కంపెనీవారికి వందనములు చేయుము.

కర్పా గారము
62 గోవిందపునామక్ విధి,
బాట్టపుర - మదరాసు.

నగలకు మదింపు చేయబడును. ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఇనాముగా పంపబడును.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి అందుకో, నగల వర్తకులు.

మదరాసు 25 చైనాబజారు కోట్లనందున మా ప్రదర్శనాలయమునకు విచ్చేయును.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము

బ్లాగ్లోలి తీర్మానములు - కలకత్తా నాయకు లయసరించుట-మహాత్మునియొద్దకు ప్రతినిధుల పంపగోరుట
క్యాన్సరు ఖిలాఫతుసంఘమువారి ప్రతికూలభావము - లాహోరులో నాయకుల విచారణ
వలంటీరులకు శిక్షలు

పార్లమెంటుచర్చ-పత్రికాభిప్రాయములు

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

(1)

పెదనందిపాములో పర్వతశని వీరయ్యవారిగారిని అరెస్టుచేయుట - ప్రజలు పన్నులను చెల్లించుట
భీనువరమున వలంటీరులు ప్రయత్నముల విరమించుట - వారికాశాభంగము

కావలిలో పెళ్ళిసూరు శేషారెడ్డిదారికి 6 నెలలు విడితైదు

అనకాపల్లిలో రామగాను అచ్యుతుని వేంకటరావుగారికి శిక్ష

ఏలూరునద్ద బలివే మహాశివరాత్రి మహాత్మ్యము - కాంగ్రెసువలంటీరుల సంఘసేవ ఏర్పాటు

వంగ రాష్ట్రము

బ్లాగ్లోలి తీర్మానములు

వంగ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుని ప్రకటనము

వంగ రాష్ట్రీయమునదిలి కాంగ్రెసు ప్రచారకులకు పలు
వ్యక్తులు బ్లాగ్లోలిలో క్యాన్సరంఘమువారు చేసిన తీర్మానము
అపోహను కలిగించియు కనబడుచున్నది. పరిస్థితులు చాల విష
మముగాను సంధిగముగా నున్నమాట సత్యమేగాని ఎక్కడను
గూడ రాజకీయసంగ్రామములందిట్టి విషయపరిస్థితులు కలుగక
మాఁపు గాని భిన్నత కనపరమేమియును లేదు. ఎటులైనను
బ్లాగ్లోలి తీర్మానముల ప్రకారము ప్రస్తుతము మనము మన
ప్రయత్నముల నన్నిటిని నిలిపివేయవలెను. ఈలోగా వారు
నిర్మించిన కార్యములను మనము క్రద్ధతో శాశ్వతరేపు
వలంటీరుల పట్టికలను మరల పరిశీలించుట కాంగ్రెసుసభ్యులను
చేర్చుట మున్నగు కార్యములను మన మొనరింపవలసియున్నదని
వంగ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

గాంధీమహాత్మునియొద్దకు ప్రతినిధులను పంపుట

బ్లాగ్లోలి తీర్మానములనుగూర్చి వంగ రాష్ట్రీయపరిస్థితులను
మహాత్మునికి తెలిపి మహాత్మునితో చర్చించుటకు ప్రతినిధులను
పంపుటకు వంగ రాష్ట్రీయమునందలి అసహాయాద్యమనాయకులు
నిర్ణయించిరి. ఈలోగా బ్లాగ్లోలి తీర్మానముల నమలుబరుపు
టకే అసహాయఖిలాఫతు నాయకులు నిర్ణయించిరి. "నవస్థి
అట్లోలంఘనము, దురాచారముల ద్వబోధించుట, సభలు మున్నగు
వానిని నిలిపివేయవలెనని కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు తీర్మా
నించినగాన సర్వశక్తిప్రచారమును తప్పుకొనినవాని నన్నిటిని
నిలిపివేయగోరెదము. ప్రశ్నార్థకాసముల శివరథను తిరస్కరింప
గూడదని వంగ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు ఖిలాఫతుసంఘములవారు
మండలాధిపంఘములకు తంతివార్తల నంపిరి.

దేశబంధుదాసు

వాఙ్మూలము

అయ్య కేసులో తీర్పు వెలువడినవెనుక నీక్రింది వా
ఙ్మూలమును ప్రకటించుటకు దాసుగా రధికారమిచ్చిరి. దీనిని
కోర్టువారుచదువరేదు. ఆయన దీనిని తనదేశీయులకు పంపెను.

నన్ను 10-12-21 క అరెస్టు చేసిరి. నా యింటికి వచ్చిన
యిద్దరు పోలీసు అధికారులలో నొకడు మేడమిడికి వచ్చె
ను. నేనే నాయనతోబాటుండేయ వారంటున్నదాయని అడి
గితిని. ఉన్నదిగాని లాల్బజారు పోలీసుస్టేషనులోనున్నదని ఆయ
న చెప్పెను. చాట్టి ఏమిటని అడిగితిని. "17 (2) సెక్షన్లోయెడో"
అని ఆయన జవాబు చెప్పెను. తరువాత నన్ను లాల్బజారుకు
తీసుక పోయిరి. అక్కడనాకు జారంటేమియు చూపలేదు. అచ
టినుండి నన్ను ప్రెసిడెన్సీ జైలుకు తీసుకు పోయిరి. 11 వ తేదీ
ఆదివారమునాకు నాకడ కెవ్వరను రాలేదు. నన్ను మేజిస్ట్రే
టునద్దకు తీసుకు పోలేను. 12 వ తేదీ సోమ వారము
11 గంటల కొక పోలీసు ఉద్యోగి నాకడకు వచ్చెను. ఆయన
నేను కెడుగాలని జ్ఞాపకము. నేను పోలీసు యాధీనములో
నుంటి ననియు నాకేసు మరురోజుకు వేయబడిన దనియు
ఆయన చెప్పెను. ఇంకా తెలియించుట నన్ను మేజిస్ట్రేటు

వారంటు క్రింద నరెస్టుచేయ తేదనియు, క్రిమినల్ లా సవరణ
చట్టము 17 (2) క సెక్షన్లుక్రింద నేరము చేసెతిను అనుమానము
చేత సి. పి. సి. 54 క సెక్షన్లుక్రింద నరెస్టుచేసిరియు ఆయన
చెప్పెను. నేను ప్రాజ్టిసు మానినతరువాత నీచట్టములో మార్పు
లేమయిన కలిగినా యని ప్రశ్నించితిని. లేదని ఆయన చెప్పెను.
సి. పి. సి. 54 క సెక్షన్లుక్రింద కాన్వెజబుల్ కేసు జరిగినదని
యనుమానము కలిగినయెడల పోలీసు యధికారి అరెస్టు చేయ
వచ్చును. కాని క్రి. లా. స. చ. 17 (2) సెక్షన్లుక్రింద నేరము
కాన్వెజబులు కాదు. కావున నన్ను న్యాయమయిన యధికా
రముక్రింద నరెస్టుచేయలేదు. ఇంతే కాక 12 వ తేదీ సోమ
వారము సాయంత్రము 5 గంటలకు నన్ను మేజిస్ట్రేటునద్ద
నిలిపిరి. కాదు మేజిస్ట్రేటునే నాగిదనదకు తీసుకవచ్చిరి. అనగా
నన్ను న్యాయముగ నరెస్టు చేసినవెనుక 4 గంటలకు ఈ పని
జరిగినది.

చార్జి

జనవరి 20 వ తేదీన నాపై చార్జీ రయాదచేసిరి. ఈ
తూరి అలిపూరు సివిల్ జైలులో విచారణ జరిగెను. ఆ దినమున
ఎస్. ఎన్. వెన్నెని తిరిగి విచారింతి బ్రాస్టరున కొత్తసాక్షిని
గూడ విచారింతి.

ఇంతకు పూర్వపు తూరి విచారణ జరిగినప్పుడు ఇంకా
సాక్ష్యముకనరమున్నదని మేజిస్ట్రేటు చెప్పి చార్జీ రయాదచేయ
లేదు. ఈతూరి సాక్ష్యములు తీసికొనినతరువాత క్రి. లా. స. చ.
17 సెక్షన్లుక్రింద చార్జీ చేయుమనని మేజిస్ట్రేటు చెప్పి చార్జీ
నకలు నాకందిచ్చెను. అది ఆదివారకే ప్రెజుచేయజేడి యందుట
చూడ నాకాశ్చర్యముండెను. సివిల్ జైలులో విచారణ జరిగింపు
కోరకు సాక్ష్యమునాకలెనని చెప్పెనుకా. ఈలోగా సాక్ష్య
ము తీసికొనక పూర్వమే చార్జీ నెట్టు రయాయ చేయగలిగెను?
రాబోవుసాక్ష్యము విషయమై రహస్యముగా మేజిస్ట్రేటుకు
తెలియవచ్చెనా లేక మొదటినుండియు క్షింపవలెనని సంక
ల్పించుకొనియే యుండెనా?

ఈవిచారణ యంత్రసాధ్య అని తెలియజేయుటకు
చార్జీయే దృష్టాంతము. సెక్షన్లులోని మాటలన్నియు దానిలో
తెల్లినారు. అంతే కొట్టిలో యుచ్చిన సాక్ష్యముకలన నేరము
జరిగినని నిశ్చయించుట యెట్లో మేజిస్ట్రేటుకుగాని ప్రాసిక్యూ
టరుకుగాని తెలియలేదన్నమాట. కావున చార్జీలో సెక్షన్లు
వాక్యములన్నియు నిమగ్నము చేయమని వారించిరి.

కేసు

నాపైన వచ్చిన సాక్ష్యము తొకకేసులుమాత్రమే. ఇవి
యెవ్వి యన ప్రతిజలలో ప్రకటించబడిన సంక్షేపములను వీనిలో
నొక సంక్షేపమును ప్రతిజలకంపిన యాత్మమునయియున్నది.
కావున నీకాకేసులలోని దస్కతులు నావని రుజువుచేయుట
వై నా కేసు, యాధారపడియుండెను. దస్కతులు నావేని
పట్టికు ప్రాసిక్యూటరు చెప్పెను. దస్కతులు నావేని రుజువు
చేయుటకు ముందు ఎస్. ఎన్. వెన్నెని అను సైదులు బ్రాంచి
పోలీసు డిప్టీ సూపర్వైంటుకు సాక్షిగ పిలచిరి. మ్యూన్షన్సు
బోర్డుకేసులో నాకు విషయముల తెలియజేయుట కప్పజేప్పు
డితకు నాకడకు వచ్చుచుండువాడు. నావారే నాయన యెప్పు
డైన చూచియుండునటు సందేహస్పదము. ఆయనకు నాదస్తూ
రీతో విశేషపరిచయము మాత్రము లేదనట నిస్సందేహము.

నాదస్కతు మాదిరి తీసుకవచ్చిన కాగితము (ఇ. 15) మాని
మన్నుబోర్డుకేసులో నాకుముట్టిన కైకపూసెడు. అదస్కతు నాదే
గాని ఆయనయెడుట నేనుదస్కతుచేయలేదు. ఆయన నాద
స్కతును చాలామాటలు చూచితిని చెప్పెను ఎప్పుడో ఎట్లో
ఎన్నిమాటలో ఏసందర్భములందో ఆయన చెప్పలేదు. నాకేసు
లో ప్రతివాదములేపోయినను యీత్రక్షణలు వేము టనసర
మని మేజిస్ట్రేటుకు తోచలేదు. ఇ 4 (1), ఇ 10 (1), ఇ 11 (1)
ఇ 11 (2), ఇ 1 (1), కాకిరములలో దస్కతులు నావేనిసా
క్షియుచున్నాడని చెప్పెను బ్రాస్టరుగారు ఇ 17 (1) 12 (1)
లో దస్కతులు నావి కానని చెప్పెనున్నాడు.

తరువాత సాక్షి బ్రాస్టరు గారు నేను వ్రాయుచుండ
గ నా యన చూ. చి తి న ని చెప్పెను. ఎప్పుడో
ఎట్లో, ఏసందర్భములలో చూచెనో అయిన చెప్పలేదు. నావ్రా
త ఆయనకు తెలియునని రుజువుచేయుటకు ప్రశ్న రెవ్వరియి
న నడుగుట యకసరమని మేజిస్ట్రేటుకు తోచలేదు. అలిపూరు
నద్ద కొకతూరి, అగ్రాధ్య నొక్కతూరియు నేను వ్రాయుచుం
డగ నాయన చూచెనట. ఈరెండుసమయములందును ఈయన
ఎక్స్ పర్ట్ సాక్షిగా కోర్టుకు వచ్చెను. నేను క్రాసు పరీక్షలో
నుండగా యీతరువాత నాద స్కతు చూచి
జ్ఞాపక ముంచు కొనుటకు తీరిక యెప్పుడు
దొలకెనో నాకు తెలియకయున్నది. నాదస్కతు లాయనకు
స్వయముగా తెలియునని చెప్పి ఇ 4 (1), ఇ 10 (1), ఇ 11
(2) లలో దస్కతులు వ్రాతయు నాదేని ఆయన చెప్పెను.
ఇ 15 (1) గూడ యీవ్రాతయే యని యభిప్రాయ మిచ్చెను.
ఎక్స్ పర్ట్ సాక్ష్యమునుగూర్చి చెప్పవలసిన దేవునగా సందేహ
ములలో నున్న దస్కతులఫోటో లేమియు నాయనతీసికొనలేదు.
కావున నిది ఎక్స్ పర్ట్ అభిప్రాయము కావాలను.

నే నీక్రిందివిషయము లిప్పుడు నమృతముగ చెప్పెను
న్నాను. ఈసాక్షులు చెప్పిన దస్కతులలో నొక్కటయినను
నాదికాదు. ఇ 11 (2), ఇ 4 (1), ఇ 10 (1) లో దస్కతు
లకు వైస్క్రాసిన, చూడవలెనటు నాదస్తూరి కాదు. ఇ 11 (1)
లో దస్కతులు శ్రీముత అనిలమరారాయిగానివి. ఇ 11 (2)
లో దస్కతులు మూడుపంక్తులు మేమేదైనాభద్రాస గుప్త
గానివి. ఇ 12 (1) అఫీసులో నెవరో దస్కతు చేసిరి. నాదిమా
త్రము కాదు.

ఈదస్కతులు, వ్రాతలు కాని కాకపోయినను దాని
భారమంతయు నామీదనే పెట్టెకొనుచున్నాను. నిరంకుశాధి
కారులు తమకేవలర మయినప్పుడు ముందుగా కాననుటకువ్యతి
రేకము ప్రవర్తించురని చెప్పెనున్నాను. నన్ను కాననది ధ్యముగ
నరెస్టుచేసివారు. నన్ను క్షింపవలెనని వారుక్షింపిరి. కావుననీవో
సాక్ష్యమైనయిన కస్తూరిసాక్ష్యముచే మేజిస్ట్రేటు నమ్మి చార్జీ
అరీతిగ చేసి క్షింపెను. తరువాత ప్రభుత్వప్రకటనముప్రకారము
నే నగమసంఘములో సభ్యుడ ననియు ఆసంఘము ప్రకటన
నాటికందెననియు, ఆసంఘము క్రమముని బ్రకటించెననియు
ప్రాసిక్యూటరు బుజువుచేయు టనసరము. నాకేసురికార్డులో
నిట్టి సాక్ష్య మేమియు లేదు. చార్జీ లో నే లొక్క న
జ టి న టు వ టి స ం ఘ ము లు ప్ర క టన లేదీ
(18-11-21) నాటికి వంగదేశమున లేవనియు, కాం
గ్రెసు కార్యనిర్వాహకసంఘమువాది తీర్మానము ననుసరించి
ప్రకటనకు తరువాత నేను చేర్చిన వలంటీరు సంఘము కాంతి
యంతిమైనదియు, ఈసంఘము నిరంతరకు సక్రమమని ప్రక
టించెదదనియు దృఢముగ చెప్పెనున్నాను. కావున నావిచారణ
వలన క్రిందివిషయములు చెల్లడియయినవి.

(1) నేను చెప్పినట్లు చారికననక మయినప్పుడు కానన
విభద్యముగ నిరంకుశాధి కారులు నడతురు.

(2) ఎవరినైన క్షింపవలెనని నిరంకుశాధి కారులు సంక
ల్పించినయెడల మేజిస్ట్రేటు రిప్పకక్షింపవలెను-(అమృతబహదరు)

సంయుక్త రాష్ట్రము

బ్లాగ్లోలి తీర్మానములు

అసహాయాద్యమవిధానములను

నూనగూడదనుసూచన

గాంధీగారును కాంగ్రెసుసంఘము వారునుఎటుల తీర్మా
నించినను ఖిలాఫతుసమస్య అనుకూలముగా పరిష్కారమగు
వరకును అసహాయాద్యమవిధానములను వేసినిగూడ మానగూడ
దని ఇండియా ఖిలాఫతుసంఘమువారికి తెలుపుటకు క్యాన్సరు
ఖిలాఫతు సంఘమువారి కేగ్రగముగ తీర్మానించిన క్యాన్సరు
ఖిలాఫతు సంఘకార్యదర్శి తంతివార్తల నంపును.

బొంబాయి

మాతియారీ అల్లరులు

ఆస్తి యేటేను ప్రెసువారి సవరణ

మాతియారీ అల్లరులను గూర్చి విచారణచేసిన సంఘము వారు ప్రకటించిన నివేదికమునకు "తమతాబేదానులను గూర్చి యే డెడ్ల యాద్యగులగు జిల్లా పోలీసు నూపర్నంటును డిప్టీ పోలీసు నూపర్నంటును మాయెదుట నిజమును తెలుపక మరు గుపరిచెదగని" మేము నమ్మగలము. భిలావతువారు క్రమము కత్తులను పట్టుకొనిరి. అమ్మను నభ్యసభ్యులను పోలీసులను చంపు దని 5 గురు నాయకులు ప్రజలకు బోధించిరి. తుపాకీ కాల్చిన చప్పుడు మాకు విసబడింది అని "పోలీసు క్రింద యాద్యగులు తెలిపిన సంగతులు వారు సిగ్గులేకండ నడిచిన అతిశయోక్తు లని మేము నమ్మక విధిచేదు" అని యుండవలెను. ఇదివరకు మే మిచ్చిన తంతివాక్యలో పొరపాటు కలిగినందులకు చింతిలు చున్నా మని అపోసియేటెడు ప్రెసువారు ప్రకటించిరి. వెను కటి కింతివార్తలో పోలీసు నూపర్నంటును డిప్టీ నూపర్నంటును నిజము చెప్పలేదని విచారణ సంఘమువారు నిర్ణయించిన ట్లున్నది.

పంజాబు

కాంగ్రెసు కార్యదర్శుల కేసు

పంజాబు కాంగ్రెసు కాంగ్రెసు కార్యదర్శి గోవర్ధన దాసు, లాహోరు నగర కాంగ్రెసు కార్యదర్శి దివ్యనాథుని గార్లపై 17 వ తేదీన కేరఫాస చేయబడెను.

వలంటీరులకు శిక్షలు

16 వ తేదీన లాహోరులో జగతు నారాయణగారికి ఒక సంవత్సరమున కిక్కిన 11 మంది వలంటీరులకును చెరి 6 నెలలును శిక్ష చేయబడెను.

లాల్ బజర్ రామిగారి కేసు

13 వ తేదీన జైలు గదిలో లజపతిరామిగారి కేసు విచారణయ్యెను. సంతాన మానచందు లాల్ బజర్ గొటుమారు, కుమార్తెలయిన ఇంకా 50 మందిని రానిచ్చిరి. ప్రతికాప్రతిని ధుల కేర్నాలులు లేవు. ప్రభుత్వవక్తమున హెచ్చరికయచ్చిరి. లజపతి రామిగారికి ప్రతివాదము లేదు.

మెజిస్ట్రేటుహాజీరీ:—లాల్ బజర్ రామిగారి వ్రాత వాఖ్యాలమును చాఖిలు చేయుచురా?

లాల్ బజర్:—లేదు. నేను ఆసహించువానినిగాని బాగా ఆలోచించి కొద్ది విచారణలో పాల్గొనకుండుటకు నిశ్చయించి తిని. ఏలనగావాఖ్యాలమిచ్చుచున్నాను కాననముల ప్రకారము జరుగు లోపములు తెలియజేయవలసి వచ్చును. అసహాయవాది అట్లు చేయగూడదు."

చార్జీషీటు

కోర్టు:—లాల్ బజర్ రామి కి-12-21 వ తేదీ ప్రాంతముల పంజాబు కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షులుగా నొకయుత్తరము వ్రాసియున్నాడు. ఆ యుత్తరములో కాంగ్రెసు సభ్యులందరకు వలంటీరులు గావలెనని ప్రోత్సహించితి. వలంటీరు సంఘములను ప్రభుత్వమువారు క్రమములని ప్రకటించివారు. గాన నిన్ను 17 (2) సెక్షను క్రింద చార్జీ చేయచున్నాను. కేర నువవా కాదా?

లాల్ బజర్:—నే నేమియు చెప్పను.

కోర్టు:—ప్రాసీజరు ప్రకారము నేను చేయవలెను. ప్రాసీజరమును సాక్షుల సెక్షన్లైన పిలిచి మరల విచారించుకా?

లాల్ బజర్:—నేను పాల్గొన నని యిదివరకే చెప్పియుంటిని.

కోర్టు:—(నవ్వుచు) ఇంక యంతయు కర్మకాండ మీరు సాక్షులను పిలువకొందురా?

లాల్ బజర్:—లేదు.

కోర్టు:—పీసలకోడ్డు 109 వ సెక్షనును 1910 వ సం॥ చట్టము 7 వ సెక్షనుతో చేర్చి మిమ్మును చార్జీ చేయు చున్నాను. వాఖ్యాల మిత్తురా?

లాల్ బజర్:—లేదు.

హెచ్చరిక:—ఇది సమస్యను కేసుగాని వాఖ్యాల మిచ్చుట కాదునకు హెచ్చరికేదు.

లాల్ బజర్:—అవును. మా కేసును మా ఖులులేవు. మాకు ల కొంత కదా మేము పోరాడుచున్నాము.

కోర్టు:—తీర్పు 15 వ తేదీన చెప్పబడును.

హెచ్చరిక:—ఎన్ని గంటలకు?

కోర్టు:—మీ రాజోజున రానక్కరలేదు.

హెచ్చరిక:—నాకు రావలెనని యున్నది.

కోర్టు:—చుట్టాన్నాము 2 గంటలకు.

హెచ్చరిక:—లాల్ బజర్ రామి, నమస్కారము.

లాల్ బజర్:—నమస్కారము.

(టిబ్యూను)

డిల్లీ

ఢిల్లీలో మరీయొక్క చెరసాల

ఢిల్లీలో నిధివరకు 2 జయించాలక కింగ్స్ పేలో క్రొత్తగా నొకజయింపు వేర్పాటుచేసిరి.

బెహారు-బరిస్సా

వ్రాతలో పత్రికలు వెలువడుట

మాత్సభూమి, ఘనుచొక్కడ అను పత్రికలు వ్రాతలో ప్రకటింపబడెను. వీనిలో మొదటిది వారమునకు రెండు సార్లును రెండవదివారమున కొకసారియును వెలువడును.

కృష్ణామండలము

భీమవరములో సారావేలం పాటలు

వలంటీరులు మిన్నకుండుట

16 వ తేదీన భీమవరములో భీమవరముతాలూకా పారా దుకాణముల వలంటీరులు జరిగెను. అటాటలలో పాటపాడ వేంవ బోధించుటకు పెక్కు మంది వలంటీరులు చాల మారము నుండి గూడ వచ్చిరి. వానిని నిబోధించుటకు పోలీసువారుగూడ గొప్ప ప్రయత్నములను జేసిరిగాని వారోలి తీర్మానముల ననుసరించి బోధించగూడదని కాంగ్రెసు సంఘమువారు తెలుపుటచే వలంటీరులను ప్రభుత్వోన్యోగ్యులకును గూడ చాల ఆకా ణంగా కలిగినది.

జులివె మహాశివరాత్రి మహాశాస్త్రవము

కాంగ్రెసు వలంటీరుల సంఘసేవ ఏర్పాటులు

24 వ తేదీన ఏలూరుకు 4 మైళ్ల దూరముననున్న విజయ రాయవద్దనున్న బతివెలో జరుగు మహాశివరాత్రి మహాశాస్త్రవ మున కచటికి వచ్చు యాత్రికులకు సేవజేయుటకు ఏలూరు లా లూకా కాంగ్రెసుసంఘమువారు రేర్పాటుచేయుచున్నాడు. నూజ పేరు వలంటీరులు గూడ నచటికి రా ప్రార్థికులు. వలంటీరుల కందకమును భోజనముపాదాయము చేయుటకు విజయరాయగ్రామ వాస్తవ్యులగు శ్రీమాక కండాడై గోవిందాచార్యులుగారు దయతో పూనుకొనితి. వలంటీరులకొరకు విజయరాయ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి శ్రీమాక కృష్ణమాచార్యులుగా నొక పాక వేయించుచున్నాడు.

గుంటూరు మండలము

వర్షతనెనీ వీరయ్య చౌడరిగారిని పట్టుకొనుట

జైదండపాడు ఫిర్యాలో పన్నుల నికారణమును నడపుచున్న వాయకుడు శ్రీమతుల పర్వతీదేవి వీరయ్య చౌ డరిగారిని 17 వ తేదీ యుదయమున అరెస్టుచేసి పడమారు తీసుకొనివెళ్లిరి.

పన్నులను చెల్లించుట

కాంగ్రెసు సంఘమువారి సలహా ప్రకారము ప్రజలు పత్తులను బాహుముగా చెల్లించుచున్నామి.

నడింపల్లి నరసింహాచార్యగారి కేసు

అంత్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి బారిష్టరు నడింపల్లి నరసింహాచార్యగారి కేసులో తీర్పు 18 వ తేదీన చెప్ప బడును.

తెనాలి

తెనాలితాలూకా ఆనంతపురము వాస్తవ్యులను కాంగ్రెసు ప్రచారకులు అగు కుప్పా క్రిరాసకర్తగారు పన్నులు ఇయ్యగూడదని ప్రజలను ప్రోత్సహింపచుచున్నాడని 108-వ కెక్షనుక్రింద వారికి నోటీసు ఇయ్యబడెను. రైతులకు నాగళ్ల రుక్తయ్యవారి స్థానమున పనిచేయుటకు సిద్ధమునన్నార.

విశాఖపట్టణ మండలము

అయ్యతుని వేంకటరావుగారికి శిక్ష

రామదాసు అయ్యతుని వేంకటరావుగారు (అనకాపల్లి) కృంగవరపు కోటలో అజ్ఞోల్లంఘన మొనరించి 27-1-22 వ తేదీన యువన్యసింహిసండులకు యానెల 16 వ తేదీ రాత్రి ఆయనను పట్టుకొనిరి. ఆయన బామిను యియ్యవనెను ఆయనను అనకా పల్లికి తీసుకొని వెళ్లిరి. 17 వ తేదీన విచారణసామకా జరిగినది. ఆయనకు 5 నెలలు కఠినశిక్ష వేసిరి. ఆయన వాదించలేదు. గోపాలంగారు జయ ఘోషముతో వేంకటరావుగారికి తుప్పు మాలవేసిరి. నేడు (18 వ తేదీ) వుదయము పానెంజరుబండిలో వేంకటరావుగారిని కాజమండ్రుజయింపుకు తీసుకొనివెళ్లిరి. ప్రజ లూరేగింపుతో వైమనుకువెళ్లి వారిని సాగనంపిరి. నేడు (19 వ తేదీ) సాయంత్రము సభజరుగును గోపాలం ఉయర లీమెన విగ్రహపూజనొనెచెయ.

నెల్లూరు మండలము

వెల్లకూరు శేషారెడ్డిగారికి శిక్ష

కాచిలిలో శిక్షకుడు శేషారెడ్డిగారికి 6 నెలలు విడి కేసు వేయబడెను. కిక్కినవాడయినను పూచీ కత్తులనిచ్చిరి.

పార్లమెంటుసభ - హిందూదేశ నితి.

లాయెడుజాజ్జి మాంటాగుగార్లకి ప్రసంగములు.

ఇంగ్లీషువను పత్రిక.

హిందూదేశమునందలి పాశురజనులకు రాజకీయ జ్ఞానమును కలిగించుటకు మాంటాగుగారును వారిమిత్రులును చేసిన ప్రయత్నములవలన అనవరతముగా పనిపొందు సమైక్య ట్టు రైతుల తిరుగుబాటులు, ప్రజల దురాగతిముఖ, వ్యాపారము నిలిచిపోవుట మున్నగు నవర్థకములు దేశమున కలుగుచున్నవి. వానిని నివారించునో రష్యాదేశమున కలిగిన దురవస్థకంటెను గూడ నధికముగా దురవస్థ హిందూదేశమున కలుగును ఇట్టి విషయదశయందు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగా నుత్తరవులు చేయుట శోచము కాదు. అట్టియుత్తరవు లనవరమునకు తగిన ట్టులుండక తీరదుగాని కాననబద్ధముగా నుండవలవు. పరిపాలకుల కాళ్ళలోను గుర్తించియే రాష్ట్ర సభకును మే ప్రధాన న్యాయమూర్తినని వెనుక శోచమును నిర్ణయించిరి.

వైట్టువను

అసహాయాద్యయమునుగూర్చి మాంటాగుగారు పార్లమెంటువారికి సరిగా వివరములను తెలుపలేదు. ఆయనకు తెలియవో తెలుపుట కిష్టములేదో గ్రహింపవలెనున్నాము. ఈదేశమున బ్రిటిషు అధికారమును నిలుపదగిన సాధనములనుగూర్చి లాయెడు జాజ్జి, మాంటాగుగారు రేమాక్రమును క్రద్ధబూనిన ట్టుగడదరు. ఇంకను హిందూదేశమును పార్లమెంటువారే పరిపాలించుచున్నారని వారు తెలిపి మాటను వారు కార్యముచేతగూడ ప్రసవపరుపవో వారివాగ్దాటకుంతయునువృధాకంతశోచనమే.

దేయిలీవ్యము

ప్రధానమంత్రి కేవలము ప్రభుత్వోన్యోగ్యుల ప్రకటనల వైసనే ఆధారపడినట్లున్నది. న్యాయక్రమములను నేను సమర్థించునని అరెడు నుడివెను. ప్రస్తుత మదియే హిందూదేశమున కొరకగా నున్నది.

బెంగాలి

1917 లో నిర్ణయింపబడిన రాజకీయవిధానమును ప్రస్తుతము విరిచివేయుట పార్లమెంటువారికి న్యాయముగాదని పార్లమెంటుసభలో తెలుపబడుటకులన ఇండియా ప్రజలకు మిక్కుటమగు ఆకాభంగముకలుగును. మాంటాగుగారు అత్యధికముగా నుదారభావముతో ప్రారంభించిన సంస్కరణముల నంతటితో నిలిపివేయుట అసహాయాద్యయవిషయమునకు విరుగుడుకావలదు.

ఆమృతబజారుపత్రిక

ఏమియుతోచ ఏల రేజిస్ట్రేయ విషయ మైజిట్టు అసహ్య కరమైజిట్టుయ పరిస్థితిరేర్పడినది. ప్రభాపరిపాలనా నిధాంతములకు భంగములేకుండ యుక్తిగా కార్యములను నెరవేర్చలేదు నిర్బంధవిధానము వేవలను నిష్ప్రయోజకము. దానివలననిచ్చులు తొలగునదిగావు.

రయిలువేసమై

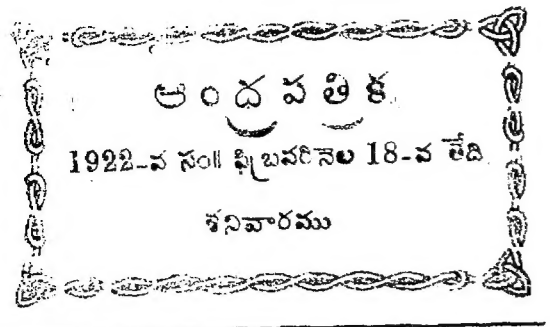
అలహాబాదు 18-2-22:—తుండూలో సమైక్యశిల్పి

మార్పులేదు. సమైక్యవాది ప్రతినిధులతో నధికారులు సంభాషించిగాని పరిష్కారము యింకను కాలేదు. అలహాబాదులో గూడ నట్లేయున్నది. ఈశోజానుండి హారానుండి బొంబాయి పంజాబుమొయిట్లు కలిసినవి యీ రెంటిని అలహాబాదువద్ద విభాగము చేయదురు. అయోధ్యలోహిల్ ఖండము రైలులో గూడా దేరాడూను ఎత్కుకొనెను మొదలయిన చాలాబంగ్లు ఆగిపోవుచున్నవి.

కేరళమండలము.

కల్లి కోట 18-2-22:—కున్నయంగళం ప్రాంతముల 9వ తిరుగుబాటుదారుల నరెట్టుచేసి అగ్గిలోపోతీసులు కన్ననూరుకు తీసికొనివచ్చిరి. వారిలోనొకడుగిరిపే. యెవులకు తక్కువలేకుండ చంపితి నని యెప్పుకొనెను.

కోచ్చి 18-2-22:—కోచ్చిదివాను దివానుబహదూరు టి. విజయరాఘవాచార్యులకు స్థానే రావుబహదూరు నారాయణమేననుగారిని నియమించిరిని తెలియుచున్నది.

స్వరాజ్యసాధనము

స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధింపవలెనని అన్ని పక్షములవారును కోరుచున్నారు. కాని సహాయనిరాకరణవలంబు లవలంబించెడి మార్గములు మాత్రము పనికిరావని మితవాదులు చెలుపుచున్నారు. బ్రిటీషుపార్లమెంటుసభపైనను బ్రిటీషు మంత్రులపైనను వారు ఆధారపడుచున్నారు. తగు విన్నపములను పంపిన పార్లమెంటు సభవారు స్వరాజ్యమును త్వరలో బ్రసాదించెదరని వీరి కాశే గలదు. ప్రస్తుత రాజ్యాంగసంస్కరణములవ్వారా స్వరాజ్యస్థితి త్వరలో బడయుట దుర్లభమును సంగతి మితవాదులకు చెలిసినట్లున్నది. నూతనాచార సాంప్రదాయములను శాసనసభ లో నెలకొల్పి తద్వారా స్వరాజ్యమును సంపాదించవచ్చునను బిసెంటుగారి సిద్ధాంతము, ఏ మాత్రము కొనసాగదని తేటపడినది. బిసెంటుగారి సిద్ధాంతపు అసంగతములను మరియొకమారు వివరించెదము. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు పార్లమెంటు సభమీదను, బ్రిటీషు మంత్రులమీదను ఆశ బెట్టుకొని యున్నవారలకు, లాయడు జార్జి, మాంటాగూగార్ల ప్రసంగములు నిరాశను పూర్తిగ గలిగింపక మానవు. అట్టి యాశాభంగమును, మితవాదపత్రికయగు బెంగాలీపత్రిక నెలిబుచ్చుచున్నది, న్యూయిండియా పత్రికకు సయితము, లాయడుజార్జి మాంటాగూగార్ల ప్రసంగము లాశాభంగము కలిగించినవి. నిర్బంధముల ప్రయోగము విషయమై రీడింగు ప్రభువునకు సర్వస్వాతంత్ర్యము నెసగిన మాంటాగూగారు, సంస్కరణముల యభివృద్ధి విషయమై తామే నిర్ణయము గావించుచున్నారు. "మాంటాగూగారును, అంతకన్నను లాయడుజార్జిగారును ముందిచెడి సంస్కరణముల గూర్చి ఇంత ఖాశితముగ మాటలాడుట అవివేకము. వీరు రీడింగు ప్రభువుగారిని చిక్కుల బెట్టుచున్నారు. ఇట్టి ప్రసంగములవలన, ఎక్కువ అధికారములను సంపాదించుటకు సలిపెడి సక్రమాందోళనమునకు నిడుతూహము గలుగదని, మేము చెప్పగలము" అని న్యూయిండియా పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ప్రాయశః న్యూయిండియా పత్రికకు కష్టస్థితులపై నికినునాశే గలదని తలంపవచ్చును.

ఎంతదూరం వంతయే చాలునని సంతృప్తిపడెడి వారు దప్ప, మిగిలినవారెవరును లాయడుజార్జి, మాంటాగూగార్ల ఖాశితప్రసంగములకు, సంతృప్తి చెందజాలరు. బ్రిటీషుమంత్రులు హిందూదేశమును బ్రస్తు అని భావించునంతవరకు, వారేర్పరచెడి సంస్కరణములు ఫలవిరహితముగ నుండును. వీని మూలమున మరొకన్ని యద్యోగములు భారతీయులకు లభింపవచ్చును గాని, స్వపరిపాలనాధికారము వారికి చేకూరుట దుర్లభము. ప్రజేచ్ఛను నెరవేర్చుట తమవిధియని బ్రిటీషుమంత్రులు గుర్తించిన గాని, స్వసహాయము చక్కబడదు. స్వయంసహాయోద్యమమే అట్టిసిథిని, సమకూర్చగలదు. పార్లమెంటు సభవారు సలిపెడి పరిక్షలలో హిందూ

దేశము నెగ్గవలయుననుటయు, అప్పుడు ఒక అంతరమునుండి మరియొక యంతరమునకు బోవలెననుటయు, నిరర్థకములు. భారతీయులకు స్వపరిపాలనము నొసగకున్న మానె, ఉన్నతోద్యోగముల నొసగవలయు నను సూచన గూడ ఆంగ్ల దేశపత్రికలను విభ్రాంత పెట్టుచున్నది. జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారు సామాజ్యశాసనసభలో నిటీవల దెచ్చినతీర్మానము లండను టైముస్ పత్రిక క్రాగ్రహము గలిగించెను. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారిని విషయమై యొత్తిడిజేసి, సివిల్ సర్వీసు యద్యోగల ప్రతిష్ఠను నిలువబెట్టవలయునని, ఈపత్రిక ఆంగ్ల దేశీయులను హెచ్చరించుచున్నది. డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక ఇందువిషయమై నెక దీర్ఘ వ్యాసమును వ్రాయుచు నుద్యోగములన్నియు భారతీయుల పరమగునో హిందూదేశమునం దంతటను విప్లవము, అరాజకము ప్రజలుననియు, అందుచే ఇట్టిదుస్థితి తటస్థింపకుండ ప్రభుత్వమువారు తగిన జాగరూకులై మెలంగవలయు ననియు ప్రోద్బలపరుచుచున్నది. గాంధీని మాత్రమేగాక, శాసనసభ్యులను సయితము విప్లవకారులని ఆంగ్ల దేశపత్రికలు చెలుపుట బట్టి, స్వరాజ్యము హిందూదేశమునకు లభించుట కిది ఏ మాత్రము ఇష్టపడవని గ్రహింపవచ్చును.

విన్నపముల మూలమునను, ప్రార్థనలవలనను స్వరాజ్యము లభించునను నాశను, మితవాదులిక మీద విమవవచ్చును. ప్రజాసామర్థ్యము బహిర్గత మయినప్పటికీ, స్వరాజ్యస్థితి నెవ్వరును ఆటంకపరుప నేరదు. గా. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు ఆంగ్ల దేశమునకు వాషింగ్టను సహా వేళమునుండి వచ్చియుండిరి. లండను టైముస్ పత్రిక కొక వ్యాసమును వ్రాయుచు, సహాయనిరాకరణోద్యమ దుష్ఫలితముల గూర్చి వీరు చెలిపి రని తెలియుచున్నది. హిందూదేశమునకు అధినివేశ రాజ్యస్థానము మంచిదనియు బ్రిటీషు నృపునకు భక్తి చూపుచు తన కలవడిన యధికారమును హిందూదేశ ముపయోగించునని బ్రిటీషుప్రజలకు నమ్మకము గలిగినచో, అధినివేశ రాజ్యస్థానము హిందూదేశమునకు లభించు ననియు, శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు చెలుపుచున్నారు. శాస్త్రిగారికి సహాయ నిరాకరణోద్యమాశయము బోధపడుట లేదు. బ్రిటీషుసామాజ్యమును సహాయనిరాకరణవలంబులు విడిపోవ నెంచుటలేదు. వీలగు నంతవరకు, బ్రిటీషు సామాజ్యస్థ స్వరాజ్యమునే వారునుబడయ నెంచుచున్నారు. ఆకారణముచేతనే కాంగ్రెసు క్రీడును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముగ మార్పుటకు అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసుసభలో నంగీకరించి యుండరయిరి. భారతీయులు బ్రిటీషుసామాజ్యమునందు స్వరాజ్యమును సంపాదించవలెనేకుండునెడల, ఆబాధ్యతను బ్రిటీషుపార్లమెంటు సభయు, బ్రిటీషుమంత్రులును భరింపవలసి యుండును. లాయడుజార్జి, మాంటాగూగార్ల ప్రసంగములు, భారతీయులలో నాశాభంగము కలిగింపక మానవు. శాస్త్రిగారు అనవసరముగ సహాయ నిరాకరణోద్యమమును నిరసించుట వర్జము. చేతనగునో, బ్రిటీషుమంత్రులను మందలించి, నారిని సరియగు మార్గమునకు దెచ్చుట ఎక్కుడు లాభకరము.

ఇంపీరియల్ సమావేశతీర్మానములకు భిన్నముగ, చర్చిల్ మంత్రిగా రిటీవల తూర్పుఆఫ్రికాలో భారతీయుల హక్కులను త్రోసిపుచ్చిరి. కెనియా కాలనీ శ్వేతభూమిగ నిలుపవలె నని వారు ప్రతిపాదించిరి. మాంటాగూగారు చర్చిల్ గారి ప్రసంగమునుగూర్చి అటునిటుగాకుండ బలికిరి గాని, చర్చిల్ గారు తమ యభిప్రాయమును మార్చుకొనరయిరి. కలనల్ వెడ్జిప్రెజ్డుగారి ప్రశ్నకు సమాధా

నము జెప్పుచు, తాము ఇండియా ఆఫీసువారితో చాలకాలము సంప్రతించితిమనియు, తాము తెలిసిన యుద్దేశములు ఇరుశాఖలవారి పద్ధతుల కనుగుణముగ నున్నవనియు, తామీ విషయమును జాగరూకతతో పరిశీలించియే యుపన్యసించితిమనియు, సామాజ్య సమావేశ తీర్మానముల కీయుపన్యాసము భిన్నముగ లేదనియు, చర్చిల్ గారు పలికిరి. బాధ్యతగల చర్చిల్ మంత్రియే ఇటుల ప్రసంగించుచుండ, మంత్రుల వాగ్దానములందు గాని, ఇంపీరియల్ సమావేశ తీర్మానములందు గాని, ఎట్టి నమ్మక ముండునో గ్రహింపజాలము. శ్రీనివాస శాస్త్రి గారు సయితము, చర్చిల్ మంత్రిప్రసంగమును ఖండించుచున్నారు. చర్చిల్ గారి పద్ధతులు, హిందూదేశమునకును, ఆంగ్ల దేశమునకును అపాయముతో గూడుకొనియున్న వని, శాస్త్రిగారు చెలిపిరి. సంస్కరణముల రెండవయంతరమునొసగుటకు ఆలస్యము జరుగునేని, అది సహాయనిరాకరణవలంబులతప్పిద మగునని శాస్త్రిగారు చెలుపుట కడు చోద్యముగ గనుపింపక మానదు. సత్వర స్వరాజ్యస్థితిగూర్చి ప్రజలలో నభిలాష జనించుటకు, నిరాకరణోద్యమమే ముఖ్యకారణము. స్వరాజ్యమును చేరువకు దెచ్చుట కీయుద్యమమే ముఖ్యకారణము. ప్రజలలో స్వయంసహాయము పై విశ్వాసము గలుగుటకును, వారిశక్తిని వారు గుర్తెరుగుటకును ఈయుద్యమమే ముఖ్యకారణము.

ప్రజలలో నూతనశక్తి యుద్భవించె ననుటకు సందియము లేదు. ఇందుకు, అధికారవర్గ మవలంబించెడి తీవ్ర నిర్బంధములు తార్కారణములు. స్వరాజ్య మింకను సుస్థాపితము గాకుండుటకు, మితవాదుల యభ్యంతర మొకకారణము. ప్రజలతోపాటు వారుగూడ స్వరాజ్యస్థితికై కృషిసలుపుటకు మారుగ ఫలవిరహిత మగు సంస్కరణములను పట్టుకు ప్రేలాడుచుండుటచే, ప్రజామనోరథసాఫల్యమునకు వారడ్డుపడుట తటస్థించుచున్నది. విదేశములలో జేరి, సహాయనిరాకరణోద్యమమును నిరసించుట, శాస్త్రిగారికి పాడిగాదు. పార్లమెంటు సభపై నిరాకరణవలంబు లాధారపడకుండుట సరియైన మార్గ మని, మాంటాగూ, లాయడు జార్జిగార్ల ప్రసంగములును, కర్జను ప్రభువుగారి యుపన్యాసమును, చర్చిల్ గారి యభిప్రాయ ప్రకటనమును, తేటపరుచుచున్నవి. స్వరాజ్య సంపాదనము, భారతీయుల స్వయంశక్తిపై నాధారపడి యుండును. ఇతరులు వారిని రక్షించెదరనుట, కల్ల. పార్లమెంటుసభలో జరిగిన ప్రసంగములగూర్చి మితవాదులు కేవలము ఆశాభంగము తెలిపిన లాభముండదు. లేనిపోని యాశల నింకను బెట్టుకొనియు లాభముండదు. మంగళవారమునాడు కామన్సుసభలో జరిగిన చర్చయందు, లేబరు పక్షమువారసలే పాల్గొని యుండలేదు. కలనల్ వెడ్జిప్రెజ్డుగారు మాటలాడుట కవకాశము చిక్కకబోయెను. ఆంగ్ల దేశమునందు ఏ పక్షమువారును, భారతీయులకు ముక్తిని ప్రసాదించజాలరు. ఈ తరుణమున, భారతీయులందరును తమ తమ విధేదములను వెనుకకుబెట్టి దేశమాత బుణమును తీర్పుట సంభావ్యము. ఒకరికి గవర్నరుపదవి నిచ్చి నంతమాత్రమున గాని, మరియొకరిని ఇంపీరియల్ సమావేశమునకు బంపి నంతమాత్రమున గాని, హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యమును బడయ జాలదు. చిత్త విజ్ఞేపకము లగు నట్టి యాకర్షణలకు లోనుగాక, భారతజాతీయత లేదను లాయడుజార్జిగారి యపోహను పోనాడుటకు, దేశీయులెల్లరు ఈ తరుణమున ఏకమై, స్వసామర్థ్యము వలన గమ్యస్థానమును త్వరలో బడయుదురుగాక !

మద్రాసు శాసనసభ

వినియోగ రికవరీ చట్టమును నిర్మించి, మద్రాసు శాసనసభ యభివృద్ధిని గాంచినది! దేశమునందు శాసనసభలు ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహించుట లేదు. ప్రజల తేజమును నడి భిన్నముగ ప్రవర్తించుట, సామాన్యముగ జరుగుచున్నది. వీనిలో కల్ల మద్రాసు శాసనసభ ప్రజాశయనిరోధమునకు ప్రసిద్ధి బడసినది. పన్నుల నిరాకరణమును గుంటూరుమండలము విరమించి మరల పన్నులను చెల్లించుచున్నపుడు, ఎట్టియవ సరము లేకుండనే వినియోగ రికవరీ చట్టము నొక దానిని అతితర్జులముగ నిర్మించిరి. నిరాకరణ అంబులను భయపెట్టుటకుగాని, వారిని శిక్షించుటకు ఈ చట్టము ఆక్కరకురాదు. బిడరయతులను పీడించుటకు మాత్రము, ఈ చట్టము ఉపయోగపడ గలదు. శాసనసభలో చర్చ జరిగినవిషయములు, చిత్తు చట్టమునందు విశేషపుమార్పు జరుగలేదు. స్థిరాస్తిని వెంటనే విక్రయించుటకు జేసిన ఏర్పాటు నిలిచియున్నది. వేలము జరిగిన నెలదినములలోపల, క్రయధనములో 100 కి నయిదవవంతు సొమ్మును, జప్తునకును వేలమునకయిన భిన్నులును, శిస్తుబాకీ మొత్తమును రయితు చెల్లించినయెడల భూమిని మరల స్వాధీనపరుచుకొనవచ్చు నని వెనుకటిచట్టమున నేర్పాటుగలదు. ఇప్పటిచట్టమునందు అపకా భపుసొమ్ము 100-కి పదియవ వంతుకు లెంచబడినది. చరాస్తివిక్రయమునకు చిత్తుచట్టములో విధించిన నోటిను వ్యవధి 4 గంటలనుండి మూడుదినము లకు మార్చబడినది. ప్రస్తుత చట్టమువలన రయితు లకు గలిగెడి యిబ్బందులు మెండుగనుండును. ప్రజలలో ప్రబలిత యశాంతిని వృద్ధి జేయుటకు మాత్రము, ఈ చట్ట మెంతయు శక్తరకువచ్చును. ఇందుకు దోడుగ, కోర్టుఫీజు, స్టాంపుఫీజులను వృద్ధి జేయుటకు, శాసనసభవారు పూనుకొనిరి. ప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యుని ప్లేటుమెంటుప్రకారము, 144 అక్షులు దిగుబాటు ప్రభుత్వపు రాబడియం దుండును. ఈ మొత్తములో 70 లక్షల రూపాయలు కోర్టుఫీజులమీదను స్టాంపులమీదను పన్నులను వైచుటచే, లభించు నని, ఆర్థికసభ్యుని యభిప్రాయము. మిగిలిన మొత్తము విలేజ్ సర్వీసుపన్నులమూలమున చేకూరునని వీరు భావించుచున్నారు. సంస్కరణములవలన, చేకూరిన తాళ మేమి? పరిపాలనా వ్యయభార మతిశయించినది. స్వపరిపాలనా మృగ్యమయినది. ఇదివరకే పన్నులభారముతో క్రుంగి కృశించుచున్న ప్రజలపై నెక్కువపన్నులు బడుచున్నవి. ఇట్టిస్థితి చేకూరునని, సంస్కరణములను ప్రకటించినపుడే పలువురు వెల్లడించాయుండెరి. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు, మద్రాసు రాష్ట్రము అధికధనము నొసగుచున్నది. వారి వద్దనుండి వచ్చేసహాయము లేను. మార్కెటులో ఋణము దీసికొనుటకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించుటలేదు. ఇక జేయకగినిది పన్నులను విధించుటయే గద. బడ్జెటును నిర్మించినతరువాత, క్రొత్త పన్నులవిషయమును ఆలోచింపవచ్చు నని, కొందరు శాసనసభ్యులు బలికిరి. ఆర్థిక సభ్యుని ఆదాయ వ్యయసూచనలు, శాసనసభలో చర్చ జరిగినవిషయము మారవచ్చును. అందుచే, అప్పటి నిర్ణయమునుబట్టి, క్రొత్తచట్టములగూర్చి యోచింపవచ్చునని సభ్యులు కొందరు హెచ్చరించినను ప్రభుత్వసభ్యు డంగీకరింప లేదు. కోర్టుఫీజు చట్టమును, స్టాంపుల చట్టమును సెలెక్టుమిటీ కంపెరి. కోర్టులలో డబ్బుదండగ జెల్లకుండ ప్రజలకు వాణ్యములపై విముఖత గలిగించుటకు, హెచ్చు

ఫీజులుతో డబ్బు దుచో, క్రొత్తచట్టములవలన లాభము గలుగవచ్చును. ప్రజాశయములను ప్రస్తుత శాసనసభలు వెంటాడింప లేవనియు, వీని వలన ప్రజల భార మతిశయించుచున్న దనియు, కరతలామలక మగుచున్నది. స్వరాజ్యసిద్ధివలన గాని, ప్రజల యభిలాషలు నెరవేరజాలవు.

నిర్బంధములు

ఆంధ్ర దేశము, పన్నుల నిరాకరణమును విరమించినను, నిర్బంధములను అధికారులు కొనసాగించుచునే యున్నారు. నుప్రసిద్ధప్రచారకులును వెతనందిపాడునాయకులు నగు పర్వతసేనీ వీరయ్య చౌదరిగారిని నిన్నటిదినము ఆరెస్టుజేసి, పోలీసు వారు పరుచూరుకు కొనిపోయిరిని తంతివార్త యొకటి దెలుపుచున్నది. దువ్వూరుకాపురస్తులగు శేషురెడ్డిగారిపై జూమీను కేసులో మరల నాడు మాసములు విడిఖయిదును విధించిరి. ప్రజలు మాత్రము శాంతచిత్తులుగ ప్రవర్తించుచున్నారు. కాంగ్రెసుకమిటీవారి తీర్మానానుసారముగ ప్రజలు శిస్తులను చెల్లించుచు, కాంగ్రెసుసభపై తమకు గల భక్తిని జూపుచున్నారు. పన్నుల నిరాకరణమును విరమించిన పిమ్మట గూడ, తదుద్యమ నాయకులను నిర్బంధించుట జూడ, అధికారులు సమాఖానమునకు అవకాశమును తొలగించుచున్నట్లుల గోచరించును. ప్రజ లిందుమూలమున భీతచిత్తు లగుదురనుట, అసభ్యము. స్వరాజ్యోత్సాహము వారిలో బలపడుట కిట్టి నిర్బంధములు తొడ్డును నని తెలిసికొనవచ్చును.

బాధ్యులెవరు?

బొంబాయి ప్రభుత్వము గూడ స్టాంపు డ్యూటీని, కోర్టుఫీజులను హెచ్చించి బూనుకొనుచున్నది. అన్ని రాష్ట్రములలోను, బాక్సను ఒక్కమాత్రే పట్టిదగుచున్నది. సహాయనిరాకరణోద్యమమును నిరసించెడివారి సంగతిని కనిపెట్టవలయును. క్రొత్తపన్నులవలనగాని పరిపాలనము కొనసాగని దుస్థితి చేకూరుచున్నది. ఇందుకు బాధ్యులు నూతనసంస్కరణములను కొనసాగించెడి వారేగద. క్రొత్తపన్నులను ప్రజలు మోయగలుగుదురో లేనో యని, అధికారు లాలోచించుట లేదు తమ కేటెరువనయినను డబ్బుదొరకన చాలు నని తలంచుచున్నారు. ప్రజ లీభారమును భరింపజాలనిచో, దేశమున నెట్టిస్థితి వాట్లైనో యూహింపజాలము. దేశమునందు ప్రస్తుతరాజ్యాంగ సంస్కరణములు విపరీతపరిస్థితులను జనింపజేయుచున్నవి. దేశమును రక్షించుటకు, స్వరాజ్యసిద్ధి దప్ప శేషమార్గము లేను. ఇందుకొరకు తమ యావచ్ఛక్తిని వినియోగించుచున్న కాంగ్రెసు పక్షమువారి నభినందింపవలయును.

మలబారు రైల్వేవరణములు

మలబారురైల్వే వివాదపు రిపోర్టును, ప్రభుత్వమువారు తమ నిర్ణయమును కావించిది ప్రచురింప వీలులేదని, శాసనసభలో తెలిపిరి. మార్చి నెలలో జరిగెడి సభలోపల, దీనిని ప్రచురించుటకు ప్రభుత్వమువారు వాగ్దానము జేయజాల మనిరి. శాసనసభలో నీ విషయమై చర్చించు వరకు, ప్రభుత్వమువారు దీనిపై ఆర్డరులను కావించకుండురాయని యనుగగి, ప్రభుత్వమువారు వీలులేదని తెలిపిరి. మలబారు రిపోర్టుసంగతులు చదువరులకు దెలియును. అధికారులచర్యల కివి వైఫుత పూయుచున్నది. ఈవిషయముగూర్చి ముందుగ చర్చించుటకు శాసనసభ్యుల కవకాశముగూడ కలుగుట

లేదు. న్యాయము, న్యాయమని, పలుమరు ప్రసంగించువారు, ఇందలి న్యాయ మేమియో తెలిపిన బాగుండును.

ముద్దయిల ప్లేటుమెంటు

ముద్దయిల ప్లేటుమెంటులో దెలిపెడి సంగతులు నేరముక్తిందకు కావనసభిప్రాయము ప్రబలియుండెను. తమ కేసులో జడ్జిగారు తమయెడ దురభిప్రాయపడినని వెంకట్రావుగారు వనువారు ప్లేటుమెంటులో వ్రాసినందులకు, వారిని శిక్షించిరి. బొంబాయి హైకోర్టువా రీతను భూయపరచిరి. ముగ్గురు న్యాయాధిపతులలో జస్టిసు హా గారు మాత్రము భిన్నాభిప్రాయమును తెలిపిరి. నేరము లిప్పుడు మెండగుచున్నవి.

ప్రాస్తయిటరీ ఎస్టేటు స్వీయ చట్టము,
నిలేజిస్వీయ చట్టము
ఈ చట్టములు రెండును, నేటి మద్రాసు శాసనసభలో, నిరాకరింపబడినందులకు సంతసింపదము.

తూర్పుఇండియా రైల్వేపనివారి సమ్మె

15వ తేదీన ఆసక్తాల్లు ప్లేటుమెంటు కాక్కిలవర జరిగెను. 5000మంది కాక్కిలలు సభకు వచ్చిరి. ఒక కాక్కిలకు అవ్వ తీతకహించెను. స్వామివిక్రమనదిగారు ఉపన్యసించిరి. ఎన్నికలము త్రవను సంతోషముగ భరించుటకు కాక్కిలలు నిశ్చయించుకొనిరి.

జబ్బులుపూను ప్లేటుమెంటు పనివారు పనులకు పోవుచున్నారు. బండలు ప్లేటుమెంటు పనివారు కూడ మెట్టెట్టివారు. ఈ ప్లేటుమెంటు కాక్కిలలు కొంతదౌర్జన్యము చేయుచున్నారు పనిస్థితులు విషయమించుచున్నవి వావుకా, లిల్లాయియా ప్లేటుమెంటులో పనిస్థితులకూడ తృప్తికరముగ లేవు.

ఇందువల్ల ప్రయాణికులను తీసికొనిపోవు బండ్లసంఖ్య మరింత తగ్గించుటకు తీర్మానింపబడినది.

గణపురమునందు కాక్కిలలు దౌర్జన్యము జేయుచున్నారు. అంగ్లేయులను పశులకు హానియ్యకుండ అభ్యంతరము కలుగజేయుచున్నారు. పాట్నా గయమధ్య రైలుబండ్లు నడువవు.

స్వామి విక్రమనదిగారు రింజిలెగిరిలో ప్రయాణము జేయుచుండెను. ఎక్కను ఛార్జి చేయబడెను. స్వామిగారు వైకము చెల్లించనందునవారు అరెస్టుజేయబడిరి.

ఈకాక్కిల ఆశాంతిని రాజకేయవిషయములను సంబంధమున్నదిని చెప్పుటకు యాక్రందిస్తా నిదర్శనమని అసోసియేటెడు ప్రభువారు తెలియజేయుచున్నారు.

గాజీబాదునందు సమ్మెకట్టిన కాక్కిలలకు ఒకభిలాభకు సంఘసభ్యుడు నాయకుడు. ఇతని నాయకత్వముక్రింద కాక్కిలలు గ్వంతకోర్టులను ఛాపింది సమ్మెలో చేరినవారిని తగువిధమున శిక్షించుచున్నారు. కొంతకాలము ప్రత్యేకపుకతులలో ట్రైబిలుగ నుండుచున్నారు. ఈవార్త మీదకు కల్లెరుగారికి తెలుపబడినదిఅని అసోసియేటెడు ప్రభువారు తెలియజేయుచున్నారు.

శిక్షితులు తెలుసుగో వచ్చుట

తెలవూరు మేజిస్ట్రేటు గారిచే రిమాండుము కిడు విధింపబడి రాజునండి సెంట్రల్ జైలులో తమకేసును పూర్తిజేసి కొనిన అసహాయోద్యమ ప్రచారకు లగు మ! శేటు బాపయ్య గారు తదానంతకులగు పతికొందఱును, ప్రభుత్వమున దెబ్బ వాడకు వచ్చి అచ్చటినుండి 14వ తేదీ మంగళవారము 8 గంటలకు తమస్వగ్రామమైన గంపలూరుకు ప్రవేశించిరి. ఆ నాడు మాగ్రామములో అసహాయోద్యమనలంబుకును అభిమానులును అనిమాంధులతో గలసి అస్పృశ్యతాదోషమును బాటింపక మేళములు భజనలు జాతీయపతాకములతోడ నెదురుగా పోయి గౌరవపూర్వకముగా పుష్పమాలాలంకరణల జేసి పువీధుల సూర్యోత్త మహాత్మా గాంధీ జాతీయపాఠశాలకుం బయిరి. అచ్చు జైలుకు ఫలహారంబుల జెట్టిరి. తదుపరి నాటి సాయంత్రము వారి ప్రోత్సాహముపై నొక కాంతి సైనికడళము నెలకొల్పబడినది. (ఒకవిలేఖనము)

మదరాసు శాసనసభ.

క్రొత్తవిద్య విల్లులు తెండు నిరాకరింపబడుట.

ప్రభుత్వమువారి వ్యాఖ్యలము

1899 స్టాంపుచట్టమును సవరించుట కొకవిల్లు

నిన్న మధ్యాహ్నము ఫలహారాంతరము మదరాసు శాసనసభ సర్. పి. రాజగోపాలాచార్యులుగారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమయ్యెను.

1899-స్టాంపుచట్టమును సవరించుట కొకవిల్లును ప్రవేశ పెట్టుట గా. ఖాన్ బహదూరు మహమ్మదు హబీబుల్లా సాహెబుగారిట్లు ప్రసంగించిరి.

“ఈ విల్లులో చిట్కలేమియు గానబడవు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము అదాయమును హెచ్చించు నుద్దేశముతో ‘ఎ.అం. ము’నందలి రేట్లు హెచ్చింపబడినవి. మారకపు తిల్లులు, ఇన్ను తెన్ను పాలిసీలకు సంబంధించిన నిబంధనలు భారత ప్రభుత్వము వారిచే జారీ అంతటికి అన్వయించునట్లు తయారు చేయ బడును. రాష్ట్రపు సంవత్సరము ప్రభుత్వమువారికి గల ఉపకర్మమును పరిపూరించేయటం కీపన్ను విల్లు ప్రవేశపెట్టబడునని తీసి ఫలితముగ 21 లక్షల ఎక్కువరాయడి రావచ్చును. ఈలాగు విధి ఒకవిధముగ పన్నులను వసూలుచేయవలె, ప్రభుత్వ మెట్లు జరుగును? ఈపన్నును చెల్లించవలసినవారు ద్రవ్యవంతు లై, వర్తకవాదపాఠములను జరుపుకొనువారు మాత్రమే. కా గు ప్రభుత్వవ్యయముల కొంతభాగమును భరించుట న్యాయ మే. ద్రవ్యము లేకుంటే, ప్రభుత్వపరిపాలన ఎట్లు జరుగును?”

ఈ విల్లుకు ప్రతిపూలముగ మాట్లాడును, జి. యం. సర సింహాచార్యులుగారు ఈక్రొత్తపన్ను విల్లులను జూచి ప్రజలు వెఱచుదు చున్నారని, నూతన సంస్కరణముల ప్రకారము ప్రభుత్వము ప్రాంతంబున ఇంచుమించుగ ఒక సంవత్సరము జరిగి నది. ఇట్టిపన్నులు విధించుటంద, ప్రభుత్వము జరుగదాయని మన ముతీర్థముగ నాగావించి ఇట్టి విల్లుల కంగీకరించవలెను. ఈ పన్నును పేదవారి చెల్లించవలసినదాని. న్యాయపరిపాలనకు, న్యాయాధికారుల వేతనములకు “జుడిమల్ స్టాంపుల” ఖరీదు భర్తీపెట్టబడును “జురలు స్టాంపుల” కు బదులు ప్రభుత్వము వారు ప్రజలతేజుప్రభుత్వపరము చేయుచున్నారో నేను గ్రహించుటలక యున్నాను.

నంబెనమాల్ పెట్టిగారు ఈవిల్లుకు ప్రతిపూలతీర్మానము, దీనిబడులు ఒక మూడు ఉప్పుమీద ఒక అణా ఎక్కువ చేసినయెడల, ప్రభుత్వమువారికి 8 లక్షల అదాయము రావలదని యు, తత్ఫలితముగ పేదలు విశేషము భాగపడరనియు చెప్పిరి. విల్లు అనవరతమిచ్చెప్పి, రావుబహదూరు ఆచంద్రకృష్ణ రావుపరమగుగారు ఉప్పు భారతప్రభుత్వమునీయు, ఉప్పు ఖరీదు ఎక్కువచేయరాదనియు, ఈవిల్లువర్తకులకు, వ్యాపారు లకు క్రొత్తపన్నులను తెచ్చిపెట్టుననియు పలికిరి.

డి. యం. కృష్ణనాయకగారు:—పూర్వ మొకప్పుడు నుప్రసిద్ధులైనవారిపాలకు లొక రాంగ్లదేశములో “రాజు గారి ప్రభుత్వపరిపాలనను జరుపకతప్పదు” నిది. నేనట్లే వక్రా జించెదను. ప్రభుత్వముగవత్సము 1 లిగినది. ప్రభుత్వము నెట్లు సాగించవలెనను సభ్యులను మనము నేడు పరిష్కరించవలెను. క్రొత్తపన్నులను విధించకతప్పదు. నాకీవిల్లు సమర్థమే.

శ్రీమాన్ సి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారు:—గతేటెడ అఫీసరుల సంఖ్యను తగ్గించినయెడల, వారితో సహా నాన్ గతేటెడ అఫీసరుల నగేకమందిరి తీసివేయటకు వలగును. వర్తకులకు, తదితరులకు “జురలు స్టాంపుల” ఖరీదు నెక్కువ చేయటం ఇష్టము. తేకనోకచ్చును.

సర్ పిట్టి త్యాగరాజుచెట్టిగారు:—నాకు ఇష్టమే.

శ్రీమాన్ వెంకట్రమణయ్యగారు:—త్యాగరాజుచెట్టి తమకు ఈక్రొత్తపన్ను విల్లు ఇష్టమే అనుచున్నారు. నా గట్టు పలుకుట నాకేలాటి ఆశాభంగమును కలిగించలేదు. స్టాంపులను బట్టి వ్యాపారము శుద్ధికారమవును, తీసివేయవచ్చును. నే నివిల్లుకు ప్రతిపూలత వహించెదను.

ఆబ్బూరి ఆదాములూ సప్తము కలుగుట తాత్కాలికమనియు, శాశ్వతముగ నిల్లుండవలయు, ప్రభుత్వమువారి సమాకారము తీసి మద్యపానానిషేడ్ద్యును విజయముగాంచ జాలదనియు, ఈసంకల్పము 200 లక్షల సప్తమున్నప్పుడు ఆ 200 లక్షలను పన్నులగా వసూలుచేసి, మరుసటిసంవత్సర మీ పన్నును తగ్గించుట తీసుకొనుటగాను న్యాయముగాను ఉండ నేరదనియు, ఎచ్చటగాని ఇట్టిపద్ధతి అనలంబించబడదనియు చెప్పి టి. ఎ. రామలింగం చెట్టిగారు విల్లుకు సమర్థి గనబరచిరి.

గా. సర్ ఛార్లసు జి. బ్రాడ్బెంటరు (ఆర్థిక సభ్యుడు):— నిష్పక్షకారుల ఉద్ద్యమప్రచారముల ఫలితముగ ఆబ్బూరి రివిన్యూ

బిల్లి, పన్నును సంప్రాప్తమై డి. శాసనసభాసభ్యులు మద్య పానానిషేధమును గోచరున్నార గాన, ఎప్పటికైన ఈరివిన్యూ గ్గలదు. ఇట్లు తీసివేయు వారు ప్రభుత్వసప్తమునుగురించి, వారి నాంధ్రుల ఫలితములనుగురించి యోచించవలెను. ఉప్పుమీదపన్ను నెక్కువ చేయటకు మనకధికారములేదు. గతేటెడ ఉద్యోగ పులను, వారితో గూడ నాన్-గతేటెడ ఉద్యోగియులకు తీసి వేయటం ఉత్తమమగును ఒకసభ్యుడు పలికెను. ఉద్యోగియుల నందరిని తీసివేసినయెడల ప్రభుత్వమేలగుజరుగునో నాకు బోధ పడలేదు. (శ్రీమాన్ సి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారు-అ దరిని కాద డి, కొంతమందిని మాత్రమేను). ఇట్టి ఉపపాదనలు ఆచరణమౌగములు గా నేరనని తీర్మానించి, మే మీవిల్లుకు ప్రవేశ పెట్టితిమి.

అంతట రివిన్యూ సభ్యుడు ఈవిల్లును నెలెత్తు కమిటీకి పంపవలెనని ఉపపాదించుచు, ఈ క్రిందివారిని నెలెత్తుకమిటీ సభ్యులుగా చేర్పొనెను. 1. మాట్టోరి బ్యాంక్సు. 2. అడ్వో కేటు-జనరలు. 3. రా. బి. డి. నరసింహాచార్యులు. 4. రా. బి. డి. తాలాజీరావునాయుడు. 5. టి. బి. డి. శేషగిరిశాస్త్రి. 6. సయ్యదు మహమ్మదు బాద్షా సాహెబు. 7. మేకడొగలు. 8. ఖానుబహదూరు మహమ్మదు హబీబుల్లా సాహెబుగారు.

1894 భూస్వాముల గ్రామాద్యోగముల

చట్టమును సవరించుట కొక విల్లు

గా. ఖానుబహదూరు మహమ్మదు హబీబుల్లా సాహె బుగారి విల్లును ప్రవేశపెట్టిరి. పూర్వము గ్రామాద్యోగియుల వేతనములకు ఒక పన్ను (సెన్సు) వసూలుచేయబడుచుండెను. కొంతకాలమున కది తీసివేయబడెను. ప్రభుత్వము వారి గ్రామములలో పనిచేయుచున్న కరణములతోబాటు భూస్వా ముల గ్రామములలో పనిచేయుచున్న కరణములకు జీతముల నిచ్చుట లేదేమి యని శాసనసభాసభ్యులు వెక్కొడు అనేక పర్యాయములు ప్రశ్నించిరి. ఈవిషయమునుగురించి చిత్తూరు మజిలీప్రెసిడిన్టి మున స్వామియాయుకుగా కొక తీర్మా ము స ప పాడించ నుద్దేశించుచున్నారు. ఇద్దరికి జీతములు సమానముగ నుండవలె నని ఆతడు కోరుచున్నాడు ఇట్లు చేసినప్పుడు, ఈ ఎక్కువవ్యయమును జమిందారులే భరించవలెను. ఈప్రాతపన్ను 1912 వ సంవత్సరములో నిర్దుదేయకలసిట్లు భారతప్రభుత్వ మునా రాజ్ఘాటించియుండిరి. ఇట్టిమాట్లు ఫలితముగ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు గలిగెను నష్టములలో కొంత తామిచ్చుకొనెదమని భారతప్రభుత్వమువారు వాగ్దానము చేసిరి. ఈమాత్రాసంస్కరణ ములప్రకారము, ఈ అంతపువ్యయ మంతమొత్తమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారే స్వయముగ భరించవలెను. ఈ గ్రామాద్యోగి యుల జీతములు చాలతక్కువని ప్రభుత్వమువారు గమనించక పోలేదు. వారికి ఉద్యమములలో లాభములు లేనని తెలిసికొందరు. గత సంవత్సరమునందులోనే పనులను మానుకొనుచున్నట్లు ఆంధ్ర మండలముల కత్యైతరులలో నోకరుప్రాసిరి. అప్పుడు కానోల్లం ఘనము, పన్నుల నిరాకరణోద్యమములు బయటపడలేదు. ఈ జమిందారుల గ్రామాధికారులలాకూడ అనేకసభ్యులనుచేసి, తమ జీతముల నెక్కువచేయవలసిన దని శేషుకొనిరి. తమజీతముల నెక్కువ చేయవలసినదని కరణములు నాతో అనేకమాట్లానేక సలహాలలో మాట్లాడిరి. వారి కష్టములం దు నాకు సాను భూతి గలదు. నెలకు రూ. 4 ల జీత ము మీద 1466 వందల రుల మనుష్యులు, 532 మంది కరణములు, 2884 మంది చెట్టిలు, రు. 9 ల మీద 10441 తలాల్లు ఈజమిం దారులగ్రామములలో పనిచేయుచున్నారు. రయిత్వారి గ్రామ ములలో ఇప్పుడు కరణమునకు కనీసము జీతం నెలకు రు. 15లు, శిలారికి 3 లు. ఇంత ఉదారత్వము జూపకన్నను వినివయములో 4-5-6 బదులు 3.9 ఉండవలెనని తీర్మానించితిమి.

దీనిఫలితముగ 16 లక్షల వ్యయమెక్కువ అగును. ఎవ్వకు భరించవలెనే? పన్నులు వసూలుచేయునప్పుడు ఒక రూపాయకు 10 దెబ్బడిల చొప్పున ఎక్కువగా వసూలు చేయును. ప్రాత చట్టముతో కూడ ఈరేటు వసూలు చేయబడుచుండెడిది.

గా. సర్ ఛార్లసు బ్రాడ్బెంటరు ఈ ఉపపాదన నామోదించెను. గ్రామాద్యోగియులకు మిరాసులేక ఇనాం భూముల నిచ్చుటయే వారికి ముఖ్యముగాని, జీత మంతముఖ్యము గాదనియు అట్లు చేసినయెడల వారంత తొందరపడి తాజినామాల నియ్య రనియు, వంశపారంపర్యపు హక్కును కొంచెము మిరాసును వారు కోరుచుండినయియు, జమిందారులకు, భూస్వాములకు ఈగ్రామాద్యోగియులమీద, విశేష మధికారము లేదనియు, రివిన్యూబోర్డువారి నెలెత్తుబొంది ఎన్నడుగాని వీరికి రు. 8 ల వైన జరిమానాను విధించుటకు వారికి స్వాతంత్ర్యము లేదనియు, వారిబాగుగ, పనిచేసినయెడల కనీసము రు. 8 ల వైన ఇచ్చుట న్యాయమనియు, తాకులను గొట్టిగడ్డలకు దానముచేయుట

ధర్మము గాజాలదని జ్ఞాపక ముంచుకొనవలె ననియు, వారికి మాన్యం స్వతంత్రమే ముఖ్యమనియు, ప్రాతపద్ధతి ప్రకారము కరణానికి 2 క సంవత్సరమునకు రు. 12000 లు వసూలుచుండెను. ఇప్పుడు రు. 144 లు మాత్రమే వసూలుచున్న దనియు చెప్పి రామనాథపురం రాజుగారు విల్లుకు ప్రతిపూలత వహించిరి.

తరువాత సరసింహాశాస్త్రి, మునుస్వామియాయుడు, సుబ్బు రాయ్, ఆరమైవాధంపిళ్ళ, తనిక్కాచలం చెట్టిగారలు విల్లు ను ప్రవేశపెట్టకా దని ప్రతిపూలముగ మాట్లాడిరి. అంతట సభ ముగిసెను. తిరిగి నేడు 11 గంటలకు సమావేశ మగును.

అయిదవ దినచర్య

జమిందారి విలేజ్ సర్వీసు సెన్సువిల్లు నిరాకరింపబడుట

ఫిబ్రవరి 18:—శాసనసభ మరల యాయుదయము 12 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. గా. సర్ పి. రాజగోపాలాచా ర్యులుగారి గ్రామసాధిపత్యము వహించిరి. ప్రారంభమున శ్రీ కొత్తపన్నులు జరిగెను.

జమిందారి ప్రాప్రయంటరీ విలేజ్ సర్వీసువిల్లు

నై విల్లునై చర్చ మరల జరిగెను. క్రొత్తపన్నులను వి ధించవలసి యున్నపుడు ప్రభుత్వమువారు మంత్రులతోగూడ నాలోచించవలెననియు, ఈవిల్లు ప్రవేశించుపన్నును వసూలు చేయకదనియు డి. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావుపంతులు గారు చెప్పిరి.

క్రొత్తపన్నును విధించి వానినుండి తమకు వేతనముల నభివృద్ధిచెందిన గ్రామాధికారులు తృప్తిపడెననియు, క్రొత్తపన్ను లను విధించగూడదనియు, రా. బి. కొ. వేలమాడి గోపాలకృష్ణ య్యగారు చెప్పిరి. రా. బి. ఆచంద్ర కృష్ణారావుగారు విల్లుకు ప్రతిపూలముగ మాట్లాడిరి.

జమిందారి గ్రామాధికారులకు జీతముల సభివృద్ధి చేయు టకు 16 లక్షలు రూపాయలు కావలెననియు, క్రొత్తపన్నును విధించినగాని అభివృద్ధిచేయుటకు వీలలేదనియు ఈపన్ను ఇది కటలో నుండిదనియు, అందువలన క్రొత్తగ విధించిన ఎకరేకి కష్టముగ నుండదనియు, జమిందారి గ్రామాధికారులకు జీతము సభివృద్ధి చేయవలసినదని రివిన్యూబోర్డువారు జ్ఞిగూడకొప్పుచే. రనియు అందరును నిష్పక్షపాతముగ నాలోచించి విల్లు సంగీక రింపవలసినదనియు గా. ఖాన్ బి. హబీబుల్లా సాహెబుగారు పలికిరి.

విల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు వోటుపెట్టబడెను. 13 మంది అనుకూలముగను 55 మంది ప్రతిపూలముగను 5 మంది తటస్థము గనుండి నందున విల్లు నిరాకరింపబడెను.

రయిత్వారి గ్రామాధికారులు.

క్రొత్తపన్ను

రయిత్వారి గ్రామాధికారుల జీతముల తాలూకు క్రొత్త పన్నులు వేయుటకు విల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు గా. ఖాన్ బి. హబీబుల్లా సాహెబుగారు అనుజ్ఞగారిరి. గ్రామాధికారులు చాలసంవత్సరములనుండి జీతములను పుద్ధిచేయవలెనని కోరు చుం డిన ను ద్ర వ్య ము లే కుం డె న ని యు, వారికి జీతముల సభివృద్ధిచేయుటకు రూ. 16 లక్షలగుననియు రాష్ట్రాదాయములో నిందులై ద్రవ్యము మిగులుటలేదనియు, రయిత్తుల కీపన్ను యర్హముగ నుండదనియు, కష్టసితిలోనున్న పుదు రయిత్తులపన్నును చెల్లింపక తప్పదనియు గా. హబీబుల్లా సాహెబుగారు చెప్పిరి. గా. కే. శ్రీనివాసయ్యగారు ఆమో దించిరి.

హెచ్చుతీరములపుచ్చుకొను అధికారుల విషయము మొ తలు గమనించి తరువాత గ్రామాధికారులకు జీతముల నొసగుటకు ద్రవ్యములేదని వాదించి అందులై క్రొత్తపన్నుల విధించటం యన్యాయమని శ్రీమాన్ ఆర్ శ్రీనివాసయ్యగం గారు (దక్షిణార్కాదు) చెప్పిరి.

ప్రభుత్వ నిర్వహణమునకు రయిత్తు లిప్పటికి అధికము గ పన్నులు చెల్లించుచుండిననియు, పన్నులను క్రొత్తగ విధింపకుండ అప్పుతీసికొని రాజ్యాంగ ము ను న ను ప వచ్చు క ని యు శా శ్వ త ము గ ని ట్టి ప న్ను లను విధించిన ప్రభుత్వమువారు మర్యయముల జేయుట కవకా శము గలుగుననియు ఈపన్ను ఇదెవలెకొక పర్యాయముడి నందునమరల విధించిన తప్పులేదను వాదమునిజమయోగమనియు తత్ఫలితముల యుద్యోగియుల విషయము వెఱవటమనించిన యీ బాధ యుండ ద ని యు, గ్రా మా ధి కారు ల కు జీతములను హెచ్చుచేయ వలెనని శాసన సభ వారు తీర్మానించినంత మాత్రమున క్రొత్తపన్నులను ఆమోదించు బాధ్యత శాసన సభకు లేదనియు, మార్గములను ప్రభుత్వమువారే య న్నెప్పింప వలెననియు, కరణములకును మరే గారులకును సమా నముగ జీతముల సభివృద్ధిచేయ వలె ననియు, శ్రీయంత కట్టించు రామలిజిగా రెడ్డిగారు పలికిరి. డాక్టరు సి. నటేశంమొదల్యా

ఈ గారు, సోమనందరం మొదలగు గారు, టి. ఆ. తులసీరాజుగారు వీ. పి. దేవరాజులవారు గారును ఈ ప్రాంతమున ప్రతిపక్షముగా మాట్లాడిరి.

సాక్ష్యమైనంత వరకు అన్ని కాటలందుభర్తృత్వము వహించి, ప్రభుత్వము ఆదేశములను తీసుకొని, అప్పుడే తీసుకొని, అటువంటి మంత్రములు కావలసిగా భారత ప్రభుత్వమువారు ఈరాజధాని చెల్లింపు మొత్తమున తగ్గింపు 'విషయమైవాగ్దానముతో' అనుబంధమును ఇంకను ప్రభుత్వములచే పెట్టినందు గాన, లామెనెత్తే దేవునిగారు ప్రభుత్వమువారి. ఫలితము విశ్లేషించుచు, రంగరాధ మొదలగు గారును, తనీ కావలసికట్టి గారును, ఎ.క. పి. వి. సోమనందరం పిల్లగారును, అప్పాస్వామి పాండ్యగారును ప్రతిపక్షముగా మాట్లాడిరి.

వోటుకు పెట్టబడినదని రా. సా. టి. బాలాజీరావు వారుగారు చెప్పిరి. వోటుకు పెట్టబడినది అందరను అంగీకరించిరి.

గమ్య: బిల్లుకు నా జ్ఞాపకము వలన ను విషయము వోటు మొత్తము పెట్టబడినది. మంత్రములలో గా. రామారావుగారును, జరిగి గా. వెంకట రెడ్డిగారును సమయమునకు లేకుంటే, గా. పాత్రోదయ గారు ప్రభుత్వమునకు వోటుచేసిరి. కానినీ కావ్యదర్శనమును ఈ సభకు ప్రభుత్వముగనుండిరి. 54 మంది ప్రతిపక్షముగా + ను 12 మంది ముఖ్యముగా 5 గురు తటస్థముగనుండినందు బిల్లు నిరాకరములు కూడను. సభ వారంతటపలాసగములై లేచిరి.

ఆదివారం సభ మరల మధ్యాహ్నము జరుగును. చేరవలెను. కానన సభ మానె సభ మొదల ను

కానన సభ ప్రత్యక్షిత్తరము

మానన కర్నూలు జిల్లాలో జాతరజర్నలకు ఎన్ని ఎకరముల భూమి ఏకరగతులలో ప్రత్యేకింపబడినదని, ఆ స్థలమున ఈ తృప్తియగు చెట్లంతా పెరమ్యుతాదామును మున్నగు వివరములు తెలియపరచవలయునని రావుబాదరు సి. వెంకటరంగారెడ్డిగారు ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నించిరి. జాతరజర్నలకు 81858 ఎకరములు ప్రత్యేకింపబడి ననియు అంతు 1600 ఎకరములు అందవలెనని చీకనవని మిగిలినది 4వరకు చీకనవని మిగిలిన వరములు ప్రభుత్వమువారికి తెలియదని ప్రభుత్వరమియ్యబడినది

సిద్ధాపూరు సెటిలుమెంటు

రావుబాదరు సి. వెంకటరంగారెడ్డిగారు యీక్రింది ప్రశ్న అడిగిరి.

(1) సిద్ధాపూరు సెటిలుమెంటు ఏసంవత్సరమున స్థాపించబడినది (2) అందు ఎన్ని కుటుంబములున్నవి (3) ప్రతిసంవత్సరము దీనిలో కంఠవ్యయముగనున్నది (4) కట్టించిన రెండు సంవత్సరములలో వ్యయమధికమైనదా? అట్లే సంవత్సరములలో (5) సెటిలుమెంటులో ఇంటిలు అడిటుచేయబడుచున్నవా?

ఈ ప్రశ్నకు ప్రభుత్వమువారికించి విధమున ప్రభుత్వరమియ్యిరి.

1. సిద్ధాపూరు సెటిలుమెంటు 1918 సంవత్సరము స్థాపించబడినది. 2. 1921 సంవత్సరము ఏప్రిల్ 1వ తారీఖున యీ సెటిలుమెంటులో 62 కుటుంబములు 65 క్రియ, 71 కిల్లులు, నుండిరి.

3. ఈ సెటిలుమెంటు ఖర్చు యీ క్రింద వివరింపబడినది.

సంవత్సరము	ఖర్చు.
1914-15	రూ. 378
1915-16	" 722
1916-17	" 869
1917-18	" 686
1918-19	" 8249
1919-20	" 10402
1920-21	" 6493

4. సిద్ధాపూరు టౌన్ షిప్ సంవత్సరమున యీ రెండు సంవత్సరములందు ఖర్చు అధికమైనది.

5. 1917 వ సంవత్సరమునుండి లెక్కలు అడిటు చేయబడలేదని కర్నూలు కలెక్టరుగారు తెలియపరిచిరి. ప్రభుత్వము వారి విషయము ఆలోచించుచున్నాడు.

శ్రీసంగీతశాల, మదరాసు:—వెన్నుపురి బాబులవారు ఆరేణియను వీధిలోని వై. ఎ. సి. సి. గోస్టాలో రేపు (19-2-22) ఆదివారము సాయంత్రము 4-15 గంటలకు పల్లడం సంతకళాపురము మొదలిట్టినప్పుడు గానము జరుగును. కర్నూరు శివసామయ్యగారుగడిచి, గోపాలరావుగారిగారు వ్యవసంగం, సీతాదామయ్యగారు మొదలగువారందరూ.

వార్తావరణసిద్ధి

1922 సం. జనవరి నెల 18-వ తేదీ తనివారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అంగులతో 24 గంటలలో	అంగులతో 24 గంటలలో	గంట 24 గంటలలో	గంట 1-వ తేదీనుండి	గంట 1-వ తేదీ నుండి
విజ్ఞానానా సా. 15	82.5	75.1	...	176.12	...
హైదరాబాద్	83.4	71.7	...	111.58	116.08
నల్లూరు ద్వీపము
దేవులపల్లి ద్వీపము	82.6	75.5	...	103.89	117.57
పొగారు ద్వీపము	92.2	66.3	...	71.77	67.71
గోపాలపురి	88.5	67.0	...	40.03	44.51
కోరాపుట్	89.2	57.3	...	62.78	...
విశాఖ పట్నము	97.7	71.1	...	29.56	36.62
కాకినాడ	95.3	68.2	...	34.88	37.55
నందిపట్నము	92.1	64.8	...	54.03	39.81
గుంటూరు	95.0	67.1	...	30.52	31.46
నెల్లూరు	92.7	65.4	...	38.46	26.10
మద్రాసు	90.4	61.2	...	52.39	49.62
కడపూరు	85.2	6.5	...	44.67	52.38
నాగపట్నము	81.4	69.7	...	38.95	53.69
పాలవ	80.8	76.2	...	33.01	36.24
ట్రీ కోమలి	83.8	72.2	...	70.61	...
కోళంకో	87.1	73.1	...	44.76	79.32
తిరువేంద్రము	86.3	73.3	...	59.02	62.24
కోచ్చిక్	89.5	76.2	...	102.76	112.28
కాకినాడ	88.8	75.5	...	98.75	116.66
మంగళూరు	89.9	76.7	...	126.76	126.34
మేర్కార	84.0	59.4	...	124.72	125.72
కార్ నార్	82.2	73.9	...	93.53	120.68
కర్నూరు	85.3	74.8	...	102.15	...
బొంబాయి	84.4	73.3	...	86.02	71.09
హైదరాబాద్	93.0	67.2	...	31.71	30.86
తై మారు	96.8	69.7	...	25.03	27.23
అనంతపురము	95.8	66.3	...	38.05	24.86
బళ్లారి	97.3	68.7	...	27.13	19.87
బెంగళూరు	97.6	71.1	...	18.47	25.75
కడప	97.6	70.4	...	37.56	30.79
హస్సన్	90.2	59.9	...	34.45	35.12
మొగుగూరు	89.5	57.5	...	35.78	34.45
కొడవ కలార్	67.2	40.1	...	69.90	58.88
కడపకుందర్	69.4	47.3	...	50.12	54.74
కోయంబూరు	92.5	62.3	...	22.89	21.60
చేలూరు	91.6	60.3	...	46.41	42.05
నెలము	95.1	59.0	...	46.39	38.80
తిరుమనాపల్లి	93.7	61.8	...	30.37	32.15
వరంగల్	91.0	69.2	...	32.30	34.80
మధుర	91.3	64.9	...	49.47	33.08
అన్ని రైల్వే	29.66	27.51

సర్కారులు:— ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. వాయువునం దార్ద్రత తక్కువగ నున్నది. భూమియష్టము మామూలు కంటే అధికముగ నున్నది.

దక్కను:— ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. వాయువు నందార్ద్రత తక్కువగ నున్నది. ఉష్ణము కొంచెము హెచ్చెను.

బెంగాలు:— మేఘములు స్వల్పముగ గలవు. వాయువునందు దార్ద్రత ఒకమాత్రముగా తక్కువగ నున్నది. రాత్రివేడిమి 6 డిగ్రీలు తగ్గెను.

మొదల:— కొన్ని ప్రదేశములలో మాత్రము స్వల్పముగ మేఘములు గలవు. వాయువునం దార్ద్రత తక్కువగ నున్నది. రాత్రి వేడిమి దామాషాయిన 6-30 తక్కువగ నున్నది.

తమిళనాడు:— చాల ప్రదేశములందు మేఘములు స్వల్పముగ గలవు. వాయువునందు దార్ద్రత తక్కువగా హెచ్చెను. రాత్రివేడిమి మామూలుకంటే కొంచెము తక్కువగా నున్నది.

పశ్చిమతీరము:— మేఘములు స్వల్పముగ గలవు. వాయువునం దార్ద్రత కొంచెము హెచ్చెను. రాత్రి వేడిమి 2 డిగ్రీలు హెచ్చెను.

బెజవాడ మునిసిపాలిటీ

1920 సంవత్సరపు బెజవాడ మునిసిపాలిటీల ఆర్డరు ఆదన కించి ఇంకను బెజవాడలో ఎన్నికలు జరుగకుంటుంటే ప్రజలు మిగుల అసంతృప్తులై యున్న విషయమును ప్రభుత్వమువారు గమనించివారా? మునిసిపలుసభ్యులు తీర్మానించినట్లు మార్చి నెలాఖరులో బెజవాడలో ఎన్నికలు జరుగువా? అని మొదల రామచంద్రరావుగారు ప్రశ్నించిరి.

గా. పి. రామారావుగారు ఇట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:— ప్రాంత ఎన్నికలు జరుగనందున బెజవాడలో కొందరు అసంతృప్తులై యున్నట్లు తెలియుచున్నది. కృష్ణా పుష్కరము ముగియవరకు పాత కాన్సిలు చేయించుట మొత్తమింతో మటచే కొంతకాలము ఎన్నికలు అపిచేయబడినవి. 1921 సంవత్సరము డిసెంబరు 31 వ తేదీకి 50 వేల రూపాయల పన్నులు వసూలు కావలసి యుండెను. ఆపన్నులు వసూలుచేయు నిమిత్తమై పాత కాన్సిలే యుండటం యొక్కమును అభిప్రాయముతో ఎన్నికలు మరొక కొంత కాలము జరుపబడలేదు. కాన్సిలువారి చేతిలో 9 వేల రూపాయలు మాత్రమే యుండెను. కావున నిజాయత్య పన్నులను వసూలు చేయుట అవశ్యమని తీర్మానింపబడిన వెట్టి స్థితిగా ఎన్నికలు జరిపిన పన్నులను వసూలు చేయుటకు గొప్ప అభ్యంతరము కలుగునను ఉద్దేశముతో మరొకొంతకాలము ఎన్నికలు నిలుపబడినవి. అందుపై 1922 సంవత్సరము మే నెల 15 వ తేదీనాడు ఎన్నికలు జరుపవలయునని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. మార్చి నెలాఖరులో ఎన్నికలు జరుగవలయునని మునిసిపలు కాన్సిలువారు తీర్మానించుకొనిరి. మే నెల 15 వ తేదీనాడు ఎప్పుడు ఎన్నికలు జరిగినను ప్రభుత్వమువారి కెట్టి అభ్యంతరము లేదు. రావలసిన మునిసిపలు పన్నులలో అధికభాగము 'మార్చి నెలాఖరులో'గా వసూలు అయినతో ఏప్రిల్ నెలలో ఎన్నికలు జరుగి మిగిలిన ప్రభుత్వమువారు తరువు తానంగదరు.

కళలభారత నిమ్నజాతుల మహాసభ

ఈ మహాసభ 3 వ సమావేశము ఢిల్లీలో జరుగుచున్నది. సభ్యులకాల కాసనసభసభ్యులగు జి. ఎ. వాయి గారు యీ సభకు అధ్యక్షులు. దేశమునందలి అన్ని భాగములనుండి దాదాపు 15 వేలకుండు ప్రతినిధులు సభకు వచ్చియుండిరి. నిమ్నజాతుల విద్యాభివృద్ధికి పంజాబు ప్రభుత్వమువారు తగు ఉత్సాహము కనపరచుచులకు చింతింపబడుచు విద్యాభివృద్ధికిని అస్పృశ్యత పాపమును తొలగించుటకు అందమును పాటుపడవలయునని అభ్యర్థనలు చేసిరి. యువరాజుగారికి స్వాగత మొసగు తీర్మానములతో ఆరంభింపబడినది.

సు అణవిలాససభ:— ఈ సభవారి 19 వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రము 5-30 గంటలకు ఢిల్లీలో యాభివృద్ధిచేయుట 'వృద్ధుల' మనునాటకమును సంస్కృతమున ప్రదర్శించుట.

మొదటివరకు:— 28 గవ. బంకిపోటు కృతకారము బంది పోటులు క్రమముగా పట్టించుచున్నాడు. 14 వ తేదీ ను ట్టెట్టెగ్రామ కాస్త్రస్థలగు పంచర సోదరుని ఒక కెట్టి రీతి మొత్తము అరచుని వస్తువులతో సోద పట్టించి. పి. జనతెచ్చుచున్నాడు.

బంగారుతాలాకా కమావీరవారెన మి. రా. క్రిటిల్లలమరి సోమయాజులగారు 15-2-22 తేదీ మధ్యాహ్నం 10 గంటలకు భోజనముచేస్తూ ఆకాస్మాత్తుగా కాలంచేసినట్లు అర్ధ శ్రీనివాసరావు గారు తెలుపుచున్నారు.

మైసూరు:— మేఘములు లేవు. ఆర్ద్రత కొంచెముగా తక్కువగ నున్నది.

హైదరాబాదు:— మేఘములు లేవు. ఆర్ద్రత ఒకమాదిరిగా తక్కువగ నున్నది. ఉష్ణము మామూలుకంటే అధికముగ నున్నది.

బాంబాయి:— మేఘములు స్వల్పముగ గలవు. ఆర్ద్రత కొంచెము హెచ్చెను. రాత్రివేడిమి 6.3 డిగ్రీలు హెచ్చెను.

పర్యటనాంశములు:— మొత్తముమీద మేఘములు లేవు. పెరగానద్ద ఆర్ద్రత హెచ్చెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు కొంచెము తక్కువగ నున్నది.

బంగాళాఖాతము నంత వాయుభారము మహిమ నిధికి వచ్చెను. వాతావరణము బాగుగనే యుండును.

సి. చెంగెల్వారాయ 'మొదలియాక్'.

వాతావరణ కాస్త్రస్థల ముఖము.

జూబులు.

గుంటూరు జుబులు

గుంటూరులో 2-2-22 తేదీన జరిగిన సారాచాటల సందర్భములో నిరుపదిమంది నిర్బంధితులైనందులో 19 నుండి కారాగృహమునకు పంపబడిరియు తెలిసినవివరము. ఇందులో కొందరు కారాగృహమునకు ననుభవించుచుండ వారియిల్లకు జుబులువేసెను. కొందరియిల్లలో వారికి వేయబడిన జరిమానాధనము వారకనది మరికొందరియిల్లలో కొద్దిగా పాత్రసామాను నొకనది. కారాగృహవాసమునకు పాత్రలయిన శ్రీయంత దేవిరాజు సాంబశివాచే వరప్రసాదరావు కంతులుగారి దుర్బాలగలమ్మయైన శ్రీమతి సత్యభామమ్మగారు తమయింట జరిగినజుబులయందు నొకనివేదికరూపముగా వ్రాయించి నాకు పంపిరి. అందులోని యొక్కవిషయము నీక్రింద ఉదాహరించుచున్నాను.

“ఈసామానులు (ఇనుపపెట్టె మొదలుగాగల పదమూడుసామానులు) జుబుచేసికొని మాకు యీసామానులు చాలవనిరి. “అసామాను చాలనియెడల నామెడలోని బంగారుగొలుసునిచ్చెద”నని ఇప్పించిరి. “శ్రీలక్ష్మణులు తీసికొనుట మాచటమునకు వ్యతిరేక”మని చెప్పి, ఇనుపపెట్టెను బయటికి దొర్లించుకొనివెళ్లి తిరిగి లోపలికివచ్చి ఆ బంగారు గొలుసు పెట్టెలో దొరికినట్లుగా యిచ్చెయెడల తీసికొంటామని చెప్పిరి. మీ యిష్టము వచ్చినట్లుగా చేసికొనవలసివని నా మెడలోని గొలుసు యిచ్చగా చందూకా పెట్టెలో చేసికొని దానిని దొరికినట్లుగా వ్రాసికొని, దానిని తీసికొని మిగిలిన 18 సామానులు కదలిపెట్టి వెళ్లి నాకు, పిమ్మట నేలము నేయు సమయములో యీ బంగారు గొలుసు ఎక్కడిదని ప్రేతుడు లడుగ ప్రభుత్వోద్యోగియులు సమాధానము చెప్పలేదనియు, తుద కొక క్రైస్తవ సోదరుడు “నిన్నుకలెన నీ పొరుగువానిని ప్రేమించుము” అను తమ పవిత్ర గ్రంథమును కైచిలులోని కవచమును చెప్పుచు రు 78-4-0 కు కొట్టి వేయించుకొని రినియు, నాకు తెలియవచ్చు చున్నది. సారాచాటల సందర్భములో కారాగృహమునకు ననుభవించిన మరియొక జరిమానా శ్రీయంత నేలపట్ల, ఆదినారాయణగారి యిల్లలో 14-2-22 తేదీన జుబుచేయగా తండు యిల్లడి చెంబులు, గ్లాసుగూడ చలందరు, పిండి జల్లెడ దొరికినవిని శ్రీయంత నేలపట్ల ఆదినారాయణగారు నాకు తెలియచేసినారు. రాజమండ్రిలో కారాగృహమునందున్న శ్రీయంత ఏకా-అంజనేయులుగారి యిల్లలో రెండవ సారి జుబుకు వచ్చినప్పుడు ఒకరిందె యున్న ఒక గరిటెయున్న దొరికినట్లు తెలిసినది.

గుల్లపల్లి రామకృష్ణయ్య, కార్యదర్శి.

ఉద్యోగప్రచారము

1922-2-22 తేదీన గుంటూరులో జరిగిన, జిల్లాకార్య నిర్వాహక సంఘ సభలో, ఇక నుండి ఉద్యోగముందు జరుగవలసిన పనులన్నియు ఆత కాఖిలాగా విధించి, ప్రతి తాలూకాలోను ప్రతికాఖిలను ఒకరికంటె తక్కువ గాకుండ నట్లు ఆధికారులందరవలెనీ తీర్మానము చేసియున్నారు.

ఆ యారుకాఖిలపేర్లు, ఆయా కాఖిలాధికారులు నెరవేర్చవలసిన పనులను ఈక్రింద నూనిపబడియున్నవి.

1. గ్రామసంఘకాఖి

ఈ కాఖిలాధికారి తాలూకావారని పిలువబడును. అన్ని గ్రామములలోను గ్రామసంఘముల సేవ్యులను, సంఘ సభ్యులను తేర్చుట ప్రతిగ్రామసంఘమును గురించిన తక్కువున్నకములను చక్కగా ఏర్పాటుచేయుట, ప్రతి గ్రామములోను గ్రామసంఘ కార్యనిర్వాహకా ఈ సంవత్సరము తిరిగి సభ్యుల వద్దనుండి సూచనలు కనుగొనవలయును, ప్రతి గ్రామములోను వచ్చిన సభ్యుల చందాసాములలో సగము జిల్లా సంఘమునకు పంపి మిగిలిన సగము గ్రామములో క్రమముగా వినియోగముగలట్లు చేయుట జిల్లాసంఘసభ్యుల నెన్నుకొనునపు యందు వచ్చినప్పుడు, ప్రతిగ్రామములోను ఎన్నికలు క్రమముగా జరుగునట్లు చేయుట ఇతరకాఖిల అధివృద్ధిని పరిశీలించుట.

2. కాంతినేన

రాష్ట్రీయ కాంతినేనాకాఖిలవారు నియామకముచేసిన న్యాయము లనుసరించి కాంతినేనను ప్రతిగ్రామములోను ఏర్పరచుట. కాంతినేనలో మహమ్మదీయులను, మంతులను, క్రైస్తవులను తప్పక చేర్చుట.

కాంతినేనవిధానములు:— కవాతు ననుసరించి క్రమముతో తేర్చుట (కవాతు పుస్తకములను గుంటూరు స్వరాజ్య కార్యాలయమునుండి తెప్పించుకొనవచ్చును) గ్రామము లో మద్యపానము ఆపివేయుటకు అంగీకరింపగల విషయముతో బోధచేయుట, అందునిమిత్తము కాంతినేనలో కొందరిని వంతుప్రకారము నియమించుట, కాంతినేన యంతయు వారమున కొకసారి యైనను తప్పక సమావేశమయి గ్రామములో కవాతుచేయుట, అవసరముచుట్టి టపాతీసికొని పోవుటకు వంతు లవసర నియామకముచేయుట, గ్రామములో కాంతినేనను నెలకొల్పుట, ఆవసరమైనచో గ స్త్రీ నియామకము చేయుట, గ్రామపారిశుధ్యమును కాపాడుట, సంఘసేవా సంబంధమైన సర్వకార్యములను నెరవేర్చుట.

3. పంచాయతీ కాఖి

వ్యాపకబుద్ధి గలిగిన పెద్దరసములను ఏకాంతివారి నై న సత్ చేర్చి గ్రామములలో నుండు తగాదాలను పరిష్కరించుటకు గ్రామ పంచాయతీలను ఏర్పరచుట ప్రతిగ్రామములోను పంచాయతీసంఘ మేర్పరచుటకు మీర లేనియెడల కొన్ని గ్రామములకు కలిపి వాటికి ఒక పంచాయతీ సంఘము నేర్పరచవచ్చును. (పంచాయతీ నిర్మాణనకల గుంటూరు స్వరాజ్య కార్యాలయము నుండి తెప్పించుకొనవచ్చును) సాధ్య మైనచో కరకు ఈ పంచాయతీసంఘాల ననుసరించియే తీర్పు చెప్పట అవసరము. గ్రామము లలో పార్టీలను తొలగించి వికమిత్యమును నెలకొల్పుట, కోర్టులకు పోకుండునట్లును తగాదాలు పంచాయతీలో నేరరిష్టాదులనుగనట్లును చేయుట, ప్రస్తుతము కోర్టులలో నున్న వ్యాజ్యములుగూడ పంచాయతీలో పరిష్కార మగు నట్లు చేయుట.

4. స్వదేశీ

రాలములు మగములు వ్యాపకముచేయుట. సీతనూలుగాని మిల్లుచూలుగాని లేకుండ పనివాళ్లను వడుకునూలుతో పెని చేయునట్లు ప్రోత్సాహముచేయుట మగములకు వడుకునూలు సత్తయిచేయు మార్గములు చూపుట. ప్రజలు ఒకేతరస్త్రియలను విధిించి స్వదేశీవస్త్రములు స్వీకరించునట్లు చేయుట. కార్యములలో విధిగా స్వదేశీవస్త్రముల నేడవయోగించునట్లుచేయుట (స్వదేశీవస్త్రములుగాని వడుకునూలుగాని కావలసినవారు బ్రజవాడ (గవర్నరు కేట)లో నుండే డాక్టరు ధర్వాడ రామచంద్రరావుగారికి వ్రాసి, కా. గ్రామము సంబంధించిన నెలకల్ స్వదేశీపోసుండి తెప్పించుకొనవచ్చును.

5. అప్పకర్త

జాతీయ పాఠశాలలలో తక్కిన బాలరతోపాటు పంచములను కూడ చేర్చుట. కాంతినేనలో పంచములు కూడ చేరునట్లు తగిన ఏర్పాటు చేయుట. జాతీయ పాఠశాలలలోను కాంతినేనములోను చేరునట్టి పంచములకు అవసరమగు వస్త్రాదివిషయాదు చేయుటకు గామములలో విధి నేర్పరుచుట స్వదేశీవస్త్రనిర్మాణము మూలకముగా పంచములకు తగు జీనము నేర్పరచుట. సభలలో అధ్యక్షిరము లేకుండ పంచములను ఇతరులతోపాటు కూర్చుండనిచ్చుట. పంచములయెడల ప్రేమతో మెలగుట. అప్పకర్తవిషయము పోవునట్లు ప్రజలకు ప్రబోధము చేయుట.

6. జాతీయపాఠశాలలు

సాధ్యమైనంతరకు ప్రతిగ్రామములోను జాతీయపాఠశాలల సేవరచుట (విశ్వావిధానమును గుంటూరుస్వరాజ్యాలయమునుండి తెప్పించుకొనవచ్చును) ఇదివరకుగన్న మెంటు వారిచే టిక్నెట్లు కాబడిన పాఠశాలలను జాతీయపాఠశాలలుగా మార్చునట్లుచేయుట. ఆపాఠశాలలలో పంచమబాలరు చేరునట్లు ఏర్పాటుచేయుట. వీలైనచోట్ల హిందీభాషాభ్యాసమునకు ఆవకాశము కలిగించుట. పాఠశాలలన్నిటియందును ప్రస్తుతరాజీయవిషయములను గురించి బాలరుకు చెప్పుట జాభిమానమును, భారత జాత్యభిమానమును నెలకొల్పుటకు తగిన గీతములు పాడించుట మొదలగు స్వసాధనములను చేయుట. రాలములు పెట్టుట.

గుల్లపల్లి రామకృష్ణయ్య, కార్యదర్శి.

ఆకిరిపల్లి

పశ్చిమగోల్కండలో చేరిన ఆకిరిపల్లిగ్రామములో కల్లులాట్లు కొయించినారని 14 గురినిగడ మాకు మాసములక్రిందకు కేసుపెట్టిరి. 10 మంది డిఫెన్సు పెట్టినారు. నూజివీడు డిప్యూటీ టాపాస్సీలుద్యోగముగా యీ నెల 14 తేదీన 10 ఘండిని కేసులో నుండి తొలగిస్తూ క్రిన్ 4 పారేపల్లి లక్ష్మీనారాయణగారు కేతేపల్లి నుబ్బారావుగారు తాడిగడప పుల్లయ్య, ఆకులదనరయ్యగార్లకు చెరి రిమాసములు కలిపి కేసునిగింపినారు.

మహారాజరాజేశ్వరి

రామచంద్రపురం డి॥ ము॥ కోర్టులో

వారంటు యిలాకా

O. S. 7.8 of 1918

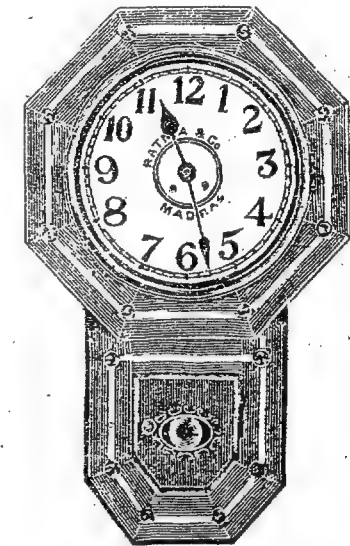
వాది: మేడపాటి తమ్మయ్యగారు, గొల్లలమామిడాడ.

ప్రతివాదులు: ఆవిసి వీరయ్య died వగైరా వూలపల్లి.

ఈ నెంబరులో వాదిపొందిన డిక్రినిబట్టి వేలం దరఖాస్తు చేసినారు. 2-వ ప్రతివాది అవిడి సత్యనారాయణ, 3-వ ప్రతివాది అవిడి పోతురాజుగార్లు యెన్ని సార్లు నోటీసులుచేయించినను అవిలు జరుగలేదు. తనఖా డిక్రి పెద్దయ్యలు తనాల్సెలు స్థిరాస్తి వేలపు నోటీసు నిమిత్తము 28-2-1922-వ తేదికి వాయిదా చేయబడినది. గనుక 2-3 ప్రతివాదులు ఆక్షేపణలు వున్నయెడల సదరు తేదికి కోర్టువారితో మనవిచేసుకోవలెను. లేనియెడల ఫోక్సుమందు తరువాయి గ్రంథముకు వుత్తరువులు పొందబడును.

కేకపల్లి వర్షులు

[8459] వాది పీడ్లర్ తమకు ఆఫీసుగడియారము కావలెనా? అట్లుయినరత్నావస్థ వారిదగు వల్లుడు. వారికి యిప్పుడే కొత్తసరకులు కనుగొనుచి

ఆర్డరుతో 5 గూసాయలు అడ్వాన్సు పంపవలెను. Ratna Watch Company 93, China Bazaar Road, Madras.

కష్టములు లేవు. జయ-రస-మణి మంచికాలము.

పాదసముచేత కట్టబడిన “జయరసమణి” మహాత్ముల రహస్యము, సాగువులవల్ల కట్టబడినది. వీటి ధారణమువల్ల నశునకత్తము, నాముల బలహీనత, అశక్తిని పోగొట్టును. వీర్యవృద్ధి నిచ్చును. నవమూలములకు, నెగ రోగములకు ఈ మణిధారణము మహాసంతోషిని. ఖరీదు పెద్దది రు 50-00. చిన్నది రు 2-8-0; నవమూల పుంగరము రు 2-4-0.

[8414] మేనేజరు, జయ-రస-మణి ఆఫీసు, 19 పెదారియార్ కోవిల్ వీధి, బాట్లపుర - మద్రాసు.

బెంగుళూరు

న్యదేశిబసీనులు, మేజోర్లు.

మితమైన ధరలు మేలైనసరకు యంత్రాలయమునుండి నేరుగా తెప్పించునట్టి మాకు ప్రత్యేకముగా వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు. కాది, బెంగుళూరు రత్నకంబళ్లు, కంబళ్లు. రగ్గులు, కృష్ణ, లక్ష్మీ, సరస్వతీ, తిలక్, గాంధీ మున్నగు మోడి ప్రతిములుకూడ మా వద్ద గలవు. బాగుగా నివచేయునట్టి యోగ్యత గల ఏజంట్లు కావలెను.

Pahajrai Ramnarayan & Co., Dept A. P. Wholesale Hosiery Merchants Bangalore City. 3840)

కౌత్తగా శ్రీ శైలమునందు ఉత్సవము

భక్తాగ్రేసరులారా!

కొటప్పకొండయందువలెను ఇచ్చటను శ్రీ వీరభద్రఉత్సవము యీ సంగ్రం ప్రారంభించదలచినాను. గాన ఈ మెల్లకు భక్తియును అభిమానమునుజూపి వారివారికి తోచిన ధనసహాయమును చేయగోరనాను.

ఇదివరలో పెద్దచెరువులో అన్న సత్రం పెట్టే కీర్తిశ్రేణులయిన బ్ర. శ్రీ కరీవెన నుబ్రహ్మణ్యసోమయాజులుగారు స్వర్గస్థులైనందున పెద్దచెరువు కాంలాలోన వాగలాటి యందుకునుచే అన్నసత్రము పెట్టదలచినాను గనుక విశేష ధనసహాయము మూలకంటె కావలసియున్నది.

ఇదివరలో ప్రభులకట్టుట, హులములువేయుట వీరంగమువేయుట వీటియందును, జోలు, సానానా, వీరణం తామ మెదలుగలవి వాయించు భజంత్రీలును వచ్చి సదరు ఉత్సవము జరిగించ గోరనాను. అట్టివారికి శ్రీశైలంబో బసలు, భోజనాదులు మేము ఏర్పాటు చేయుదుము. ఉత్సవములో ప్రారంభము ఈ సంవత్సరమే గాన ఇప్పుడు వచ్చినవానికి ఉత్సవము నిమిత్తము మాత్రము ముందునుంచి బహుమానము లైలు ఖర్చులు కూడ ఇచ్చుటకు ప్రయత్నం చేసెదను. 19 వ తేదీ ఆదివారం రాత్రికి శ్రీ వీరభద్రశ్రీమత మకు నాగలాటి చేరవలెను. ప్రభుల కట్టుటకు పెద్దట్లు తెప్పించి యిచ్చెదము. నూనె సప్లము చేసెదము. హులములకు కండెలు తెచ్చుకొనిన యెడల నూలు కండెల ఖరీదు యిచ్చెదము గాన భక్తులు అభిమాన ముంచి దయచేయ గోరితిని.

సంద్యాల మార్గము.

[ఇది అన్నిటికంటె సులభమయినది]

16 తేదీ గురు మాఖ బ 5 నాడు బయలుదేరి వచ్చి కొడూర రాత్రి 10 గంటల బండిలో ఎక్కి బెజవాడమీదుగా వచ్చువారు 17 తేదీని ఉదయం 10-11 గంటలకు సంద్యాలలో దిగి ఆ రాత్రికిగాని 18 తేదీ రాత్రికిగాని ఆత్మకూరు రావలెను. దోనుకర్నూలుమీదుగాకూడ ఆత్మకూరు రావచ్చును. అక్కడ 19 తేదీ ఆదివారం గొప్ప సంత జరుగునుగాన భోజన పదార్థములు గాని మరి యితర పదార్థములుగాని విశేషముగా దొంకును. అచ్చట తప్పితే దొరకుట కష్టమును ధర పెచ్చుగా నుండును. 20 తేదీ ఉదయం 9 గంటలకు మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు నాగలాటి అను మకాము యిచ్చట కరకు రెండెడ బండ్లు పోవును. ఇచ్చటికి శ్రీశైలం 20 మైళ్ళుండును. ఇచ్చట దోలీలను హులీలను మాట్లాడుకొనవలెను. గుట్టులుకూడ దొంకును. బండ్లుగాని, దోలీలు గాని, మనుష్యులుగాని బరువులకు గాడిదలుగాని బసలకు పందిళ్లు పాకలు గాని, మరి ఏ భోజన పదార్థములు గాని సప్లముకొరవారు 4 రోజులలో ఏమేమి కావలసినది తిని తీరుగా మాకు తెలియజరుచు రెండు రూపాయలు మాత్రము అడ్వాన్సు యిచ్చుటకు మని యార్దరు చేసినయెడల వాటిని తరువాత మినహాయించుకొనవచ్చును. అసామ్యుత్తిగ మేము కూడ అడ్వాన్సులు ఇచ్చి భిక్షు పర్వుటకు వీలుండును. 18-19 నాగలాటి యందును 20, 21 తేదీలు పెద్దచెరువునందును 22-24-25-26 శ్రీశైలమునందును అన్నసత్రమున్న 19 తేదీని నాగలాటి శ్రీ భద్రకాలీ వీరభద్రస్వామివారి సన్నధిని 24 తేదీ శ్రీశైలంబో శ్రీ అంబాపుల్లే శ్రీవస్వామి సన్నధిని ఉత్సవం జరుగవచ్చును. ఇంకను ఏమైనా సందేహములు సలహాలు కొరవారము సప్లములు కావలసినవారును యీ క్రింది ఆదేశముకు వ్రాయవలెను. రిప్లయకారు వాసిన జవాబు యివ్వబడును.

ఆద్రసు:—

చాగంటి వీరమల్లి కాష్టాన లింగం అయ్యప్పారు. శ్రీశైలం, ఆత్మకూరు పోట్ల, నందికోట్లూరు తాలూకా కర్నూలు జిల్లా

ముఖ్య గవనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు 2042

(6) బెహరెన్ సిటీనందుండు దుగ్గా మెడికల్ హాస్పిటానికి గురికలను పేదరియటలను రాజకీయర ఆమ నాన్నే ప్రార్థుడు సప్లంకతశ్రీయు లేక నుఖులుగా నున్నాడు. ఆతడు 3 సం॥నుండి రాజకీయముండెను. ఇప్పుడు అతను చాలానుఖులుగా నున్నాడని చెప్పటకు మిక్కిలి సంకేతించుచున్నాను. జి.రాధాకర్

28-8-19

బ్రజ్ కిషోర్

గాంధీమహాత్ముడు

ప్రపంచాతీతపురుషుడు

(బొంబేవాట్సునగారిచే)

సూర్యుడు 2 వేల వత్సరములకు పూర్వముకే పురుషుడు “భిక్షుముఖిమహానుభావు ఖడ్గముచేత నే మరణించును” అని భోధించెను. అనగా అన్నియుద్ధములను తప్పజరియు, సర్వమానవజీవితమును పవిత్రమై: శిగావున చాత్యయెట్లుజరిగినను తప్పేననియు ఆయన భోధించెను. అప్పుటినుండి యిప్పటివర కీ సంవత్సరమును ప్రపంచ మంతయు నాలకించుచుండెనుగాని యర్థము చేసికొనలేదు. అర్థము చేసికొనవలెనని యిర్థముకూడ చేయలేదు. తీసికంటె ఆర్థ మేరునగా ఆపురుషుడు ప్రపంచమునకు తనసంతకేమా సర్థము చేసికొనుకొని కలంగక పూర్వము, అతకించెను. అందుచేతనే ప్రపంచ మామనన కొందఱుమతీసి చంపివేసెను. ప్రపంచ మనగా ప్రపంచమునాని ప్రతిమానవుడని నాయర్థము కాదు. క్రిస్తుశ్రేష్ఠుడు భోధించినదాని సర్థముచేసికొని తననుసారము చలించినవారు కొంతమంది యున్నారు.

ఇప్పుడే కాలమున ప్రపంచమున కావత్తిప్రక్క మూడేతనయిన భారతజేతమం జొక పురుషుడు క్రిస్తువలెనే “విశాక్షత్రువుల ప్రేమింపుడు”, “నిన్ను శ్వేషించువారి కుపకారము చేయుము”, “ఇతరుల నీకట్లు చేయగోరుదువో అదే ఇతరులకు నీవు చేయుము” అని భోధించుచున్నాడు. క్రిస్తువలెనే ఆయన జేతములానికి పోయి ప్రజలను ప్రోగుచేయుచున్నాడు. క్రిస్తువలెనే ఆయన “నిన్ను అనుసరింపుడు” అని కోరుచున్నాడు. వందలకొలది మూర్ఖులుగాక కొట్లకొలదిప్రజలాయన ననుసరించుచున్నారు. భారతమున కిట్లు ప్రజలున్నారనుట ఎల్లతరుణ తెలియునుగదా!

మనవిశేషమున స్వరాజ్యము చేసికొనుచున్నట్లు, భారతీయులు చాలకాలముక్రిందటి స్వపరిపాలనము చేసికొనినట్లుగా వారిపుడు స్వపరిపాలనము చేసికొన గోరుచున్నారు. మామాతగా ప్రజలు స్వాధీశ్వర్యము వాంఛింపగ నేయుద్ధము ప్రాంభించుట అనగా క్రిస్తుచేప్పిన విషయములను మానవులందఱొక్క భగవంతుని పుత్రులనును విషయమును ఘరదీ వైస్యముల ప్రోగచేసి ఒకకి నొకరు చంపుకొన ప్రారంభించుడు.

ఇప్పుడు గాంధీమహాత్ముడని పిలువబడుడు భారతీయులను నడుపుచున్న యాపురుషుడు ఇన్ని నత్సరములు గడచిన వెనుక మనక్రొస్త్రువుల తమ నాయకుడని పిలుచు మహాపురుషుని సంజేతమును ప్రజలకు భోధించుచున్నాడు. ఈయనకూడ “భిక్షుముఖిమహానుభావు ఖడ్గముచేత నే మరణించును” అని చెప్పచున్నాడు. ఈవిషయము నమ్ముడు. భారతీయులమనమతి తేతంద 160 వత్సరములనుండి వారి పరిపాలించుచున్న బ్రిటీషు సామ్రాజ్య మీపురుషుని చూచి, యిదివర కేవలని చూచి భయపడంత భయము కలుచున్నది. వీరుడనగా యుడము చేయుచు నున్న పుట్టిన నాయర్థము. ఇందుకు గారణ మేమని యడుగుదురా?

చెప్పెదను వినుడు. ఈ సహాత్ముడు, గంధి. “ఈ ప్రభుత్వములోగాని, వారు పకిపాలించుటను పంపువారిలోగాని మనమేమియు సలబధముండుకొనవద్దు. అయితే వారిని ద్వేషింపవద్దు. కొంచెమైన వానికి హాని చేయువద్దు. వారిని యాంక్ష ప్రేమింపుడు “అని చెప్పచున్నాడు. ఈ మహా నాయకుని చూచి బ్రిటీషు ప్రభుత్వము భయపడుటకు కిదియే కారణము. నీవేమి చేసినను నీ నన్ను ప్రేమించుటయం చేయ ప్ర మత్తుడగువాని నెల్ల పుష్టికును శ్వేషించుచు అపకారము చేయుచుండ జాలవుగదా! ఇంతే కాదు. ఏదయిన జనసంఘము శ్వేషముతో కూడియున్న పక్షమున ఎప్పుడో యొప్పును కల్పించెదై పోకతీరదు. శ్వేషము వివాకరము. అది! చంపును! కాని యనురాగముతో చేరియున్న ప్రజాసంఘము బలవంతమై యుండును. ఏలయన అనురాగము నిర్మూణకై గలది.

“నేను చెప్పెట్లు నడుచుకొనినయెడల మీరు స్వాతంత్ర్యము సంపాదించగలరు.” అని గంధి తనప్రజలకు చెప్పచున్నాడు. ఈసన్నని నల్లగుడి పల్లవెనున్న కృత్తిలో నూర్పుండి యిట్లు చెప్పనప్పు డాయనతో భేదాభిప్రాయాలగుటకు వీలుకాదు. అయ్యతమైన అయడకన్నులకుంక తేలిపారమాచినవాతాయన పొరపాటుపడుచున్నాడేమోననిగూడ సంజేతంపజాలరు. ఏలకో మీకు తెలుసునా? తీసికే కారణ మాయనయొక్క ఆత్మబలమే. ఆత్మయే కారణము. భగవంత్ ఆయనయందు కలుగుచున్నది. ఆయనయొక్క నడుపులు భగవంతునివాక్యములే.

ఆంగ్లేయప్రభుత్వమువారు గాంధీమహాత్మునిచూచి భయపడుచున్నార. ఆంగ్లేయప్రజలు కాదు. ఆంగ్లేయప్రజలకును ఆంగ్లేయప్రభుత్వమునకును భేద మున్నది. వందలకొలది వత్సరములక్రిందటి క్రిస్తు గాలి లీసముడ్రపుటాడున పతికినట్లు, గాంధీమహాత్ముడు భగవంతునివాక్యముల కలుగుచున్నాడు గాన ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారు భయపడుచున్నాడు. ఈసంగతి వారికి తెలియకపోవచ్చును.

భారత ప్రజలు నిలువబడుచురా? గాంధీ జయమంటునా? యుద్ధమనగా మాత్యఅనియడ, క్రిస్తుమాగ్గమే మంచిమాగ్గమనియడ, అనురాగమే ప్రపంచోక్తిమనియడమనియడ, లోకము పాతము నేర్చుకొనవచ్చునా?

మనమందరము ఫలితముకొరకు భారతజేతము వంశు, గాంధీవంశు చూచుచుండుము! (బ్రాహ్మణుకో)

బంగారు చెండి వగయిరా

ఏలం నోటీసు [3445]

తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములలో 1921 నవంబరు, డిసెంబరు అండ్ 1922 జనవరి నెలలలో రాబడిన బంగారు వగైరా వస్తువులు యాదిగువ కనుపరచినవాటిని, 1922 ఫిబ్రవరినెల 20 తేదీ సోమవారం పగలు 12 గంటలు మొదలు కొని తిరుపతిలో దేవస్థానం ఖజానా ఆఫీసునద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం చేయబడును. ఏలములో సవాలుచేయ కొతు వారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో ఏలమునకు ముందుగా నఫరు 1 కి (రూ 100) నూరురూపాయల ధరా వకుకట్టి యేలములో సవాలుచేయుటకు అర్హతను పొందవలసినది. ఏలం ఖాయపరచిన విషయమునుగురించి శ్రీ విచారణకర్తల వారి మంజూరు పుత్రర్పు సాదరయిన తేదీ లగాయతు 30 దినములలోపల యేలం మొత్తం చెల్లించి లాట్టును పుచ్చుకొనవలెను. అట్లు వాయిదాకాలములో వైకంచెల్లించి లాట్టు తీసికొనిపోనియెడల వాయిదా మీరిన తేదీ లగాయతు మరల ఒక నెలవరకు లాట్టు అమానత్తులో పుంచడమవును. అట్టి రోజులకు దినం 1 కి లాటు 1 కి రూ 2-0-0 రెండు రూపాయలువంతున జరిమానా చెల్లించి లాట్టు తీసికొనవలయును. ఇందుకున్ను తప్పినయెడల సదరు లాట్టు మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానము నకు కలిగే నకలనష్టములను పార్టీ వద్దనుండి క్రమ ప్రకారము వసూలు చేయబడును.

- మూల వివరము సుమారు మొత్తం తులారు
- 1. బంగారు దఫా 1 కి తు 80 కంతున 927
- 2. బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు 21
- 3. వెండిదఫాకు 1000 తులములువంతున 6334
- 4. వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు 5
- 5. హాల్డిఫా రూపాయలు 5048
- 6. తేగడరూపాయలు 2690
- 7. తేగడవైసాలు ఒక లాటుగా రూపాయలు 870
- 8. తాంబ్రము ఒక లాటుగా తేర్ల 965
- 9. రాగినగైరా పాతలు 187
- 10. కన్నునం వగైరా చిల్లర జినికి సామానులు
- 11. వస్త్రములు

తిరుమల తిరుపతివగైరా } దేవస్థానం ఆఫీసు. } సి. దొరస్వామయ్య
తిరుపతి 3-2-22 } డివాన్ పేషాన్

మదనకామేశ్వర లేవ్యాము

దుర్బలులపాలిటి సంజీవి:— మేమను, నిక్కాక, కుక్ల నవ్వును, నిస్సత్తున, అతిమాత్రము మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన ప్రాప్తిని, కలిగించు మృద్రనాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తు డబ్బీ రు 1-4-0. డి. పి. చార్జి 0-8-0 (8351)
రోజుపుష్ప లేవ్యాము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము 15 తు! డబ్బీ రు 0-10-0, డి. పి. చార్జి 0-7-0.
పి. పి. పి. అందుకో, అయుర్వేదసూజం, వెరదేపి, నెల్లూరుజిల్లా

మద్యపానము

నూతన ప్రచురణము. సుగంధము - ప్రతాపరెడ్డిగారు చాల పరిశోధనలపై వ్రాసిరి. ప్రస్తుత సమయమున నిది యెంతయు అసహాయోద్యమ ప్రచారమునకు సహకారిగా నుండును. ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకులు దీనిని చక్కగ కొనియాడిరి. ఇట్టి విలువగల జాతీయగ్రంథము ప్రోత్సహించుట ఆంధ్రుల ధర్మము. వెల 10 ఆణాలు మాత్రము.

అసహాయోద్యమము జేయము

వెల 0-1-6.

హంగరెయిడేకము సహాయనిరాకరణ మర్కటమును సాహసించి యెట్లు స్వేచ్ఛవలెదనెనో వివరించును.

చిత్తరంజనుని జీవితము

చిన్నిపాత్రము వెల 0-4-0.

ఇండియా ఏజెంసీ బీరో, 3297 తిరువళ్ళిక్కేణి, మదరాసు.

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని

ఇది మంచి ఆకర్షకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతిమనుజునకును ప్రతిదినమునకు మిక్కిలి యుపయోగకరము. ఇది మాయకొనుటకు జాతికము, పుట్టిన తేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అవసరములేదు. కులభేదము లేకుండునట్లు వ్రాయబడినది. గొప్ప శక్తిపీఠములను పొందినది. వెల 1 రూ. ప్రస్తుతం ఏలూరు శబ్ద జడ్జిగారగు ఆదినాథాయణ రావు పంతులు. బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాసిరి "కాగల దానిని తెలిసికొన గోరువానికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషము కలిగించునని నానిశ్చయము." పుస్తకములు వలయునారు యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

[2863] చోడవరం, వికాఖపట్నం, జిల్లా

"కాంతామదహరణి"

అను యునానీ వైద్యశాస్త్రప్రకారము తయారయిన ఇంగ్లీషుపుష్టికి దివ్యమైన వైద్యము బలహీనత కాల్గవేతులు లాగుట, రతిలో శీఘ్రస్థులను, పోగొట్టి, 100 గురు స్త్రీలతో రమింపగలిగిన వీర్యవృద్ధి గలుగజేయును. పేరీక్ష చేసిచూడ మీకే తెలియను. వెల 1 రూపాయ 4-0-0

"సెగరోగనివారిణి"

ర విధములగు సెగవ్యాధులు, యెంతకాలము నుంచి జీర్ణించియున్నను, దీనినిసేపించిన రి రోజులలో నిశ్చేషముగా నివారణయగును. అట్లుకాదని సామ్య వాపసుజేయబడును. 1 సీసా రు 1-0-0

ది రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరి జిల్లా)

[3888]

తెల్లకుప్పలకు పూచీయైన

బొవడము

చర్మముపైన యుండు తెల్లచుప్పలు వైపుత వలన రి దిశములలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన దరకంటె రెండింతలు వైకము వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి తో సహా రు 3 లు. ఈ త్రరములు ఆంగ్లాభిషాలో వ్రాయవలెను

(34:0) The Aryan Nursery, P O Kamtaul Darbhanga.

శ్రీ చాలగంగాధర తిలకుగారి

సెక్యూరటి కేసు

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

క్రతి 1-కి రూ 0-14-0.

పండిత మదన మోహన మాళ్వ్య

గారి జీవితము, పంజాబు ఆల్బరి

క్రతి 1-కి రూ 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అందునన్ను,

392, ఎన్.బి.నెడు, చెన్నపురి.

శంభులింగము. శావిత్రి, మదరాసు. (1487-547)

బెజవాడలో పోలీసువారి చేష్టలు

అసహాయోద్యమము మొదలైనది మొదలు మామూలుగా టంకువేయు మాదిగవానిని, ఒకరోజున మునిసిపల్ పన్నుల విషయమై సాటించుచుండగా, పోలీసువార పట్టుకొని, నేను నుకు లాక్క వెళ్ళి, బెజవాడ విడిచివెట్టిరి. అప్పటినుండి వాడును, యితర మాదిగ వారందరను కూడా భయపడి టంకువేయుట మానిరి.

అందుచే, బంజా నూర్యనారాయణ, సముద్రాల సత్యనారాయణ, రాఘవయ్య, రాయ్యూరి అయ్యారామయ్య, జొన్నలగడ్డ సీతారామయ్యగారు టంకు ఒకటి కొని సాటింప మొదలైనది.

5-2-22 తాళిఖన బంజా నూర్యనారాయణగారు టంకుల వెంట తిరిగి సాటింపుచుండగా, పోలీసు శబ్ యిన్ స్పెక్టరు గారు కళ్ళు యెర్రజేసుకొని, నైకిం చేతితో పుచ్చుకొనిమీద మీదకువచ్చుచు అవతలిత వెళ్ళుచు చెప్పి, మరల ఒక పోలీసుకు అతనిని అప్పగించి స్టేషనుకు తీసుకువెళ్ళి, చార్జి చేయవని పంపివారు. కొంతసేపు స్టేషనులోవుండి మరల వదిలినారు.

6-2-22 తాళిఖన బంజా నూర్యనారాయణగారు టంకు మొదలై తిరిగించుకొని, వాయించుచు, మునిసిపల్ స్కూలు దగ్గరకు వెళ్ళి, పిల్లలను ఒక్కరోజు స్కూలు, కాశ్యేరావు గారిని ఖంబుచేసినందుకు, వారికి గౌరవము చూపుటకు మాన మని బోధించుచుండగా, పోలీసు డిప్యూటీ నూపరిండెంటు, శబ్ యిన్ స్పెక్టరు, మరెయ్యక ఇన్ స్పెక్టరుగారు కానిస్టేబులు వచ్చి, అవతలిత వెళ్ళుచు చెప్పిరి. శబ్ యిన్ స్పెక్టరుగారు నూర్యనారాయణగారిని త్రోసిరి. అందుచే నూర్యనారాయణగారు యేమి కోపము చూపక అవతలిత వెళ్ళెను. పోలీసువారు వెనుకకు మరలిరి. మరల ఆయన తిరిగివచ్చి స్కూలుకు ఎదురుగా నున్న ఆరుగుమీద టంకువేయుచుండెను. అంతలో శబ్ యిన్ స్పెక్టరువచ్చి నెమ్మదిగా స్టేషనుకు రమ్మవని తీసుకువెళ్ళుచుండెను. స్కూలులో పూర్తియైన సమ్మె జరిగినది. పిల్లలంతా బడిమాని బయట వేపుండిరి. ఎప్పుడైతే వారిని పోలీసుఇన్ స్పెక్టరు గారు తీసుకువెళ్ళుచుండిరో, అప్పుడు పిల్లలందరూ మూకు అయిదువందలమంది చుట్టవేసిరి. నూర్యనారాయణగారు అవతలిత వెళ్ళుచుగానే దూరమున వెళ్ళిరి. డిప్యూటీనూపరిండెంటు వగైరాలల కూడ యీ పిల్లలవద్దనేవుండిరి. నూర్యనారాయణగారిని స్టేషనులోపనికి తీసుకువెళ్ళి, కొంచెముసేపు వుంచి వదిలిరి. స్కూలు పిల్లలు, ఆయన ఇంటికి సుఖముగావేరిరి.

నూతన గ్రంథములు

గాంధీ మహాత్ముని

'నాచెఱసాల అనుభవము'

వెల క్రతి 1-కి 0-12-0

చిత్తరంజనదాసు

సంపూర్ణజీవితము, ఉపదేశములు

వెల 0-8-0

సింహపురి స్వరాజ్యకోకిలము

మనోహరమైన కీర్తనలు

వెల 0-4-0

యం. ఆర్. కృష్ణరావు అందు కంపెనీ, నెల్లూరు.

ప్రదరాంతకము

స్త్రీలసాలిటి సంజీవి

(3440)

గుణము లేదని నిరూపించిన వారికి

రు 116 లు బహుమాన మొసంగబడును.

ఈకాలము నందంతెలుగు వ్యాపించియుండు ప్రవరమునకు (కుసుమకు) మా యనుభవమునందనేకులకు పరిపూర్ణాగ్రము నొసంగిన సీ యవువధమును కొద్దివారు గొప్పవారు నుపయోగించుటకై సకల మగు ధరకు విక్రయించుచున్నాము. ఇది శ్వేత, రక్త, హరిత (పసుపు) నీలనావములను తదుప్రద ములను నిశ్చేషముగా కుదుర్చును.

వెల బుడ్డి 1 కి రు 0-0-0. తపాలఖర్చులు ప్రత్యేకము.

Sole-Proprietor

Arsha Ayurvedic Pharmaceutical Stores, COCANADA

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు నెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యురన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం. స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మానేజరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ బ్రదర్స్

ఫస్టును రూ 5,48,00,000 వైగానే యున్నది 1920-వ సంవత్సరము నందు

వరంబడి 91,03,388-0-11

ఇవ్వల బరగా చున్న అమ్మాయి

రెన్యుల మొత్తము 15,44,24,598-11-3

మునుకుటికంటె ఇవ్వల పాలిసి

దార్లకు బాన్సిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున వనిజేయుటకు ఏదెల్ల కావలయును. వారు అనుభవ కాజురుగ నుండు వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది చిటా మునకు వ్రాయును. 672

Apply to:—

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary Oriental Assurance Building Post Box No. 8, Madras

కుష్టు, బొల్లి, క్షయ, మధుమేహము, పురాణ నవాయి, నెగ, మూర్చ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ రోగములు మొదలైనవి పూచీపైని కుదర్చబడును.

గుణమిచ్చిన మీదటే సొమ్మిచ్చుట.

ఆయుర్వేదముతోగూడ ఆంగ్లేయ వైద్యము, హోమోపతి, హోమోపైరీ, మొదలగు అనేక పాశ్చాత్య వైద్యశాస్త్రములు చదువుటవలన మేము ఆయుర్వేదము విజ్ఞానపూర్వకముగ తెలిసికొనగలిగితిమి.

అపురూపములగు ఓషధుల మహాత్మ్యములు పర్వత వాసులగు కోడులు వగైరాలకే తెలియును. వారల వాటిని వాడుచున్నార. వాటిని వారివద్ద మిగుల క్రమపడి కొన్ని అపాయములకు లోబై నేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.

అన్ని దీర్ఘవ్యాధులును పూచీపైని కుదర్చబడును, ఒకే వ్యాధియొక్క అన్ని జాతులకును, అందర రోగులకును ఒకే డివైవధముకాదు. ప్రతిరోగి స్థితియును, రోగమును అలోచించి అందులకు తగిన మందియ్యబడును.

మాదగ్గరనుండి బొవధము సేవించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలపైని సామ్యుభ్యువచ్చును. అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదక వచ్చునని నమ్మకము పట్టక పూర్వముగాని సామ్యమియు నియ్య నవసరములేదు. ఈ త్రర ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి బొవధములు వి. పి. గా పంపబడును.

(3222)

వి. ఎమ్. రాజు

దీర్ఘాయుర్యాలనాలయము } దీర్ఘవ్యాధులకు ఘనమైన ఫిమునిఫిట్టణము. } ఆయుర్వేద వైద్యులు.

మద్రాసు శాసనసభ

ప్రశ్నోత్తరములు
మూలీ మహమ్మదు

అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహెబుగారు

ప్రశ్న—(ఎ) కర్నూలు జిల్లాలో ఆవుల పట్టణాభిజ్ఞ యెంత?

(బి) పట్టణాభిజ్ఞ యెంత కాలము?

(సి) కర్నూలు జిల్లాలో మేక మేయ (పదేకముల కేమైన అభ్యుదయములు గలవా?

(డి) కర్నూలు జిల్లాలో మేకపట్టణ గలవా?

ఉ॥—(ఎ) ఒక్కొక్క ఆవుకు 8 అణాలనుండి ఒక కూపాయివరకు ఉండును.

(బి) 12 మాసములు.

(సి, డి) అవును.

రావుబహదూరు టి. యం. నరసింహా చార్లగారు

ప్రశ్న (ఎ) ఫార్మల్ ఫర్మిక్రింగ్ కేసులు 1919-20-21 ముఖ్య 19889 నుండి 1920-21 లో 18220 కి పెరిగినవియు అంకు 18248 కేసులు బుఖ్యమైనవియు అన్నియు నిజమేనా?

(బి) ఫార్మిక్రింగ్ ను సరియైనదేనా?

(సి) ఇందులకు ప్రజలలో నసంతృప్తి జనించుచున్నదని ప్రభుత్వము నాకి దెలియునా?

(డి) ప్రభుత్వమునా రివియరేషన్ యేమి యాలోచించెదరు?

ఉ॥ (ఎ) ఈ సభ్యులు 1920 క్రిమినల్ న్యాయశాఖలనా నివేదికలో 23 ఫార్మిక్రింగ్ కేసులను నివేదించి.

(బి) న్యాయశాఖలలో పరిష్కరింపబడిన వాని న్యాయము ప్రభుత్వమువారు అనుమానపడజాలరు.

(సి, డి) ఇందులకు 1921 నవంబరు 17 వ తేదీ ప్రకటనములు జూడును.

దివాన్ బహదూర్ యం. రామచంద్రరావుగారు

ప్రశ్న నెలంకొనబడిన కౌన్సిలు చైర్మను వెంటపట్టణ చట్టాన్ని నెలం దెబ్బతీసి మేజిస్ట్రేటుగారు మద్యపాన నిరోధక ప్రచారమును చేయుటకు దని క్రిమినల్ ప్రొసీక్యూటర్ 141 సెక్షన్ క్రిందనే పరిస్థితులలో నోటీసును జారీచేసిరి?

ఉ॥ ప్రభుత్వమునాకి దెలిసినంతవరకు వెంకటస్వామ్య గారిచే 141 సెక్షన్ క్రింద జారీచేసి నోటీసులను మద్యపాన నిషేధక ప్రచారము నాటంకపరులేదని దెలియుచున్నది.

ఎ. రంగనాథ మొదల్యారుగారు

ప్రశ్న ప్రతినిచారణ సంఘమునకు లోకలు నభి కమిటీల సభ్యుల నియోగించుటలో నాని యభివృద్ధి కేంద్రమున్న ప్రతి జిల్లానుండి ఒక్క ప్రతినిధి నై నియమించుటకు, తాష్టికము ప్రతి విచారణ సంఘమునాకి కేమైన ఉత్తమపులు గలవా?

ఉ॥ అట్టి కేమియును లేదు.

సి. టి. సామయ్యగారు

ప్రశ్న ప్రభుత్వమునా రివ్యూ చేసిన గృహపరిశ్రమ లేవో దెలియదా?

ఉ॥ ప్రభుత్వమునానును బొంది అభివృద్ధి కేంద్రమున్న సాంకేతికలలో ఏదొకటి ప్రజలకు కేర్పరచుచున్నది.

చేతనం చేసి, నగలుచేయుట, పేయింగు, వార్నింగు పద, మర్బిలు, బుట్టుకేముట, వడ్రంగము, తివానీలు శేరి, జీరి, సుగంధి, కుట్టుపది, చాపలలు, బుట్టుకేముట, తాటి నారపది, కంకాలి, సి, చేయును.

ది॥ బి॥ మో॥ రామచంద్రరావుగారు

ప్రశ్న (1) వలసలకు ర యిల్ల వివాదవిచారణసంఘని వేదికమును అంబలి సాక్ష్యమును కాననసభ్యుల కెప్పు డీయ బడును?

(2) మార్చి కాననసభలో నొకతీర్మానము నుపసాదించి చర్చించుటకు వీలుగుటలుగా నివేదికము ప్రచురింపబడునా?

(3) కాననసభలో చర్చయైన పిదప ప్రభుత్వమువారు నివేదికను తుల్యపు నిచ్చెదరా?

ఉ॥ (1) ప్రభుత్వమువారు నివేదికను అభిప్రాయముల చేర్చుదుగాదుటకు పూర్వము నివేదిక వెలువడదు.

(2) అట్టి నివేదిక యిచ్చబడ జాలరు.

(3) అవును గావు.

ప్రశ్న ప్రభుత్వమువారు వివాదానికి నివేదిక నెప్పుడు ప్రచురింపబడును.

ఉ॥ ఇందులకు లయి వెలు దేవిదన్న గారు ప్రభుత్వర మిప్పుడు వచ్చేవార మాఖ రకునప్పటికి ప్రచురింప బడవచ్చు ననియు, అయినను దృఢముగ జెప్పటకు వీలులేదనియు జెప్పిరి.

ఎ. రంగనాథ మొదల్యారుగారు.

ప్రశ్న (ఎ) అనంతపురం మ్యూనిసిపాలిటీ నియోగకులపట్టి యెప్పుటికి కొత్తది తయారుచేయవలసి యుండెను?

(బి) పట్టిక తయారు చేయబడెనా, లేకనుచో అలసత్వ మునకు కారణమేమి?

(సి) ఒకవార్డునకు గరి అగడ్తలో కాన్సిలరు యెన్నిక యే జరుగకుండు జిల్లాకోర్టువారు చేసిన మూలనిమేనా? ఖా శీలలో కొత్తయన్నికలు జరుగుటకు ప్రజాసమ్మతు జరుగుచు న్నవా?

ఉ॥ ప్ర 1921 జూలై 1 వ తేదీ (సి) నియోజకపట్టికను స్మరింపబడలేదు. ఇందుకు కారణము లోని సభ్యుని చాలక పోవుటచేతను కాన్సిలరులో కటుకు చదువుచేతని చైర్మనుగా రు దెలుపుచున్నాడు.

(సి) ప్రజ్ఞ మొదటిభాగమునకు ప్రభుత్వము అను మూలము గ న యు న్న వి వి ని క లై నవని వెలియుచున్నది. కాని యివివయము మేజిస్ట్రేటు విచారణక్రింద నున్నది.

ప్రశ్న (ఎ) 1921 వ సంవత్సరాంతమున ఫార్మిక్రింగ్ ముక్రింగ్ను నాభి అసిస్టెంటు సర్జనులసంఖ్య యెంత?

(బి) ఒక్కొక్క నాభి అసిస్టెంటు సర్జనుకు ఒక్కొక్క ఫార్మిక్రింగ్ మొదల యివ్వవలయును.

(సి) ఫార్మిక్రింగ్ సంఘములక్రింద యివ్వవలసిన మొత్తమున కెక్కువగాని కెక్కువగాని వేతనము బొందుచున్న నాభి అసిస్టెంటు సర్జనుల సంఖ్య యెంత?

(డి) అసలు జీతముకన్న సెక్కువగా నిచ్చుటవలన ప్రభు త్వదాని మెంత?

ఉ॥—(ఎ, సి, డి) ఈ ప్రశ్నలకు దగిన సమాచారము తయారులేదు.

(బి) నెలకు 955 రూపాయలు.

ఓ. తనికాచలం శైలియ్యారుగారు

ప్రశ్న—(ఎ) రకల్ కోండ్ సామిల్లు మెషిన్ ఫరీదు ఎంత కు అంచనా చేయబడెను?

(బి) దానిని పనిలో పెట్టుట కెంతవరకు అంచనా చేయ బడెను?

(సి) ఈ రెండు కనులపను 1920-21 సంవత్సరములలో నెంత ఖర్చామెను?

(డి) 1921-22 సంవత్సరములో నెంత ఖర్చాయెను?

(య) 1921-22 బడ్జెటులో వేసిన అంచనాకు మించి పోయెనా?

(యస్) అయితే యెంత యెక్కువాయెను?

(నో) మెషిన్ అడ్డు చేయకమునుపు దాకభిరు నిర్ణ యించుచు కాంట్రాక్టును 28 నెలనా?

(హో) అట్టి కాంట్రాక్టు జరిగియున్నచో నెడుకు కో రిన్ ఫరీదు అంచనా జరగానుకదెనా హోచ్చిగానుండెనా?

(బి) నెడుకు కోరెఫరీదు అంచనా ఫరీదుకు మిగిలెనా?

(డి) మిండినో 1920-21 బడ్జెటులో వేసిన 216000 రూపాయల కెక్కువాయెనా?

(కే) అయితే యెంతయెక్కువాయెను, అయెక్కువ యెందులోనుండి తీయుచున్నా?

(యస్) కావలసిన యెక్కువలు వచ్చెనా?

(యం) వస్తే సరిగా ఏకావటుచేయబడెనా?

(యె) సామిల్లు యిప్పుడు పనిచేయుచున్నవా?

(నో) అయితే ఎన్నిమాసములనుండి పని చేయుచున్నా?

ఉ॥ (ఎ, బి) మెషిన్ ఫరీదును, నిలబెట్టుటకును 1919 లో 143500 అంచనా వేయబడెను. మరల 1921 లో 231 245116 రూపాయలు అంచనా వేయబడెను.

(సి) మెషిన్ ఫరీదుకు మాత్రము 1920-21 లో 1.647 రూపాయ లాయెను.

(డి) ఇంకా సంవత్సరము పూర్తికాలేదుగాన జెప్పటకు వీలులేదు. అయినను మార్చి ఆఖరుకు బడ్జెటు అంచనా సామ్య పూర్తిగావచ్చును.

(య, యె) బడ్జెటు అంచనాకు యెక్కువై నటుల లేదు.

(సి, హో, డి) కాంట్రాక్టుమియును లేదు. అయితే కావలసిన మెషిన్ కోని, నిలబెట్టుటకు సాగ్రికంపెనీవారి కా పని ఫిఫ్తయి వచ్చుచే నియమిడెను.

(కే, కే) రిక్కులవచ్చునకు అంచనా కెక్కువై నదేమా చెప్పటకు వీలులేదు. కనుకను యెక్కువకానుడదు.

(యస్, యం, యె, డి) ఇంతవరకు ఫిఫ్తకన్సల్టరు దెలిసిన విషయములబట్టిమాడ, యంసాహగ్రి వచ్చెననియు

నిలబెట్టుకొనియు, కొద్దికోపలలో పని మొదలుపెట్టుచున్నదియు దెలియుచున్నది.

ప్రశ్న (1) రకల్ కోండ్ సామిల్లు మెషిన్ కి పార్మిక్రింగ్ పె సీకిని ప్రభుత్వమునాకిని ధరలపై నుత్త ప్రభుత్వములు జరిగి నచో యిప్పుడు బయల్పరిచెదరా?

(2) పార్మిక్రింగ్ పెసీకిని, మెషిన్ రివలరు జేయువానికిని దాని ధరవిషయమై కాగితములు కాంట్రాక్టుకు సంబంధించివి బయల్పరిచెదరా?

ఉ॥ (1) ఇప్పుడు ప్రభుత్వమునా కట్టికాగితముల ప్రచు రింపజాలరు. ఫిఫ్తకన్సల్టరు నివేదికను రాకలనియున్నది.

(2) ప్రభుత్వమునాకినద్ద అట్టి కాగితము కేమియును లేవని ప్రభుత్వత్తమియ్యగా, వానిని తెప్పించెదగా యని తనికా చలంశైలిగారు మరల ప్రశ్నించిరి. అందుకేమియు అజేపణ లేదని ప్రభుత్వమువారు మరల జవాబునిచ్చిరి.

జి. నందనంగారు

ప్రశ్న గుంటూరు జిల్లాలో నిర్మూలాలనుండి యెవరైన గాని, క్రిస్టియనుగాని యెప్పుడైన ప్రాజేమరీ రెవిన్యూ యిన స్పెక్టరుగ దీక్షికోనబడెనా?

ఉ॥ 1921 జనవరి 1 వ తేదీ కల్గ నున్న జాతులనుండి ప్రాజేమరీ రెవిన్యూ యిన స్పెక్టరు తీసికోనబడలేదు.

పిదప సంగతి ప్రభుత్వమునాకి దెలియును.

సి వెంకటరమణ అయ్యంగారు.

ప్రశ్న (ఎ) ఫార్మల్ కన్సల్టేటుగలలో నిపుడు పర్యవేంటు ఖాళీ యేయైన గలదా, క్వరంటిన్ సెంటర్ లెరున్నవా?

(బి) ఫార్మల్ కన్సల్టేటుగల ఖాళీయని నియోగింప ప్రభుత్వము వారేమైన తీర్మానించి యుండెదరా?

ఉ॥ (ఎ) కన్సల్టేటుగలలో నిపు డేమియును కావ్యత ఖాళీ లేదు. ఇప్పటిలో వచ్చున కేమియును ఉండ లేదు.

(బి) ముందు ప్రసావకలనాచ్చి ప్రభుత్వమునా కేమి యును జెప్పజాలరు.

అలహాబాదు సబార్డినేట్ డివిజన్ పాంక్ట్ గాతల లంకడలు పుచ్చుకొనినకును డివిజన్ లో విచారణ జరుగు చున్నది.

సిల్కెరైల్ త్వలో ఒంట్లు ఇంకను కమముగ నడచుట లేదు. 28 వ తేదీవరకు ఇట్లేయియుండును. అంతవరకు కోల్పోవ పోవువారు తాలిమస్పాదమిడుగు పోవుటకు వీలులేదు. ధను షక్తిమిడుగు జోకలెనని దక్షిణయిండియా రైల్వేట్రాక్టు మానేజరుగారు తంతిపార్త పంపుచున్నాడు.

ధార్వాడ వొమ్మకేసులో నిందితులలో నొకరుకు వెంక టరపు రంగారావు ఉధువోడయ్యగారు, సెమన్సుజడ్జిగారిని నిం దించుచు ఒక స్టేటుమెంటు వాఖలుచేసియుండిరి. అంకుపై తుమా నణకొనడమున కోర్టువారిని తిగ్గులించిరను నేరముపై మరి కొంతెక్కు విధింపబడెను అనుచుచేయగా హోమ్మినావ రైలి కార్డుతీర్పును ఖాయముచేసిరి.

పర్వతనేని వీరయ్యగారి లరెస్టు
నెడంబిహాటు నాయకులును సుప్రసిద్ధజాతీయజాదు లును నగు పర్వతనేని వీరయ్యగారి 17 తేదీ వ్రధముము 5 గంట లకు నెడంబిహాటు లో వాణియింటికడ పర్యుర పోలిను సభ యిన స్పెక్టరుగారు ఆరెస్టుచేసి, పర్యుర రోడ్ ద్వారా చీరా లస్తేమకానుకు 5-30 నిమిషములకు తిరిగిని వచ్చినారు రైలు స్టేషన్ లో 6 గంటలకు నేను వీరయ్యగారిని చూచితిని. వారు సంతోషముతో నున్నారు. తమను యిప్పుడే ఆరెస్టుచేయుట చాలయందేదని సంతోషముతో, చిరునవ్వుతో పిల్గిరి. ఈ సాయంత్రము 8 గంటలరైలులో వీరయ్యగారిని గుంటూరు తీసికొని వెళ్లుదురని తెలిసినది.

జేరాల నాగేశ్వరరావు

బంబరు ఇండియన్ డ్రా మెటిక్ కంపెనీవారు

బెడవాడ

శ్రీ మారుతీ మోలేహాలులో

20-2-22 సోమవారం రాత్రి

చంద్రహాస నాటకమును

ప్రదర్శింతును.

K. V. Ramanaiah Naidu, Ch. V. Ratnam,

President. Manager.

గాంధీమహాత్ముని ఆభిప్రాయములు

శ్రీ సువర్ణము

భారతదేశమునకు ఆయుధములే యున్నవో వాని సవరణముగలవని నేను చెప్పియుంటాడనివాడ నని శ్రీ సువర్ణములూ ననుకొనుచున్నట్లు నాకు వివరమున్నది. అట్టిమాటలు యెప్పుడు నానోట రాదనియు యిండియాలో నేనెప్పుడునుండిన ముద్దనము వెల్లడుకలవోటిని. అటుల నే నెప్పుడును శిష్టి యుండలేదని శ్రీ సువర్ణములకును యితరులకును యాధిక శిష్టమైనాను. అటులగాక యిక్కడను నులవదినంతవరముల నుండియు నెదుగు చేయు వానికి ప్రతికారము చేయువాడ దనుచున్నాముతో నుంటిని. ప్రతికారము చేయుట కన్నియో ఆనకాశము లున్నను అటులజేయునము, యితరులను జేయవలయు యెన్ని సార్లు చెప్పియుంటిని. ఆసిద్ధాంతమునా ప్రపంచములో గొప్పగురువులకు జోగిష్టము, మహావీర, దానియగు, శివము, మహమ్మదు, నానకు మున్నగు మహాపురుషుల నేకులు శిష్టగా చదివియుంటిని. మోసెను ప్రతికారము చేసెనని నే నాలోచన చేయుట న్యాయముగాదు. ప్రజలు శత్రువుల కక్షమును ద్రావనిచ్చుగించు కోవలలో మోసెను ప్రతికారము చేయకుండుట ప్రశంసార్హము. అయితే యిక్కడ మతవిషయక దృష్టి చేయును. ఆసింపదే శత్రుకాల సర్వాధిపత్యమును సుప్రసిద్ధ సిద్ధాంత మైయుండ నికా కరణోక్త్యను మవలించువారిలో జేరికొనినందు తానిని యేదో ఆనకముగ కాలాచితముగ గ్రహించి సర్వదా తప్పదలు గాకయున్నవారు గలరు. భారతదేశము స్వాతంత్ర్యమును బొందుటకు ఆసింపదే సాధనమని వారు నమ్ముదురు. ఈపథము (బ్రాహ్మణ శస్త్రాస్త్రములులేక గాక; యిండియాలో యిన్ని జాతులు మతములతో ముగ్ధజీవిత నావోనించినవో అందుల కంతర్యదని వారు నమ్ముచున్నారు. మనలో చాలమంది యీ అహింసాసిద్ధాంతమునందే యెక్కువగా గమనించుచున్నారు.

భారతదేశ మనగ్రంథములో గాంధీ మహాత్ముని హస్తించక అందువలన యిండియాలో నాశనమును బాధయు గల్గునని ఒకపాక్షికాలో సాధు నుండరిసింగుగారు చెప్పిరి. ఇందు సాధు నుండరిసింగు నామము శిష్టి లోగాదాకు చెచ్చి నందులకు నాకు విచారముగనున్నది. సాధు నుండరిసింగు నాకు చెప్పినంతలే వగ కెన్ని సార్లు నామార్గముల హస్తించుచు యిండియాకు కేరు మార్గము లేదని చెప్పియుంటాను. మాజీదక్షిణ దగ్గర సాంకర్యము గలదు. సాధువు నావత్తు అయిన స్వంతముగ చెలికినాన లేని విషయముల చెలికినానకు వచ్చెను. హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి యేమో, స్వల్పసంఖ్యాకు లేమగునో, ఉద్వేగమును కుట్రకుదవకును దౌర్జన్యరాహిత్యముగ నుండునో అయినకు చెలియక పోయెను. ఈ విషయములపై మేము చాల భరతు చప్పుల సల్పితిమి. మతభేదమును జేరమార్గము లేదని ఆయన నన్న నమ్ముటలు జేసెను. జనసామాన్యము కుట్రకుదవకును అహింసాజ్యోతి యందురా యనియే సందేహము. మనుష్యుల కేరియను సాధ్యముగాక జోషయ్యును. భగవంతున కంతయును సాధ్యమే. మాజీదక్షిణ జరిగిన సంకామము చెల్లియుండని వాడనీ. అయితే కొందరు స్నేహితులు ఆపార్థాను నాకు జూపినవాడ సాధు నుండరిసింగు కష్టములలో నున్నాడనియు ఆపార్థరాజన భారతశ్రీ స్రువులను ఉద్వేగమునుండి నిరుత్సాహపరుచుచున్నారనియు చెప్పిరి. ఉద్వేగము నిల్చినను జీవోయినను దాని నుగములపైనే ఆధారముండనును. ఉద్వేగము సాధనము మోసములపై ఏ తరిచ్చెడి స్థితికియును తానిని రక్షింపవలయు. సాధనము చివరకు నేను నిజముగ నుండి లేని యేమాత్రము భండమును భంగము గలిగింపజాలదు. సాధు నుండరిసింగు అభిప్రాయములు చెలిసి అందుకును బలముండ సందేహక పోతిని.

* * * *

నవయుగ ముదయును చున్నదా?

నవయుగోదయ మను శిల్పకళింద రదనుకూలముగ వియ్యునుగాను వ్రాసిన వ్యాసపు ప్రథమభాగము నీక్షత్రికలో ప్రచురించుచున్నాను. కొందరి వ్యాసమునందు విపరీతాశి గలదనియు ఆక్షత్రికమునకు సీరాశివో నుండుటకన్న మంచిది. యూరోపు అమెరికా యిండియా, నానక ఆకాభావముల చెల్లిన అసియా మహాకవి కొందరిన సత్కారము నవయుగోదయమునక విచ్చుము. ఆక్షత్రిక ప్రభుత్వమునకును ఆయన పౌండిక్యమునకును భిన్నముగ గానినంతయు ఆయన యెనులన నూతన సంకేతము కాదునను గానినందిరి. అయితే బ్రిటనుయొక్క సామ్రాజ్యాధి భారతము తొలగినగాని యాగవోదయము గలుగలేదు.

బ్రిటను, సామ్రాజ్యము విడిపోయి సమానాధికారమునకు రావలయును. లేనా నవయుగ ప్రారంభమునకు పూర్వము నాశనమైన నొందవలయును. ప్రపంచములో కాంతి నిపుడు బ్రిటనే కాపాడుచున్నదని బ్రిటిషు కేరలు కొందరు కొనుచున్నారు. అయితే యిప్పుడు బ్రిటను ప్రపంచకాంతికి భంగకారిక నున్నది. ఆ బ్రిటిషు కేరలు, ఆయుధములచే కాంతి స్థాపన చేయుట కాంతిగాదని తెలిసికొనలేకన్నారు. ఏదో విధముగ బ్రిటను తన దృక్పథమును మార్చుకొని అందుచే హృదయమును మార్చుకొనకున్నచో జర్మనీతో జరిగిన యుద్ధముకన్న గొప్పది నవయుగోదయమునకు ముందు జరిగితిరును. బ్రిటను హృదయము కావలసిన మార్పు జేయుటకై భగవంతుని ప్రార్థించి మనము పరిజేరవలయు.

* * *

శిష్టాధికారార్థమము.

కరాచీజియలు చేసినటుల సంతకును అట్లే చేయుటకు యేర్పాటు జరిగినా యనియు అతేసంగతులు శిష్టాధికారియలు నుండి వినవచ్చుచున్నది. జమీందారులు నంగి వంగి సలాము చేయదాయెను. సోదారు ఒప్పకొనదాయెను. అందుల కాదు నను ఒంటిని దిశానికి బంపి వీపము, చెప్పలు లేకుండజేసిరి. ఆయన లొంగుచున్నచో యింకను కొన్ని కష్టములు పెట్టబడునని చెలియుచున్నది. ఆయనకు సంకల్ప వేసి మూడురోజులు నిలవజెట్టవచ్చును. అట్టికేతుకు యింకవరగా మనతాతలు బాందిరి. సర్వకాలములందును అన్ని దేశములలోను యిట్లు జరిగియుండెను. అధికారలపై కాలుదునిగ్గ యీశైలిలకు భగవంతుడు బలము నిచ్చి చచ్చినను సరే వారికి లొంగకుండ జేయుగాక!

* * *

పూనా

జి. సి. కేల్కారుగారును, ఆయనతో నున్న వైర్యవంతు మగువలకును బాగుగ నుండంజేసి పనిజేయుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు వారిని నిర్బంధించుటలేదు. కేల్కారుగారు నిషేధప్రచారము జేసినందులకై 50 రూపాయల జరిమానాను విధించిరి. వీనినాయన చెల్లించుట లేదని తిరస్కరించెను. కేల్కారుగారును యితరును యీజరిమానాను విధించినను పికెటింగు జేయుచుండిరని వారికి భగవంతు మగును. అందుకు వారు తాళదరిసి నేను నమ్ముచున్నాను. భోజోద్ధరణమునకు ఆస్తిని బోగొట్టుకొను సహనమును గల్గియుంట ప్రాణనష్ట మంకటి యవసరమైనది.

మెస్సోపేమియా:—నయ్యడు టోబియానాగారు జార్జి నక్రవర్నిని సంబంధించుటకై ఇంగ్లాండునకు వెళ్లుచున్నాడు. ఆసోనియో టెడ్రె ప్రతినిధిలో మెస్సోపేమియా విషయమై వాటిల్లు చెప్పిరి:—

కాన్యాధికారికము మారుట చే ప్రస్తుతము కొంత అల్లలు జరుగవచ్చును. అయినను కాలము జరుగు కొలది కాంతిపరిస్థితులు స్థాపితమగును. మోసమునకు అగు సర్వ పక్షకాన్యగారు మిటల పైపుజి అధికారివారు నన్ను స్పృధించి మెసపటోమియాను దుండగూడదని ఉత్తరు వ్రాసంగి నందులకు వాకిచర్మము నేనుఖండించను. వాకియొక్క మనితోని న విభమున వారు ప్రకరించిరి. బహుశా: వాకంటె అమిర్ సీసలు గాదు మెసపటోమియాను బాగుగ పరిపాలింపవచ్చును. అయినను నేను ఎల్లప్పుడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి సహాయము చేయుచుంటిని కష్టముగ తెలియబడుచున్నాను.

—

వెంకటాపురం సాక్షి:—కర్నూలు జిల్లాలో వెం

కటాపురం అను గ్రామములో ఒకచిన్న చెరువు గలదు. వానికి 60 యెకరములు సాగుగాలదు. ఆచెరువును పెద్దవాని జేసి ధోనునాగుపై ఆనకట్టకట్టినచో 1700 యెకరము సాగుమను. ఇందులకు 2 1/2 లక్షలు అంకనా చేయబడెను. ప్రభుత్వమువారి పని నంతన 1918 నందు వాటికి పూర్తిజేసిరి. ఇప్పుడు దానికి 100 యెకరములు మాత్రము సాగుచున్నది ఈ 1700 యెకరములలో 1000 యెకరములు కవులకును 400 యెకరములు కష్టాశ్రేణులకు నున్నది. మిగిలినది బీడుగానున్నది. కర్ణాటకా మునకు కలము సాధనసంప్రతి రుక్మపుడు సాగుచేయువారు లేకున్నాడు. ఇంకొకరుగాను వరిపంటకు నీటివన్న యెకరము నకు 4-5-0 లును, మెట్టపంటకు 2-1-0 లును రీసంవత్సరముల పాటుండుటలు ప్రభుత్వమువారు త్రవవు జేసిరి.

ప్రభుత్వముయొక్క భూములను రైతులకుగూడ గ్రామము నిచ్చుటకు తగిలుట బ్లాకులకు జేయుమని కలెక్టరుగారికి తు వియబడెను. (ప్రచురింపఁబడును).

విదేశ వార్తలు

అసహాయోద్యమము.

శాస్త్రీగారి ప్రసంగము

ఫిబ్రవరి 15 :—రైటు హానలబుల్ ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రీగారు భారతసాక్షితులను గురించి లండను లైన్సు ప్రతికండల్లు హాసిరి :—

అసహాయోద్యమములను భారతదేశమున పెక్కు చడ్డ ఫలితములు గలిగెను. భారతదేశము సామ్రాజ్యమునంత స్వతంత్రముతో నుండుట కాశించుచున్నదని నేను అమెరికా యందు చాల యువశ్యాసములందు తెలిపితిని. కేనడా, ఆస్ట్రేలియా మొదలగు దేశములకు అధినిశేషానయ సరిపడిన యెడల భారతదేశమునకు గూడదని సరిపడును. భారతదేశము నందలి ప్రముఖులంద ను ఈ యుద్దేశముతోడనే యుండి తని నేను అమెరికా యందు తెలిపితిని. భారతదేశాభివృద్ధి కరుగు రాజ్యాంగవిధానమును అవలంబించెద నని పార్లమెంటువారిచే గానింపబడిన వాగ్దానమును భారతదేశమునందలి అధికారులు నమ్మకముగ నే నిర్వహించుచుండు. ఒకవరకునై భారతదేశమునకు అధినిశేషానయ రాగలదు. భారతదేశమునకింకను ఎక్కువ హక్కు నిచ్చినయెడల వానిని సార్వభౌమునియెడల రాజభక్తిపూరితమగు హృదయములతో వాని సుహృదాగించుకొందుమని భారతీయులు బ్రిటిషు ప్రజలను నమ్మించవలెను. అదియే ఆ మార్గము. ఏది ఎట్లున్నను ఆంగ్లేయులు భారతదేశమునెడల వైరము వికలవిధానమును సాగించుటకు సంకల్పించుచున్నట్లులు దెలుపుకాగ్య మెట్టిదియు ఇంకండునంగు ఒకవరకును అందుచే తూర్పు ఆఫ్రికా సుదర్భమును చర్చిల్లుగా రట్టియుప న్యాసమొనగుట కోచనియును. ప్రజాపాతిభ్యనాత్రములను గురించి సంశయింపవలసిన తరుణము జోయినది. 1921 సం॥ర సామ్రాజ్య సమావేశ తీర్మానమునను గురించి చర్చిల్లుగారు ప్రసంగించుట నాకాశ్చర్యజనకమగుచున్నది. కెన్యాకును స్వస్థ ఆంగ్లవికలభావములకు భారతీయులు పరీక్షగా నెంచుచున్నారు. కెన్యాకుందు భారతీయులకు కష్టములను కల్పించినను, భారతీయులను తక్కువవారిగ పరిగణించినను బ్రిటిషు వారియందు భారతదేశమునకుల నమ్మకము చెడిపోవును. భారతదేశమున ఆంగ్లేయులయందు సానుభూతి గల పక్షమువారు భారతదేశమునాడి తుడిచిపెట్టుకొని పోయెదరు. కాజీకు దృష్టితో గాంచినయెడల చర్చిల్లుగారి విధానములను భారతాంగ్లదేశముల రెంటికినిగూడ నందువలన నపాయము సంభవించును.

యువకావ్యోత్సవసమయమున సంభవించినకోచనియ విషయములచే ఆంగ్లదేశమునం దిదివరకు గల ఆభిప్రాయములు మారెను. భారతస్వభావాలనామార్గమున రెండవమెట్టుగు సంస్కరణలను ప్రసాదించుటయం చేమాత్రమాలస్యము జరిగినను ఆ నేరము అసహాయోద్యమములంబటదిగాని వేరుగాదు.

బొంబాయి మునిసిపాలిటీ:—బొంబాయి మునిసిపాలిటీ సవరణచట్టము రాబోవు రాష్ట్రీయకావనసభ సమావేశమున చర్చింపబడును. ఈచట్టము ప్రకారము మునిసిపాలిటీలో నూరు మంజినభ్యు లుండెదరు. అందు 76 మంది రైటుపేయకలే ఎన్నుకోబడుదురు. పరిరూపాయలు ఇంటిబాడుగ చెల్లించువారందరికి వోట్లనిచ్చు అధికార ముండును. శ్రీలు కార్పొరేషన్ సభ్యులగు నెన్నుకోబడవచ్చును. 500 రూపములకు పైచెడి ఉద్యోగులను నియమించు అధికారముగూడ మునిసిపాలిటీవారి కియ్యబడును. సభ్యులు ప్రతిసంవత్సరము ఎన్నుకోబడుదురు.

స్వసహాయ శాఖ:—పూనాలో 19 వ తేదీన వ్యవసాయశాఖ బోర్డువారిసభ జరిగెను. ఇండియా ప్రభుత్వమునందు వ్యవసాయశాఖోద్యోగియగు డాన్. మిల్లింగ్ గారు అధ్యక్షుల పదాంధి వ్యవసాయశాఖాభివృద్ధికై శాస్త్రపరిశోధన అశనకమని కొంతకాలము ముచ్చటించిరి. ప్రభుత్వమునకు వేసిన వ్యవసాయ సాంక్రామిక శాఖలు ఒకటి పనిచేయు ముండలము నని బోర్డు వారొకటి రాగన మోపించిరి. ఎనుమడిచేయుట మూసెగి జలు మున్నగువాటిపై ఎగుమతిగన్న విశించుట యుక్తము కాదని బోర్డువారు మదియొకటి రాగన ముపాదించిరి. పశుపాపజాభివృద్ధి మున్నగు విషయముల గురించి తగు శ్రద్ధసహించి పనిచేయుటకు ఒకటి పనుగు మేర్పరుపబడెను. వెన్న చేయుట మున్నగు విషయముల నేర్పుటకు లక్నోలో పాఠశాల స్థాపించుట అశనకమని కూడ తీర్మానింపబడెను.

మరతినామ సం||రం మా|| బ|| ౩, శనివారము

పక్షివిల్ల

పెమ్మరాజు లక్ష్మీపతిగారు

శక్తివిహీనాని యతి సాహసవృత్తి నభంజనముల్లు ను ద్యుక్తపుకాకుమిప్పుడె యయో! పడిపోవుదు. పక్షిసార సం ముక్తకర బొల్పనంతదనుకొ క్కెడఁదాడుము, నీమృదుత్వల వ్యక్తములయ్యు నిర్మలముదానహమూర్ గద నీడలారా. తెలప తెలపరాదు నీచింత తెక్కలచప్పుడులిందడఁగి, నీ పుపలకముదు హటల చవుల వృథవోయెద. చూర్వగామియై నిపుణతభావుకోరిక మనసికి యోగ్యమకాని, నీవు, నె ట్టిపుణకర తద్విధానము నెఱింగిఁగొనింపపు క్షేత్రంబున. గమనవిలాసముల్ నెఱవఁగాఁజేతిగాదిది, తత్ప్రయత్న సం భ్రమమున నైజమా మధుర రాగమునైన కచింపజాలవు ద్యమ విముఖాత్మచైన నపవన్యమొయ్యరకాని, బేలఁపాన్దం తను గ్రహించి మెచ్చెను నుచాత్తరసజ్జాం లేమనెడికన్ విగినఁజుండెట్లును నెఱింజుకొందుక. గాఢమృత భూ భాగములందుపొల్పనభావములన్ గ్రహించి, అన్నిటిన్ లో గొనఁజూడఁజేయవలొకనమున్ గడియించి, మించి, నీ వే గుమునింగిముట్టుచు నహింసజన్మ విజృంభితాంగివై

పడవపోకడ

పడవపోయెను పడవపోయెను పట్టినిలువనలె-నెచ్చెరి మల్లెమొగ్గల కీర్తనపుల భాంధుమల్లెల నిండునపుల గిరులనల్లెల రేరేపినపుల గొనుచుపోయెను-నెచ్చెరి. పూపతారల సాపకముల గంధువీసల మెండునలలల మెరుపులిగ మిఁజూకులకుల గొనుచుపోయెను నెచ్చెరి. * * * * * తేగదాడల రేరేచిందుల కొడెదాడల కొంటెచిందుల అజోతుల గోలచిందుల గొనుచుపోయెను-నెచ్చెరి అలమందల బేలకనముల గొరెల్లెల గోలక ముల తేడిపిల్లల రేరేధయముల గొనుచుపోయెను-నెచ్చెరి. జూసలతల వరకుమల్లల కొడెలతల వేడిమదుల చీకులతల నెరుమదుల గొనుచుపోయెను నెచ్చెరి (తీమి మొదలటాడ నెఱ మెదటిసొంపుల రెట మెరనెడి దింటుగ నెఱుమెదతెడి గాటపులెరి గొనుచు పోయెను నెచ్చెరి. * * * * * నేలలోతులదారు గంధము పాలలో నిమరించు తీపుల గాఢిలోపల గరగు తావుల గొనుచు పోయెను నెచ్చెరి-తమ్మిచ్చియ తూగునాంల కొమ్మలొట్ట జడండు చిల్లల కన్నుతావుల సొక్కు-లేటుల గొనుచుపోయెను నెచ్చెరి-పండువెన్నెలసన్న మడుట కొండసోనల తేట (తావుట గంఠకొయిల వీణబాడుట గొనుచుపోయెను ! నెచ్చెరి. చల్లవెన్నెల మెసపు పిట్టలఁ కిల్ల లేమ్మ లూచుపువుల నల్ల మబ్బుల వ్రాపుపులగుల గొనుచుపోయెను నెచ్చెరి అటగుడికెల నాడు లేజము నారచీరలగోరు కలయుల పాతములగాయ నెన్నెల గొనుచుపోయెను నెచ్చెరి. * * * * * దూదితోవెన్నెల కరల్లను డక్క-నెల్లానక మీఁడ శివగప్పల వోరును నూతము గొనుచుపోయెను నెచ్చెరి. భూసము దళగించు రతనము మేలిమిని వెలిగించు రతనము మాకు దొరకిన పెరటి రతనము గొనుచుపోయెను-నెచ్చెరి చంద్రు కాగిట గరగురాలను నూర్చుడంట (నవించురాలను సిరుల గురినెడి మెఱగుకామును గొనుచుపోయెను-నెచ్చెరి అక్క-నెజ్జపండు పువులచ్యుతికి మాతని మడుచుపువుల తుమ్మెదల వలించు పువుల గొరుచుపోయెను-నెచ్చెరి * * * * * చుజా నెలగని నపురేకుల లలన కనవదాకు రేకుల పడతనీ గనవతించు రేకుల తీరు పోయెను-నెచ్చెరి పోవుచున్న పడవలనిగో పొగల న మి నెడి కంబ మదిగో పడవ పోయెను పడవపోయెను పట్టి నిలువనెచ్చెరి. —అచలము

యుద్ధమల్లుని బెజవాడశాసనము

కొమ్మరాజు - లక్ష్మణరావుగారు

౧ 'సల్లి' 'చాళుక్య' శబ్దములు సమానార్థకములు. 'నామాలం లిఖ్యతే కించిత్ నానపేక్షిత ముచ్యతే' బెజవాడలోని యుద్ధమల్లుని శాసనము నన్నయ భట్టు నకుఁ బూర్వకాలపుది కాదని యిటీవల కొన్ని పూర్వపక్షములు బయలుపేరించి. ఆంధ్రపరిమత్సరికలో బ్రహ్మశ్రీ బ్రహ్మయ్య కాశ్రి గారును, ఆంధ్రభూతి శాస్త్రిగారి సంచికలో బ్రహ్మశ్రీ నడింపల్లి జగన్నాథరావుగారును వెదకెదల శేఖలు వ్రాసిరి. ఇత్యుది చాళుక్యుల శాసనము కానేకాదనియు, చాళు క్యులదియైనను ౧౩ వ శతాబ్దమునందు నుండిన చాళుక్య మల్లప రాజుది యనియు బ్రహ్మయ్యగారి వుత్తము. ఇది చాళుక్యులది యెంతమాత్రమును కాదు, దక్షిణాంధ్రులలోని మల్లపరాజుదో, మఱి యేవల్లపరాజుదో అగును; కాని బ్రహ్మయ్యగారు చెప్పి నట్లు ౧౩ వ శతాబ్దమునాటిది కాదు; నన్నయకాలపుదో కొం చెము లేకువాటిదో - అని జగన్నాథరావుగారి యభిప్రాయము. వీరి శేఖలు మిక్కిలి పెద్దది యైనను, వాని లో ని ముఖ్యవాదవిషయము మాత్రము చాల తక్కువ. అదితి యెక్కువ భాగము అనువాదము, పున రినువాదము, వి వాదము-అనపేక్షిత విస్తరము. అందు వాదము బహుస్వ ల్పము కావున వారి వ్రాఁతలోని యన్నియశేషములకు జవా బిము నక్కఱలేదు- వానిలోని ప్రాణమువంటి రె. డు మూడు 'పాత్యాభాసములనుఖండించిన జాలును. ప్రధానవిల్ల విస్తరణ వ్యాసుము వర్తింపఁగలదు నేను నా విఖ్యకార మిప్పు డప్పు డిందుఁగుఱించి రెండు మూడు లేఖలు వ్రాయఁదలఁచితిని. వివాదా.శిమును గుఱించి చెప్పుటయే ప్రయోజనము గనుక, లేఖను అవాంశ్యముగఁ జెందక, 'నామాలంలిఖ్యతే కించిత్ నానపేక్షితముచ్యతే' యనిన మల్ల నాధమూర్తిప్రబుద్ధ నే స్వీకరించి వ్రాసెదను. ఇప్పుడు మాత్ర మనఁగా శాసనాధిపమాణములు; అనపేక్షిత మనఁగా, విషయచర్చకు అనావశ్యకములైన సంగతులు. అనావశ్యకభాగములను త్రొక్కిపుచ్చి విచారి. చివరయెవల నీవాదమున నీక్రంది మాఁడసారాంశము లేపుచున్నది. (౧) ఈ శాసనకర్తయైన యుద్ధమల్లుడు చాళుక్యఁ డేనా? (౨) చాళుక్యఁడే యైనయెవల నికఁడెవఁడు? ఏకాలపు వాఁడు? (౩) శాసనాక్షిములనుబట్టి యది ౧౧ వ శతాబ్దము నకుఁ బూర్వపున యని నిర్ణయించుటకు వీలు కలదా? ఇవ్వడు నేను ఈవ్యాసమునందు మొదటిసారాంశము నకుఁ బ్రస్తూత్త మాయఁదలచితిని. 'సల్లి' శబ్దముయొక్క వివిధకాలములందలి వివిధరూపములచర్చియే యందుకు జవాబు. ఈచర్చ తామ్రలిఖితాశాసనముల యాధారమునఁ జేయఁజోవు చున్నాఁడను. శాసనాధారము లేనిమాట ఒక్కటియుఁ జెప్పవని నా ప్రతిజ్ఞ. చాళుక్యులకాఖలు అయిదు ముఖ్యముగఁ జరిత్రయందుఁ (౧)భాగ్యతిఁజేసెను. మొదటిది బదామి (వాజాపి) రాజధానిగా రాజ్యముచేసెను (క్రీ.శ. 610-760). కల్యాణపట్టణమున రాజ్య మేలినవారు రెండవవారు (978-1190) నీడర్జుని. ప్పుచాళుక్య లఁదురు. మూడవకాఖవారు గుజరాత్ దేశమందుఁ బ్రభుత్వము చేసిరి. (౭81-740.) వీరుగాక సోలంకి, సోలంకి అను చంకనాచ ముతో నుఱియొకకాఖవారు తమవారకాలమున గుజరాటు లోను మార్వాడులోను దొరకెనమేలిరి. అయినక తెగవారు రాజ మహేంద్రమందలి తూర్పుచాళుక్యులు. వీరుగాక వోళు లాంధ్ర దేశమును ఆక్రమించుకొనిన తరువాత, వారి బంధుత్వమునఁ జాళుక్యులు వెక్కంధ్రుల అజనదేశమునకుఁ బోయి చిన్న చిన్న దొరతనములను సంపాదించుకొని శాసనముల వేసిరి. ఇట్టిచాళు క్యులశాసనములవలనను, ఇతరులు వారినిగుఱించి వ్రాసిన శాసన ములవలనను 'సల్లి' శబ్దమునకు మనము వంశవృక్షము కల్పింప వలెను.

యుద్ధమల్లుని శాసనము చాళుక్యరాజు వేయించినది కాదు అని వాఁతెనువారికి నీశాసనము ౬ వ పం క్తిలోనున్న 'నాజ సల్లి భూవల్లభుఁడు' అనుమాట లక్ష్యము వచ్చుచున్నది. ఎందు కన 'సల్లి' శబ్దమునకు 'చాళుక్య'దని యర్థము కావున వీరు యాతేకుతారము వేసిన వాగుండునని తలఁచి, 'సల్లి' అనఁగా 'చాళుక్య' డనఁగూడదు; అశబ్దమునకు నాయర్థము లేనేలేదు; ఆయర్థము పాసగనేపాసగదు- అని వాదింపఁదొడఁగిరి! పురాతన లిపికాస్త్రమును శిలాతామ్రశాసనముల సాయమున నర్థ్యనిందిన వారికి 'సల్లి' 'చాళుక్య' శబ్దములు సమానార్థకము లన్నిమా ట, జలమనఁగా నీరు, అనినమాటవంటిది. కాని యిప్పుడు వాద మునకుఁ గడంగినవారు వీనిని ఒప్పుకొనక, ఏమేమో యుత్తులు అల్లిరి. కావున ఈ శబ్దముయొక్క రూపమును, అర్థమును ఓన జూలక్ష్యమంది చర్చింపవలసినదనినది. శ్రీరామయ్యగారులు గాని 'సల్లి' శబ్దము 'చాళుక్య' శబ్దభవమని వ్రాసియే యున్నారు. (1) కాని యిందున గుఱించి నాకుఁ గొంచె మభిప్రాయభేద మున్నది. 'సల్లి' 'చాళుక్య' శబ్దము లొక్కటిగానుండి నుఱియొక్కటి వచ్చిన వనటలో నేను వారితో కక్షిభవించెదను. కాని మొదటిది 'సల్లి' లేక 'సల్లి' యను రూపమునను, తరువాతదే 'చాళుక్య' రూప మనియు నా తాత్పర్యము. 'సల్లి', 'చలక్కి' అను పేరు గల తెగ, మన దేశమందలి రెడ్డి, నెలమ, కమ్మగారివంటిది యొకటి పూర్వము దక్షిణ హిందూదేశమునం దుండెనయు, అందుండి రాజులు దయించి గొప్పవారయిన తరువాత 'చాళు క్య' అను సంస్కృతరూపమును కల్పించుకొనినయెను తరువా తనే అయోధ్యాది గాధలు పుట్టినవనియు నాయుమా. ఈ విషయము సమీక్షింపఁగ, విజ్ఞానసంస్థనయొక్క రాజోవు ఆంధ్రసంచికలో వివరించెద. గాన నిచ్చుట వి. మించెద. చాళుక్య, చళుక్య, చలక్కి, చలకి, సలకి, చలికి, సల్లి అనువి ఒక్క శబ్ద యయొక్క రూపాంతరములు. సం స్కృతమునుండి దేశ్యశబ్దము పుట్టిన దనుకొనెదవారు మొదట చాళుక్యునుండి చివరకు సల్లి అయ్యెనని అనుకొనవచ్చును. దేశ్యశబ్దమునకే సంస్కృతరూపము ప్రాప్తించినది యను నె డువారు సల్లినుండియే చాళుక్య పుట్టినదను కొనవచ్చును ఈ రూపములు భిన్న కాలములందును, భిన్న దేశములందును ను డెను. ఏది మొదటిదైన కెమి? 'సల్లి' 'చాళుక్య' శబ్దము లొక్కటి యు. చాళుకుయే యీ లేఖకు ప్రయోజనము. ఈ రెండుశబ్దము లొక్కటి యని తెలికొనుటకు శాసనములలోఁ గాఢచ్చి! యీక్రి.ది యంశములను చదువయు గమనింప వలెను. (౧) 'చాళుక్య' శబ్దము శాసనములలో 'చళుక్య' అను ప్రాకరరూపముతో వెక్కువసారులు వచ్చును. ఉత్తరకాలీన చాళుక్యుల శాసనములలో నీ రెండురూపములకు నభేదమైనను, పూర్వకాలమునకుఁ బోయినకొలెనీ 'ప్రాకర'రూపమునకే యి క్కువ ప్రచారముకలదు. ఇందున గుఱించి యెక్కువ తెలిసి కొనఁ గొరువారు, ఇదివఱకుఁ బ్రకటింపఁబడిన పూర్వ పక్షియ చాళుక్యుల శాసనముల పట్టిక కీల్ హార్న్ ఎ.పి.గాఫీయా ఇండి కాప్రెసిమినవనంపుటమున) ఈయంబడిన దానిని స్థిలచే వ్రాయఁ బడిన 'ద్రెనాప్టీన్ ఆఫ్ నడర్న్ ఇండియా' అనిన పుస్తకమందలి చాళుక్యుల చరిత్రమును, ఇండియను ఆంటిక్వరీ: ఆం-వ సంపు టములో స్థిలచేఁ జర్చింపఁబడిన తూర్పు చాళుక్యుల శాసన ములను తూర్పుచాళుక్యుల ఇతర శాసనములను చూడవలెను. (౨) 'చళుక్య' శబ్దము 'నలక్య' అని 'ల' కా మధ్య ముగ వ్రాయఁబడును. ఇందునఁజేరించుయొ డై యాధార ములే చూడవలెను. (౩) దీనికి బురాతన కాలమున 'చల్క్య' అను రూపము కూడ నుండెను. [Badami Cave Inscription of Kirtivarma I 578 A. D. Ind. Ant. Vol vi p. 6., text, lines 3 & 4; దీని పటముకొలకు చూడఁడు Vol x. p. 58.] (*) 'సల్లి' శబ్దము 'చాళుక్య' శబ్దభవమని కీర్తిశేషు లైన గురుజూడ అప్పారావుగారి కల్పాలమున ఒకవ్యాసము వ్రాసియొందిరని శ్రీయ్యత ప్రభాకరకాశ్రి గారు నాకుఁ జెప్పి నారు. కాని ఆలేఖ నాకు గాన్పించలేదు. గ్గి తెలఁగుభారతమునందును ఈరెండురూపములును కలవు.

జంఘాలశాస్త్ర యిట్లు పలికెను:-

నాయనారా! ఏదో యొకచో యూర నొక గ్రామ గార వార్షికోత్సవము జరిగినదట. అది యెట్లు జరిగినదో కొంత సరివ్రుముగా నా యూరనును మననంపు మిత్రుల దొకడు ప్రాసినాడు. దానిని జదివెదను

సాక్షికి ననుసారములు. అయ్యో! మాయూర కొక గ్రామగార మున్నది. దానిపేరు శ్రీచక్రిదేవవల్క్యే పుత్రుల భాండారము. ఈ భాండారము కలమునకర్తమేదియో చాతుర దెలియలేదు. పెద్దలకు మీకు దెలియనేమో! మాయూర రెడ్డియే మాపుస్తకాగారమున కధ్యక్షుడు. క ర జ ము కార్యదర్శి గ్రామగారమునకు గ్రామజేతర కేరగుటచేతను, గ్రామాధికారు లిద్దఱు గ్రామగార ప్రధానకార్యనిర్వాహకు అగుటచేతను, గ్రామస్థులలో ననేకులు గ్రామగారాధిపానులై యున్నారు. మరి డమ్మకాకి గుడికెదురుగ నుండుటచేతనే మా గ్రామగారమున కా పేదపచ్చినది. అదిగాక మరిదమ్మయే మా గ్రామగారము నకుఁ బ్రధానపాపక కేవలత యని చెప్పక తప్పదు. ఆమెకున్న వచ్చుకల్లలొక గొంతసొమ్ము మా గ్రామాయమునకై వినియోగ పడుచున్నది. గ్రామజేతర శాస్త్రముచివ గ్రామాయమునకు లోపమేమి? జేతరకల్ల కేవలము మనవ్యక్తియేయి? ఈశ్వర మమ్మవారికేగూడ రాదగిన వచ్చుబట్ల నానోక ఆపరేమక మహిమచే గాఁ జోలము మార్చి గాతాక పోవుటచే వ్యయము కొంత కలసికచ్చునని గ్రామాధికారులు గ్రామాయ వార్షికోత్సవ మమ్మవారియొద్దనున్నానో జరుపుటకు నిశ్చయపడెడిరి. గ్రామాధికారుల తీరమానమున కడ్డకొప్పుకాలమునఁ బాపక వైసికులొక రాజును సుదర్శింప నాతని యాస్థాన నరమునకు వచ్చెనట. పరనగరవాసులొకఁ బ్రభుదర్శినికొంతకప్పుము కదా! ఈవైసికుల యాస్థాన ప్రధానాదు మొదలగు శాఖాధ్యక్షుల శాస్త్రముచివ జనులద ర్శనము చేయించుటచే జేచుకొనెను. కొంతకాలముఁ దీట్లు లాశ్రయింపఁగఁ దుడకుఁ బ్రధానాదు రాజుగాఁ జేరి తైటికొక మనము నా గూర్చి యా నాతని ప్రభు సుందర్య నాతేకునూర్చియు ముచ్చటించెను. అప్పుడు రాజు గారు గానకళాభిజ్ఞుడగుటచే గొంతయోశించి "సరే వైసి కుఁకుఁ బ్రత్యేక మొక్కసభ చేయుట యశావశ్యకము. ఇక నాల్గదినముల మాడుగులమ్మవారి వారరసభయగుదా? అప్పుడు మనమంతట మమ్మవారిలోఁగూడ నూడవెంటఁ దిరుగుదుము కదా! పిజ్జతెచ్చి యాయూరలోఁబ్రతి ఖాయంపడలిన దని వైసికునితో చెప్పి మన ప్రధాననితో రాజుగారు ప్రత్యు త్తర మిచ్చిరి. "పిజ్జ ఖనఁగా వీరము కాదయ్యో! అది డప్పులందడిని వాయంపడగినదికాకయ్యో! అందువలనఁ బ్రత్యేకసభ యొకటి వైసికునకు దివాణమునఁ జేయఁబెరియం దునయ్యో" అని ప్రధానాదు రాజుగారితో చెప్పవచ్చునా? రాజుజ్ఞయొప్పుడు లేప్పదని యారఁ దూరకుండెను. అటులే గ్రామాధికారులు గ్రామగారవార్షికోత్సవము మరిదమ్మవారి తీర్మాని దినునాల్లో జరిగింపఁచుచుచే చెప్పినప్పుడు జరిగియో త్వరమునకఁ బ్రత్యేక క్రాధమునకు పరిపదదని యాహ్వాన సంఘసభ్యులు చెప్పవచ్చునా? అట్లు చెప్పక మిన్నకుండిరి. అదిగాక చందాలు వసూలు చేయవారు- సమయానుసారముగఁ గర్పణ వైట్టువారు- గ్రామాధికారులయ నప్పుడు-సహాహ్వాన సంఘసభ్యుల వచ్చుమాట లేదను గణించును? వైట్టుడు లేకుండ వ్యాధిని దాటింప వచ్చును. పోలిపోయెను లేకుండఁ బెద్ద నీడువచ్చును. పోనఁగదా నాఁడు లేకుండ నంత సాగింపవచ్చును; భారీ లేకుండఁ రెడ్డినము కడతేర్చవచ్చును. గాని వార్షికోత్సవము మాత్ర మగ్రామసాధికత లేకుండఁ దప్ప దాటింపటకు ఏమి లేక పోవుటచేత మామునము కరణము లేదను పండితులొ యధ్యక్షుడవని సంగీకరింపుడని తేఖలుకాసిరి. మేము రాజుల మని యెందతో ప్రత్యుత్తరము లింకఁగాఁ దుడ కొక్కరంగీ కరించి ప్రాసించి. ఆయన యొక శోమటి. మిసాక్షి సంఘమునఁ గొంతకాలము లక్ష్మీదేవి పాటక యెముండి రెండు తామరశోరములతో బనిచేసి లోక విఖ్యాతి నొంది కుడకుఁ గైలాసము చేరిన సుబ్బినెట్టిగాఁ పితామహుని ప్రపిత్ర పుత్రుల డటి. దీ. యోలో నొక కాఖయిండు గృతారు

దై శాఁకు. యెఫ్. యెదాటి చీయే కాకుండఁ జరకాలమునుండి నడుమఁ ద్రిశ కున్నయను వెనుగులూడుచున్నాడు. అర్థవారీ స్వయామయ. ఈయన యాధ్యక్షులలో ననేక గ్రంథములు చది వినవాఁడు. పలుచపలుచని పాండిత్యము కలవాఁడు. కలక కొట్టు కవిత్వముకలవాఁడు. తలతిక్క తత్వముకలవాఁడు. కాని గణిత శాస్త్ర ముండు గట్టి వాఁడు రైలుస్టేషనులో దిగునది కీయనకట్టు గొరవించి గ్రామములో నికే దీసికొని రావలయునో యని ముననబుకరణము నాహ్వాన సంఘసభ్యులతో యోచించిరి. అప్పువారి యుత్సవములలో నొకరాత్రి భాగవతము కట్టుటకువచ్చి యచ్చట వేంచేసియున్న చిన్న నూకీసాని మేళముతో- బదునాటు డప్పులతో-మూడ మ్మవారి ఘటములతో- జల్లకుండతో- సభ్యుల సెదుర్కొని గ్రామమంతయు నూరేగించి బనలొనికి దీసికొని రావలసినదని కొంతచచ్చై వేదము తీర్చానినుకొనిరి. ఎప్పుడు వచ్చునా యని యెరియో జేడుకతో నెదుగు చూచినది నము వచ్చినది రాతా జుటి? కాలమునకు దాక్షిణ్యమున్నదా? రైలుస్టేషను గొడ్డుమీద నక్కడక్కడ తోణములు కట్టి నాకు కాని యమ్మవారి యుత్సవముగట్టచే నేనాటు తోణ ములే కాని మామిడాటు తోరణములు కట్టి పిలువజేపాయెను. నేనాటుగట్టకు యెందము నాలోయము సోభిము మామిడాటు నకు తేనెని మాకరణముగారికొడుకు యూనియను గుమాస్తాపని పరీక్షకు జరుపుచుంపి తిప్పిపోయిన తత్వ జ్ఞానధి చెప్పినాడు. రైలుస్టేషనుకు గ్రామస్థు లనేకులు లోయ వేచియుండిరి. రైలాదిన ముననొక గంట యాలగ్యముగా వచ్చుచు రైలినిగిది. అధ్యక్షుడు గా లేలాగున నుండునయొకరి నొకరు ప్రశ్నించుకొనిరి. ఎవ్వరి కిని తెలియదు. వైట్టుడుకావునఁ బ్రాయశః నల్లగ నుండునని నిరారణ పడచుకొనిరి. రైలువచ్చునది. అనేకజనులు దిగిరి. వారి లో సభ్యులొక డెవ్వడో తెలిసికొన నెవరి తరము? ముననలు రరణము లేజోపేర నటించుఁ గొంతసేపటు నిటు పరుగెత్తి. ఇంతలో నెవ్వరో నల్లఁగాఁ జూడుగొన్నవారు జరి తలపాగ తలకు జుట్టినవారు- క్రేళ్లకుంగరములు సింగారించినవారు- కరణముగారిని జూచిరంతవచ్చినవారు- అట్టియొక పురుషునియొద్ద కుఁజొండు ముననలుగారు గన్నెరుపుటల మాల నాయన మెడ లోఁ బడవైచిరి. "జానగాఁ దయకు మిక్కిలి సంతసించి తిరి. నేను బసకు రాశా? మీరేలేవనకుడయచేయలేదు. అని, యాపుష్పమలాధారి ముననలుగారితో ననేన రెడ్డికొనుటికి నీమేనటికఁబ్రుట్టటిక మేమోమా కెన్నరినదితెలియలేదు. ముననలు గారి కంతకంటె తెలియలేదని వాకిముగ మే చెప్పిది. "అయ్యో యో! ఆతనిమెడలో దండవైచివేమి? అతడు మన వీరా న్యాయవాదకుడగుతో? విజ్ఞప్తు మాటలాడుకొనుటకు వచ్చిన వాఁడు. నేనాతనినెట్టి యెందుకుచే నన్ను జూచి నవ్విరాడం. మీర ధ్రువపడి యాతనిమెడలో మాలవైచితి తినివేయు"దని ముననలుగారితోఁ గరణము నిర్దాక్షిణ్యముగఁ బలుకుననికి ము స ఖతప్పు పనిచేసితినిదా యని కొంచె ముడుకులొకరుడనమునఁ గలిగినకొవముతో నాతని మెడలోనిదండ నూడలాగి "ఇతఁడు తీగాస్యామిగాఁ పీర కాడయన యెడలనున పెద్దయ్య వారక్కడ విడుతువచ్చు ట్లని "వినుగుడలలో బలికెను. అయ్యో వచ్చు చున్నాను. తమింపుఁ దనివచ్చుని కరీర కాంతిగలయొక రప్పుడే రైలునిగి గుంపులొనికి వచ్చిరి. మీరేనా మాకు ప్రెసిడెంటు మున నలు గారడిగిరి. ఔ! నది యాయన చెప్పినను నల్లగనుండునని నిశ్చయ పడుచుకొనిక వైట్టుడు పచ్చ నేల యున్నాడని కాబోలు తెల్లబోయి, తిరుగ నడిగి "ఔ! నని రెండవమాట నిశ్చయ పడ చుకొనిని మీకుట ముననలుగారతని మెడలోఁ బుట్టలదండను వేసిరి. అచ్చట జనులందఱు కరతాకధ్యమిచ్చిరి. జనసమృద్ధి మా పూజకుండలు చప్పటలు చూచి యాయన శ్రాస్త్రగాఁ గారాగ్న హమునకుఁ జోవుచున్న నిగాకరణవాదికాజోలు నని యెంచి రైలులోని జనులు "గాంధీమహాత్మునికి జను"యని కేకతీడిరి. ఎంతగా స్టేషనులోనున్న-తొడిబలు మా గాధ్యక్షునిక జూచి లాట అలాడిరి. "నాకా సంబంధము లేకయ్యో" యని యధ్యక్షుడు వానిని కాంతిపఱచి నీకేమికావు" నెన ఇంతలో బం దిపోయెను. "బండి గూఁదిన వెంటనే క్రిందికి దిగక యంతసేపు బండిలోఁ నేరు సేయవచ్చునయ్యో" యని కొంచె ల్ల తీరముగా ముననలు గారుమామధ్యక్షునకుగా "దోసకాయ చెంబు పోయిన కయ్యో! యెక్కడ వెదకెను గానబడలేదని" యాతడు చెప్పెను కొందఱునవ్విరి. కొందఱుచిచారిందిరి. చూచితిరా మనవ్య ప్రశ్న! పెక్కయంతమే కొందఱు ప్రక్కలలిగింతెట్టును. మటికొందఱునఁ గంటిలో ఖాచుచును. చంద్రుడప్రయించు సరికి బాటసారులు విచారింతురు. దారులుగట్టువారు సంత సింతురు. మనవ్యప్రకృతి యెల్లయెడల నొకటే అనికవులు వేదాంతుతేమా చెప్పెదరు కాని నాకు నన్నకములేదు. జోస

కాయచెంబు పోయినదని యధ్యక్షుడనను గొందఱు "హాహా" యని చప్పులించునేల? కొందఱు కినుకున నీలించునేల? అయి నను బ్రకృతిపరీక్ష నాకెందులకు? "సంచి మీరేపట్టుకొనియుం టిలేల? నాచేతకెంత. నేన బట్టుకొందునని" యాహ్వానసభ్యుల డొకడుపుకు "నాయనా! అక్కటేను. నేనే పట్టుకొందునని యధ్యక్షుండుపలికెను. ఎంతనిర్దుష్టుడు ఎంతనిర్దుష్టుడని కొందఱు తలలను క్రకంసానాచకముగఁ బంకిందిరి. "వైట్టుముకాదు. నాపిండుకూడుకాదు. దోసకాయ చెంబు పోయినట్లే తోలునంది ఖాదఁ జోవు నేమో యను భజముచే నీయకుండ నున్నాడని" పరిహాసముచకముగా మోచేతిపోట్లను కొందఱు పొడుచుకొనిరి. అహహ! పరిహేషాలిన ప్రపంచము. 'ఈ' యనగ నొకలేప్పు శిశుమానాయనగ వేటొకరప్పు. మాటలాడకున్న యెడల నుటి యొకతప్పు. తనకొకకుఁ జేరినన రెండుగుట్టుముట్టుండి యెచ్చట నున్నదోయనిఅధ్యక్షుండువిమర్శముగ నీరక్త-శాస్త్ర-జూయ చుండుటచేత నచ్చటి గుంపులో నిట్టి రసభేదవాద పీ కలిగిన టా తఁడు ప్రహించుట కవకాశములేకపోయెను. ఇంతలో జిన్న నూకీసాని పెద్దయెనుగునలె మందయామునముండునకు వచ్చి కేరులేదను ప్రక్కను జోడించి దండమిడెను. అంత సభ్యులొక డెల్లజూయి "యెడెందులకండో"యని ముననలు గారి నడిగెను. "ఇదియిదియనిమిగిలెను న్యాయము కాదయ్యో. గౌరవముకొటకు బ్రదుకుచున్న వారముకాని మతియొకటి కాదు. అల్ల రచిల్లర వారి ననిట్లునుట లెదయ్యో యని యాసాని అధ్యక్షుని మంద లించెను. ఈసాని బహుగౌరవమైన కుటుంబములోనికయ్యో! జహం పర్యాదగల కొవలోనిది. సమాచయమున్న ప్రాప్తయిట ర' గారే యామెకు కన్నె చెఱదాపివారు. హామహాపిజ్జగాదు హేమాహేమిల యెరుగులు దిద్దల పండితురాలని" ముననలు గాతధ్యక్షునికి సాని స్వయామస్యవాభిజాన్యగారక ప్రభా వాధిక్యములను బ్రకటిం చెను. "ఇట్టి యాత్రిమాత్రిమ వంకోడ్ల మహాగౌరవ ప్రసన్న కేఖరలగు విద్యభ్యాస శిఖామణు లిప్పుడుండుట భజమునకు మంచిదేకాని యామెను నేను నిందిం పతేదు ఇ త్తడి మేళ మెండుల కని నేనడిగి తి నని అధ్యక్షుండుగారు మునుల్లుగారితో చెప్పిరి. "అయ్యో! అగ్రాసవాధిపతిగారూ! మీరేమియు నడుగవలదు. మాజేడుక కొలదియ- మాయున్రేకము కొలతియు-మాయువు మైన వైభవ ములు చేసికొందును. మీరడ్డు పెట్టుటకు ఏలతేదు. మాగ్రామ మలో రైలు దిగునఁజేతనే మీండ్లుము. మిమ్ముఁ బూవుల లోఁ బెట్టికొని గొరవించి డిగి రేపునాయంకాలము మిమ్ము రైలులోఁ గూరుచుండఁ బెట్టుటకు మీరేమియు నెందులకు నభ్యంతరము జెప్పడగదా. కానిదురా! చూచెదలేమి" అని ముననలుగారు పామణ పాకమున బలకునకి జనునారు డప్పులు- తొమ్మిది కుకుములు- నాలుగు బొటబొకాలు- మూడు తామరపాటా నముద మధనమంత కొలనాలములతో ప్రోగినని. డూరేగిం పారంభమైనది. అయివారు వందలజన మూత గింపుతో నున్నది. అధ్యక్షుడుగారొక వేతగడుగుతో, నొక చేకఁ దోలుసంచితో- మెడలోయెట్లగన్నెరు పువలకుండతోఁ గంటికి జోటితో జన సంఘసభ్యులను, "నెందులకు వచ్చితినిరా భగవంతుడా యని" లోహాననేద్యుచే లైకవైట్టువ్యవస్థయ నడచుచున్నాడను. పరపురంకములు పూసినచుటకుండ నెత్తి తెట్టుకొనిన చాకలికెడుటఁ జిత్రవిచిత్రములక గనునకలతో- నొడుపులతో- మోకాళ్లపై దెగురు లేచుచు గొట్టెపాట్లెళ్లక తెదలజవంతి-టా కొండుచుటకు నిద్రకడుచు ముడివచ్చుటకు వింత వింతనరులతోఁగ్గఱు గర్భవిదారణ దారులధ్యానములతో డప్పులుజూయించుచున్నారు. తక్కువధారియగు రజకశిఖా మణివెనుక మరిదమ్మవారి ఘటములను నెత్తివైకెట్టుకొనిము గ్గురు చాకలివాండ్రు లంగాజుకట్టుకొని రెఱపి రెంపుతేకుండ 'భయ్యో' మని ప్రళయకాలద్రులవలె వాడుచున్నారు. ఎగురు చున్నారు. గ్రెనుకకునడచుచున్నారు. గిగిగిదిగురుచున్నారు. ఒంటి కాలిభరత మోడుచున్నారు. డప్పుల వాండ్రుల దప్పుదెబ్బలు పడినప్పుడింత వీరావేశము లొనైనను షి! గాడిదకొడుకులారా! యని గట్టిగ నలుచు తేలుచాచి వైకెత్తి దింపి లాశోపాదము నగపఱచుచున్నారు. అంత డప్పులకొడు-సాగుడుగఁ- జొకముగఁ- శ్రాప్తమకూట ములో దిగగ డప్పులకుఁజిపి జూయించుచున్నారు. ఇంతలో "నేను మరిదమ్మమతోయి! మీ కొంపలు నట్టెలగట్టి తీరెత్తను కోయి! కనక- కటకట- ననులిమియొకనుకోయి! చలం! చలం! చల్లకుండ! తరవాడికోయి! యని యొక్క శిశు క్తి మానలిగొల్పి చేపవెత్తెత్తును నీకన్న నొకవేటితో నాగానాకా చేతితోఁ జట్టుకొని వేతుతెల్లి ధనుకారముగ రైత్రును వంచి యెగిరియెగిరి పడుచున్నది. అత కుననలుగారు "అగండి గాడిదకొడుకులారా!" యని హామము మొదలు జేతరారము

కంఠం శ్లోకగ్రంథగ్రంథి-యొక్క ప్రతిభాశక్తి-ప్రశంస-
నున్న యింటినుండి నాలుగవలసిన తెప్పించి మూడుడ
కుల పుటముల వారి కాపులపై బోయించి యొకకడన కన
కొని తెప్పించి బోయించి యావేళపు లెహదీకొంటి కాంతింప
జేసెను. ఇంతలో తాటియా కంటించి మా విగ్రహం ద్రు
దశ్యులు కాచివేసెనుండి. 'కుయ్య' మను నమంగముతో
భణధులను గుర్తించి భావనమతో- 'అలల మను గజ్జలదవ
దుతో- మేలవాణి యారంభ మయ్యెను. మేళనాయకు
రాలగు చిన్న నాకనాయే గజ్జలయెను.

"చివరవా! నేచివరవా" యని పాడుచు నభిన
యములయె. అనినంతటాదినోసి- అనదయెడల లోకం-
అడవియై పోయెనని పాడె-నాని- వారహరా! 'చివరవా'

యని పాడుచున్న మేమిరా యని యనుకొని కాబోలు మాయవ్య
భూమిగారు మందహాస మొనర్చివాగ. ఈనంద హామలూ
గొంతింపునారినమేళన ముండకలేదని నిశ్చయపడయెనని
కాంతిలు నవ్వుచేసి క్రమత చివరకునానిగాక యాత్రయనున
మన్న భిక్షకుడగు కాత్రుడు మాయవ్యభూమిగాని గోర
చూపునని నాని గుట్టు నునెను. తివరవా రాగాదు. నీ నల్లగల్లు
కాడుగాను 'చివరవా' యని పాడినయెడల సందర్భముగా
నుండునని గుంపులనుండి కానడకు డ నొకడు తేకవై చెను.

మునము "జాత్ర! నోకట్టి నెట్టి" యని తేకవై చి యూరే
గింపునాని చెను. నెట్టియందె గడుపుమాడ గాల్గుమాడ-చునను
మాడ-కొంటిగంటిగంటి కధ్యకుండు తనకే గావైన బసలో
జేసెను. భోజనమైన పిచ్చుకు నాతడు పుస్తకాగారమును జూచు
టకై వచ్చెను. ఇది 'యెట్టిమోడకాక ప్రభావతీ ప్రవృత్తి'మని

కంఠంబివారి యుక్తి-రామాయణ నని కరణముగా రధ్యక్ష
కగపడచెను. ఇది వ్యాసమూర్తి కాన్తులవారి క్రీతమారా
భ్యుదయనని నేకటకర్తయ పంతులుగారి కంక-వియ ద్వజ
మును లైకెత్తెను. మిగుల పుస్తకములు లాడకుండ జెప్ప
చున్నాడు. నేను జూచుకొంటిను. మిగుల క్రమ నక్రమకేసి
యధ్యక్షుడు కరణముతో- 'అయిదు సరి కాలెడు రొగొన
లాడెను. ఒక్కనియనుముగా నాతడన్ని లీలావలలో నన్న
పుస్తకములను తెక్కజెట్టి యన్న పుస్తకము జన్నవని యడి
గెను. అయిదుసరి మాడుకందల పదునాటిని అచ్చట నుండు

బొకటిలవాడు పలికెను. ఏమనందల యేది మాడికం తె
నెట్టివలెనే యని యాతడు పలికి చిత్తాలను జూచెను.
కొన్ని కొన్ని యె. కల పొడకలలో దప్పున్నట్లాడెను కావల
చెను. అగడవిదాడు. గ్రహమేళనధని యాతడ దడుగ మా
ప్రెసిడెంటుగాక పెంపురు అగడవిదాని యెట్టివలె పలికెను.

అంతకున్నట్లు ప్రక్కన్న పంపదాదీనానికేగి ఇచ్చట కొలు,
కోకతి, ప్రాంత్య మొదలగునని యన్న నేలకని యడిసెను.
అచ్చటివాండ్ల తొకరి 'మొనులొకరు మానుకొని యూర
కుండి. అంత నొక బాలుడు- పాపములెయక కాబోలును-

నిజముచెప్పినయెడల నభ్యుదయగారి కేమి కోపము వచ్చునో
యను భజనముచేగాతో- 'జెడవారినతె- దానుమాడ నభ్య
క్షునితో మాటలాడునెడల గొంతుని యెంచుటచే గాబోలు
నేమియూహించు కొనెనోకాని- అచ్యుత! మాకరణముగాకుం
చుకొనిన తూపుబంగారకాపుర మిచ్చుటనే" యని పలికి

నాడు. అక్కడివాండ్లను నీళ్ళుపై. ఇంతలో నానా
నెవలమునల్లిగో కాటివై ద్రొక్కో- 'మోనతితో- పొడిచి
కో యేమో తెలియదు. కాని పెక్కి పెక్కి యెక్కుచు మా
యచ్చుతో- 'జెప్పెదని పోయెను. "అచ్యుత రాముడూ!

కుట్టకుండు బుడిసెనెర తొక్కన యని నీవు చెప్పి- 'మో
యనుకొంటిని. అయ్యో! పతితే నేతడ! యని కరణముగాడు
ప్రశంసలుగఁ జలుకుచు: బిల్లవానిమాటలన దానుమన్నులో
నెంతమాత్రము చెక్కుచెదలలేదని తెలియజేయుటకఁ గా
వోలు "పెంకటప్పయ్య! తోలుబొమ్మలన్న పుస్తకమేదిరా!

అదిరా! ఏదిరా! లావుగానుండును- ఎట్లుబట్టి. మీమేనల్ల
కాలెవరాయగా నున్నప్పుడు పద్ధము పుచ్చుకొన్నతరువాత
నిద్రావంతుడ జేయుటకు నడవువాడవు. అయ్యో! మొదలు
లాగున మాటలాడెదమో? ఎట్టిమేలతో ప్రతివాది-కాదురా!

ఏదో చిత్తమైనచేడిరా! నామీరా! అదిగో అది పాలంబ్రహ్మ
య్యుగారాగా! అయిన చేసిననామీరా! ఒకటవన పుటము.
అది అధ్యక్షుడు బాలుగారికి గవనవిడిచెదరా?" యనిపలికెను
ఇంతలో మనముగారువచ్చిరి. కధకులొప్పుచుండని యాల్లా
పించిరి. కరణముగాండ్లకు "మొండిమండకొడుకా! ఊరే

మాచుచు నిలువదెడలేమిరా! అధ్యక్షుడు బాలుగారిలో
మీద గజ్జలములెట్లై చివను. తుడుపమేమిరా యని చాకలి వీరి
నెట్టివలె- 'కలకై చును. వాడ ద్రాసనాధిపతి లోపలి వాగు
చేసి యుచ్చుగా. అడలు కధకులొప్పుచు. మరదలకు గుడిచే
సభ. అన్నవారిచే యానరణములో తగుపాటిసలయన్నది. ఆ

మృగాని గుడితో మతిమోతైనయను ద్రాగింపడగట గావున
దైవప్రార్థనకు తమకు గుడి నామాత్మిక జను యనుపా
చ్చుకలతో సభయారంభమయ్యెను. అధ్యక్షుని గుణగణమును
పట్టించుచు నొక్కడో నాచుంట్లనే పువ్వకొని యాడునన
గ్రాసనాధిపతిగణున స్వీకరించెదని కధవారిపక్షమున గోరెను.
కరవారభ్యుదయలనక ప్రక్కన్న పలికెను. తే మని యెచు
చుండ గుండ్లవైద్య శేషము నాకొనించిన కాకులచుచు,
కుగురబొప్పుచుండ గ్రాసనాధిపతి అధ్యక్షునిపలంకరించెను.

అంత కాగ్యదర్శి సాంపత్తిక చర్యక్రమమును జరిపెను. అటు
వైన నధ్యక్షుడ డిట్లు మాటలాడెను.

అధ్యక్షుని వ్యాసము

సోదరలారా!

అధ్యక్షుడని కర్మ తరులగు నారెండలో ముండ మీరు
నాకీ గౌరవ మొనగించుటకు నేను మిగుల గృహ్ణింతును. కర్మ
కలసివచ్చుటకుగాను చిన్న కూతురు 'వివాహములో- 'పెద్దపిల్ల
గత్యాధానమును జరిగించుట యచ్చటచ్చట నున్నది. పిల్లవాని
యువనమునములో ముసలితంతువు లక్షనములతో ము జరిగించు
కొనుట యచ్చటచ్చట నున్నది. కాని గ్రామదేశక జాతరలో

గ్రంథాలయోత్సవము జరిగించుటమాత్ర మెచ్చట నిజవలతుం
జూచియుండలేదు. ఇట్టి విచిత్రసంఘటనమునకు మిగ్రామాధి
కారులే మూలపురుషులు. ఈ మాత్రన మర్యాదకు నేనే మొదటి
జరిగించుటచే భవ్యుడను. పిడుగునకు బియ్యమున కొక్కటే
మంత్రమును సామెత యొకటి యున్నది గ్రామదేశక జాతరకు

గ్రంథాలయోత్సవమున కొక్కటే తంత్రమని మీరు క్రొత్తసామె
తకల్పించి ప్రపంచమునకిచ్చిన విచిత్రసృష్టావులు. సోదరలారా!
పదునొకండు గంటలు మొద లొంటింటివలతు నాయందతి
యనుగ్రహముచే మీరకన్నెండలో నూరేగించుట చేతనాకేప్పు
డొడలు కలసలలాడుచున్నది. పదునాడు రేపులనడుమ తెండు

గంట లుండుట చేత దెల్లపేలిపోవుచున్నది. అపేణపురుకు
కేపుటికొడలుజలదరింప జేయుచున్నది. వేపమండలకేక క్షేత్రాలు
గల్గివు ధూపములు తలచుకొనగా గుండెలు కడదడ- లాడు
చున్నవి. నేను విశేషముగా మాటలాడజాలను. మాటలాడుచుండ

నుండవలయు నాయే యెంచినదిగాని బట్టాకుండుట యనుచి
తమ నియోచించి నాల్గుమాటలు మాత్ర మే
చెప్పెదను. 'సోదరలారా! మిగ్రంథాలయమును, నాస్వతీ
సన్నిధానమునఁ జివిత్రమగు మిగ్రంథాలయమును, విద్యావిమ
యక ప్రయోజనములంకే వినియోగించులయును. కాని - "ఈ

వారసంతి తెలిసిందిరెండు. అట్లే గుప్తపాత్రులు యెడలకు?
ఆంధ్రప్రదేశ్ లో నీరంతిగూడ యొక్కనలెమనా యేమి?"
యని కరణముగాడు తేకవైచిరి.) ఆంధ్రదేశమున నెందరో
సత్కృతులన్నారు. కవిత్వమునకు దాదీద్ర్యమున కవివాభావ

నంబ ధనుని మీ తెలుగకపోరు. ఋణములపాలైనన-సంసార
యాత్రకుగుట యెంతదుర్భలముగా నున్నను- 'శ్రమశ్శాన్తి' లేని
యజ్ఞవాసును గలగజేసికొని-గ్రంథములను రచియించి- 'సర
గృతి'నవ చేయుచున్న కవులెంత వహనీయులా! రాజపోషణ

ముననున్న కవులసంఖ్య తక్కువ మిగిలినవలసందజను బ్రజలే
యాదజింపవలసియున్నది. కాగితపు అవు కేడించిన నీడము
లలోఁ గవులు పడు జీవ ముంతెయరా? ఎవరో యాత్ర
యించియో- ఋణముచెచ్చియో- వేయడతలచుచున్నవోయో

కొన్న కవి యాంధ్రదేశములోనున్న వేమగ్రంథాలయములకం
దల కొక్క ప్రతి యుచితముగా నిచ్చునెడల
యాతడేమి తననో యెంచుకొనుడు. మిగ్రంథాలయమున
కొక్క పుస్తకమును మీరు సంపాదించిన యెడల మీ

యూర నెక్కడోకాడ నాపుస్తక ముక్కజేయుకా. అది
వలక నాగ్రంథము రచించినవాని కెంతవ్వమో విచారించుడు.
కవియొక్కనుండి యాని గ్రంథమును మూల్య మీయకండ మీ
రు తీసికొనవలను. అట్టి నిర్భేత మొద్యుకొన కలయును. ప్రతి

గ్రంథాలయము తన పుస్తక మొక్కటి పెరు కీసి నను దా
యును దైర్యము కవికుండును. అందులకఁ గవికి కొం యిరు
నుండును. మీరేవిధముగాఁ గవులకు సాయపడ వలయును. మాకు
తేక యెంటిటికీ బుట్టు కట్టుకొని మేమేద్యుమండగాఁ గవు

లకు మేమెట్లు సాయపడగలరని కధలో నొక్కడవెను! అటు
లైన గ్రంథాలయ మెందులకు? ఇంత క్రమమొనర్చి యావని
జేయుట యెడలకు? గ్రంథాలయము దీసి వైచి నకచ్చును
అదిగాక యిది యంతకాల ముంచినందులకు మీరుపొందిన లాభ

మేది? మీరితరులకు జేయవలసినది నెంతవలతు నివ్వించి
నారు? మీలో నెవ్వరో కాని పుస్తకములు తీసికొని గదివిసల్లె
యగవడదు. పదివంద డువల జనమున్న యిగ్రామమునందు
కళభావము నున్న గ్రంథములు గదా! నాలుగు వందల
జనలైన జరివికా? గుడరు నూర్చుకొనిజరివికా? మీపుస్తక

బాచితో- 'మాడునాల్గు సంతకములకంటె నెక్కువయగు
పడవ మీ నుపయోగించ నపుడెన్ని పుస్తకములే కొట్టుకొనెల
మనానిపెట్టి యుండువలయును? ఇటువులనువారి కేవలకైన

నాయనలారా! నే నిట్లనవలసివచ్చినందులకు మిగుల
విచారించుచున్నాను. ఇప్పుడైన క్రద్ధచేసి దీక్షవహించి గ్రంథ
ముల నన్నియు విమర్శన బుద్ధితో- 'జదువుడు- 'వివి యూర
కండక-యొక్క గ్రంథములోనుండు గుణమును- 'లోప

ములను- 'జర్పించుకొనుండు- 'చర్పించి మీయభిప్రాయముల నొక
పుస్తకమునఁ జేర్చెదను. మిగ్రామమునకు దయచేయు పంపెతుల
కాయభిప్రాయముల గగవలచి సహేతుకములగు సవరణలను
జేసికొనుడు. భావివిమర్శనసంఘము మిగ్రంథాలయ గదుల

నుండి యుదయింప వలసినదే. భవిష్యత్సారస్వతాభి వృద్ధినాట
కములో మిగ్రంథాలయము లెంత ప్రధానపాత్రములో మీరు
ప్రపంచలేఖండ నున్నారు. కానికే నెంత పవిత్రములున
పూచిపడియున్నవో వానిపెట్లు నిర్వహించు కొనవలయునో

మీరు తెలియకుండనున్నది. గ్రంథములను జీవ్యులపలాలు
చెదలపాల చేయుదు. ఇప్పుడైన గవినియమునుండి గజ్జిల
ముల నెగురగొట్టుడు. కారెలనచ్చట కాయ-ముండుకుండు.
(అదిగోతెగి అజేమాట! తలతక్కుమనమృదు లాగుననున్నా

దని కరణము నిశ్చయముగ విమర్శనకొనెను) ఇదిగాక మిగ్రామ
ములోని ఇనబాహుళ్యమునకు గ్రంథాలయమును మీరు గలగ
జేయవలసియున్నది. అది పురాణపతనమునలగగాని లభి పడు.
ప్రతిసాయంతాలమునందును భోజనార్హమునఁ బదికొండు

గంటలవలెకొండ మీలో నెవ్వరైన నెదోపురాణమును చదువ
వలయును. నటియొకడు దానికర్తము చెప్పవలయును. జనులం
దలుచుకుటకు నెంతోమనన కర్తుక. పరమపూరిమైన పురాణ
పతనాచార మిప్పుడు పోయినంతలకు మనమెం యై- 'విచార

రింపవలసియున్నది. అట్టి సతాచారము నుండి దీక్ష గ
గ్రంథాలయములే స్థాపించి పుణ్యము కట్టుకొనవలసి
యున్నది. పురాణపతన నానశ్యకతనుగూర్చి నేనప్పుడు చెప్పట
కవకాళముజేడు నటియొక సంకతి. మిగ్రంథాలయపు గోడ

లపై గ్రంథకర్తల విగ్రహములను తొలగించి నట్లుకు సంపా
దించి కట్టవలయును. పూర్వదేశపుల జయంతిలు కేకనంద
నము లేవంద జయవలయును. శాస్త్రీశ్వరములు సుఖముగా-
విందుతో- 'నాటకములతో- 'ఫలహారములతో- 'మేలవాణు

లతో- 'గాలజేషమును జేసికొనునట్టి వేదకవియుని-యెన్న
డును భావింపవలదు. క్రిందటి సంగత్యరముకంటె నీ గవశ్శర
ము సారగత మాత్రమునందు మనమేమి యభివృద్ధి పొందితిమో

విమర్శన వలెమున మునుపటికంటె నిప్పుడెన్ని యడుగులు ముం
దునకుం పోయి- 'మొదటికొనకరు కనుగొని- 'నిర్భయ- 'చూకొని-
'స్థి- 'పాతలు కొనవలసిన క కన పరీక్షా క నములు గాని
'ప్రపలా వారి కి నములు గావు. కానీకడల కొలది

'ప్రపది నములు గావు. ప్రధానమైన దేదో
పరిత్యజించి యప్రధానకర్తయొక్క కథిక ప్రాముఖ్య మిచ్చు
చున్నాడు. అదితప్పు. నటియొక సారి తప్పు. క్రిందటి
సంగత్యరముకంటె నీగవశ్శర మిట్టి యభివృద్ధిగఁ జలుచుట

కవకాళము లేదని మీకు దోచిన యెడల వారికొత్తనము
నుండు. ప్రత్యేకాయ మేమియులేదు. తప్పుకుండ జరిగింప
నదినుట కిదిలేమి రత్నమే! ఇదిగాక యధ్యక్షుని నెన్న
ను మేళనాకళముతో నూరేగించుడు. తిజరచ్చితిని. గాన

జెనుకకు- 'బోలేక- 'జెనుకకు- 'బోవుటకు లైలాతేక- 'మిలో
జెన్నును మీరు వివరి యెట్టిగ యుండుటచేత- 'నేను కాతుం
డనై- 'నోడము- 'కొటిగ- 'ఇంతలెల్లరి దియొకడుసహించియుం
డదు. ఇంతమీకు చెప్పవలసిన దంతిన్న లేదు. ఇకవిమించుటకును.

అప్పుడు మనముగాడతేచి అట్లు పలికిరి. అధ్య
క్షుడుగాను జనదితేసిన దంతయు న. దజకు గోచకమేగానియతే
యొకటి యెంచులేదు. ఎటువచ్చిను మాపెంపుకు లెక్కగారి
నికొంచెమెత్తిపొడిచెట్లు నాల్గోగ్రామ్యమొనర్చుమాట. ఈ

కవిత్యకలు లక్షకుండును సరియే నాకు నాపె. పునతండ్రి
కంటె యెక్కువయారుకారు. ముప్పటిపుట్టుకాము నాకెండ
విగ్రహకర్తయు జేసి నన్నునెరికినాడు. కవిత్వమునాకు- 'జేసిన
దేమున్నది. టప్పుడువ్యక్తముచెప్పి- 'మగ్గులకెడల- 'గుండుకు
'కవిత్వములకు- 'దలకు? ఇయ- 'విగ్రహము- 'గ్రంథాలయము

మా ఆంధ్ర మిత్రులకు

మా గొప్ప ఫిబ్రవరి అమృతము జరుగుచున్నది. చాల గొప్ప లాభము లుండును; జేబుగడియారము, పెద్దగడియారములు, ఆభరణములు, సాగసైన సామానులు, ప్రేషనరీ మొదలగు వాటియందును మిక్కిలి లాభకరమైనట్టి, ఉపయోగమైనట్టియు బేరము లుండును.

ఈ సంవత్సరము ప్రత్యేకముగా కొనువారలకు నిజమైన గొప్పలాభము లుండునట్లు ఏర్పాటుచేసి, వికయించుచున్నాము.

మా మోటారు కారులు, మోటారు బైసిక్కులు, బైసిక్కులు, వాటి పరికరములు మున్నగువి ప్రత్యేకపు ధరలు వొప్పన జెలివరీ చేయబడును.

84 పుటలుగల అమృతము జాపితా సిద్ధముగానున్నది. ఇనాముగా పంపెదము. వీటిలో మీరు ఏదైనను కావలసిన తక్షణమే ఒకకార్డు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుటయే మీరు చేయవలసిన పని.

అడినన్ అండు కంపెని లిమిటెడ్,

హంటు రోడ్ - మదరాసు.

బ్రాంచీలు:—బెంగుళూరు - ఉదకమండలము.

ఓట్ మోహిని

మీరు బయటపొయి కచ్చినరేరువార చాలా బడలికయుండు సమయములో నైనను పెండ్లిండ్లు విందులు చేయమలలో నైనను ఈ ఆర్తరను యుపయోగించిన దుంది రోజుపుష్పముల వాసనను యిచ్చి మనముకు ఆనంది సముఖమునకు కారణి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

వేసవికాలములో ఉపయోగించుటకు కచ్చిన శీతములకు చూడయు సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతివటుంబయలలోను అవశ్యకము. ఎల్లచోట్లను విక్రయించబడును.

ఓట్ మోహిని ధర బుడ్డి 1.5 రూ 2, 1, 0.12-0, 0.8

రోబినియా తైలము ధర బుడ్డి 1-5 రూ 1.0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras. పి.యూం కంపెని, 6 బందరు వీధి మదరాసు

(5081) "కలకత్తా"

పెద్దకత్తి గట్టి గజము చాకును గలది. సాగసైనది. 1-5 రూ 4-8-0.

వజ్రము కొనుకొని 1టి ఉపయోగము చేస్తే దీనియందు కలది.

కలదియందు ఉన్నది. ఒక రూపాయి

అదాము కుంకరము. బి. పెంక రుక్మిణి అండు రో

కట్టెలు అండ్ లాక్ టేబుల్స్ etc.

పెద్దాథకం, (గోవానెట్టా)

ఒక రూపాయి అండ్ లాక్ టేబుల్స్ etc.

ఒక రూపాయి అండ్ లాక్ టేబుల్స్ etc.

బ్రహ్మశ్రీ, ఆయుర్వేదరత్న, పండిత, యన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, Ph. D. Sc.

గారిచే కాస్త్రోక్తముగ రాయుచేయబడి ద్రావిడాయుర్వేద పండిత సమేతమునను, వస్తుప్రదర్శనస్థానమునను, క్షామాపాత్రముగ మొదటితరగతిలో యోగ్యతాపత్రము పొందిన

స్థి ద క ల్ప మ క ర ధ్వ జ ము

వైద్యప్రపంచమునకు అత్యుత్తమముగ కనిపెట్టి రాయుచేయబడినది.

నవీనములైనవిగాని, పురాతనములైనవిగాని, సర్వవిధములైన వ్యాధులకు నుపయోగింపదగినది.

ప్రాచీన ఋష్యులచే చెప్పబడిన ఆసమానమైన ఈ ఔషధము ఆయుర్వేదకోధకులచే చక్కగ పరిశీలించబడి మెప్పునడపినది. అనారోగ్యముచే సాక్ష్యహీను లగు సకల జన సామాన్యమునకు జీవనోపధ మని చెప్పటకు నేలాటి యాత్యేపణయు నుండదు.

ఈ ఔషధములను సంపూర్ణముగ నివర్తియగు వ్యాధుల వివరము:—నరములకు సత్తులకేకపోవుట, పొడ మొదలగు చ్యవ్యాధులు, ఉత్సాహములేకుండుట, జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుట, అకలి నుండగించుట, పొండుకోగము వాపు, కీళ్లపట్టు, కీళ్లనొప్పులు, పక్షవాతము, అతిమూత్రము మొదలగు మూత్రవ్యాధులు, మూలవ్యాధి, కాసవ్యాధి, అస్తమిత్వము లోనగు అజీర్ణవ్యాధులును, ప్రమేహము (అంటువ్యాధులు) కొరుకు మొదలగు దుష్ప్రక్రియలయందున్న అన్నివిధములైన చర్మవ్యాధులును, స్త్రీలకు కలుగు న్యూనాధిక ఋతురక్తస్రావములను, ఋతు కాలమున కలుగు కులలను పోగొట్టును.

ఇంతేకాదు:—సకలవిధవ్యాధులను పోగొట్టి దేహమునకు తేజస్సును, బలమునిచ్చి అనారోగ్యమును కలుగజేయనిగిన ఔషధములలో నిది శంకేంద్రి.

బాల్యమున దురభ్యాసముచే లభ్యపడు శుక్లవర్ణము మొదలగుగాని పురుషత్వమునకు లోపములకు కలుగజేయు వ్యాధులను తుదముట్ట పోగొట్టుమందు ఇది ఒక్కటియే యని నొక్కి చెప్పదగియున్నది. దేహమున చెడునీరును పోగొట్టి, శుద్ధమైన రక్తమును కలుగజేసి శరీరదౌర్బల్యమును, ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చుచుట్టి ఈ ఔషధము దివ్యౌషధము ఇది నరకధ్వజయోగమున చేర్చబడు వస్తువులచే గాక నిండు నిలున గల ముఖ్యములు, స్వర్ణము, లోహములును, అనేకమూలికావిశేషములును చేర్చి చేయబడినది.

ఈ ఔషధమును, కాల దేశ దేహాత్యైది భేదములకు గమనించక, పథ్యవియోగము లేక స్త్రీ పురుషు లెవరైనను రసాయనము (Tonic) గ నుపయోగించదగినను, మందును పుచ్చుకొను ప్రకారమును, పథ్యము వివరములును మందువెంట ప్రత్యేకముగ పంపబడును.

ఒక మాసములోనే సంపూర్ణగుణమును కలుగజేయు, (60) అరువదిమాత్రలు గల యొకబుడ్డి వెల రు. 10-0-0 లు మాత్రమే. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

విలాసము:—ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, మేనేజింగు డైరెక్టరు, మదరాసు ఆయుర్వేద ఔషధశాల, లిమిటెడ్ తపాలావెట్టె నెం 151 ను, కంత్రిలాసము కల్పమ, మదరాసు.

హనుమాన్ బోరక్కు సబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా

కుదుర్చును.

ఎన్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదరు, మద్రాసు

